

DOLENJSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto - Izhaja vsak četrtak - Posamezna številka 15 din - LETNA NAROCNINA 600 din, polletna 300 din, četrtletna 150 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 1200 din oziroma 4 amer. dolarje - TEKOCI RACUN pri Mestni hranilnici - Komunalni banki v Novem mestu št. 606-70/3-24

STEV. 6-7 (516-517) LETO XI.
NOVO MESTO, 17. februarja 1960

UREJUJE uredniški odbor - Glavni in odgovorni urednik Tone Gošnik - NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg št. 3 (vhod iz Dilančeve ulice), Poštni predal Novo mesto 33 - TELEFON uredništva in uprave št. 127 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - TISKA Casopisno podjetje "Delo" v Ljubljani

Domačemu glasniku SZDL na uspešno pot v drugo desetletje

Letos stopa Dolenjski list v enajsto leto svojega obstoja. Bilanca desetletnega dela Dolenjskega lista je po mojem mnenju ugodna.

Doba po drugi svetovni vojni pomeni za Dolenjsko njen preporod v gospodarskem in političnem smislu. Dediščina, ki smo jo dobili od predvojnne države in tudi iz vojne, je bila porazna. Gospodarstvo, kolikor ga je bilo na Dolenjskem, je bilo med vojno do temelja porušeno, prosvetne ustanove, šole itd. od okupatorja požgane, naši domovi oropani in požgani. Pokrajina je bila v obupnem položaju.

Napori našega prebivalstva med narodnoosvobodilno borbo, ko smo dali vse sile za izgon okupatorja, so se po osvoboditvi preusmerili v izgradnjo in obnovu porušene domovine.

Tisoči in milijoni rok so zgrabili za delo, obnavljali so transport, tovarne, kmetijstvo in šolstvo, zdravstvo in vse drugo; vsa Jugoslavija je postala ogromno gradbišče, kjer vse snuje in dela, projektira in gradi. Vzoredno je graditvijo domovine pa rastejo tudi naši državljani, državljani nove federativne Jugoslavije. Delovni ljudje postajajo neposredni upravljavci vsega družbenega, gospodarskega in političnega življenja v deželi. Pravice, ki so si jih priborili delovni ljudje med narodnoosvobodilno vojno in v naši revoluciji, se utrjujejo in dalje razvijajo. Komunalni sistem in sistem delavskega in družbenega upravljanja rode doslej v zgodovini človeštva neslutene rezultate, razvoj vsega našega življenja dosega na vseh področjih uspeha,

kakršne v zgodovini ne poznamo.

Vsi ti ukrepi se odvijajo tudi pri nas na Dolenjskem. Iz predvojnne, zaostale in nerazvite Dolenjske postaja z vsakim dnevom bolj gospodarsko razvita in napredna pokrajina z jasno začrtano potjo. Zgraditi moramo socializem tudi za ljudstvo na Dolenjskem. Celotna naša družba je za razvoj Dolenjske doslej že ogromno prispevala. Zgradili smo si in še gradimo industrijske objekte, kjer se zaposluje naš delovni človek, gradimo šole in zdravstvene objekte, širimo elektrifikacijo in gradimo moderne avtomobilske ceste. Kmetijstvo prehaja iz zaozdalega načina obdelave zemlje na moderno socialistično kmetijsko gospodarstvo.

V nadaljevanju razvoja pa moramo vedeti, da je hitrejši in uspešnejši napredek odvisen od nas samih, od naših lastnih sil in sposobnosti. Sami moramo pripraviti vse potrebno za hitrejši in uspešnejši razvoj Dolenjske.

V svojem desetletnem obstoju nam je Dolenjski list pri vsem tem odlično pomagal. Verno in točno je seznanjal prebivalstvo z uspehi,

Franc Pirkovič, predsednik Okrajnega odbora SZDL

ki smo jih dosegali v naših naporih in s tem dvigali v ljudeh zaupanje v lastne sile in sposobnosti. Opozarjal je tudi na pomanjkljivosti in napake, ki smo jih delali ter na ta način vzgajal ljudi za boljše in pravilnejše delo. Mislim, da je v celoti in odlično izvrševal naloge glasila Socialistične zveze delovnih ljudi novomeškega okraja.

Zelim, da bi Dolenjski list tudi v bodoče uresničeval svoje naloge glasila Socialistične zveze delovnih ljudi kot doslej. Seznanjal naj bi ljudi z našimi uspehi, opozarjal na napake in nas spodbujal k napredku. Seznanjal naj bi mladino z našo slavno preteklostjo in jo vzgajal v revolucionarne državljane, polne hotenja in vneve v delu za izgradnjo socializma v Jugoslaviji. Dolenjski list mora postati za vsakega človeka v novomeškem okraju njegov stalni spremljevalec in svetovalec - brez njega ne sme biti noben naš dom!

Naj na tem mestu izrečem zahvalo tudi vsem delavcem Dolenjskega lista ter njegovim sodelavcem in jim čestitam za uspešno desetletno delo.

FRANC PIRKOVIČ
predsednik okrajnega odbora SZDL
Novo mesto

Posvetovanje urednikov okrajnih glasil SZDL

Na pobudo uredništva Dolenjskega lista je sklicalo Društvo novinarjev Slovenije za soboto 27. februar v Novem mestu enodnevno posvetovanje urednikov pokrajinskih (okrajnih) glasil SZDL. Po daljšem času se bodo sestali, da bi ugotovili dosedanj napredek pokrajinskega tiska in probleme, skupne za ta del socialističnega tiska v Sloveniji. Posvetovanje bo združeno z ogledom nekaterih novejših industrijskih objektov v našem okraju.

Podružnica DNS za novomeški okraj

V petek 5. februarja so častniki, zaposleni na področju novomeškega okraja, ustanovili podružnico Društva novinarjev Slovenije. Člani so novinarji dopisništva DELA iz Novega mesta in Trbovelj, dopisnik Radia Ljubljana in trije častniki Dolenjskega lista. Sprejeli so delovni načrt, ki predvideva med drugim tudi prirejanje ustnih časopisov, skrb za poklicno izobraževanje in podobne naloge. Za predsednika podružnice so izvolili tov. Petra Romaniča.

Zadovoljiv obračun

Veliki uspehi našega gospodarskega razvoja so omogočili, da se življenjski standard delovnih ljudi tudi na področju večje informiranosti iz dneva v dan veča. Vsak dan narašča število radijskih naročnikov in naklade naših listov so v stalnem porastu. Tudi televizija si že utira pot. Vedno večji krog bralcev in poslušalcev, vse večje zanimanje za dogajanja predvsem pa tempo našega celotnega razvoja nalagajo tisku in radiu vse večje in zahtevnejše naloge. Saj postajata tisk in radio iz dneva v dan pomembnejša

oblika družbeno-političnega dela. V tem okviru je tudi dovolj vidna vloga okrajnih glasil Socialistične zveze. Problematika posameznih predelov, konkretna akcija za uveljavljanje socialističnih načel na najrazličnejših področjih pač ne more najti dovolj prostora samo v dnevnikih in radiu, ki morajo obravnavati problematiko celotne republike in zveze. Zato so nujna okrajna glasila, ki stremijo za tem, da postajajo vse bolj odločilen faktor pri utrjevanju socialističnih odnosov in enotnih jugoslovanskih stališč v najrazličnejših, v na videz včasih še tako majhnih konkretnih primerih.

Načela so povsem jasno postavljena. Na nešteti konferencah, plenumih, skupščinskih zasedanjih, člankih in podobno. Toda sama načela še niso dovolj. Zato je važno tudi to, kako se ta načela realizirajo, kako se razvijajo in utrjujejo v vsakodnevni praksi vseh naših delovnih ljudi. In prav tu nastaja vrsta konkretnih problemov, prav tu se vsakodnevno kreše miselnost in oblikuje zavest vseh nas. In prav pri takem delu je pomembna vloga naših okrajnih in občinskih glasil ali lokalnega tiska, kot ga čisto imenujemo.

Doslej je že pretežni del teh lokalnih listov našel osnovno torišče svoje dejavnosti in tudi svojo fizionomijo. Dobrišen del uredništva teh listov se je tudi kadrovskega tako razvil, da je sposoben vsaj v glavnem izpolnjevati naloge, ki jih naš socialistični razvoj postavlja pred tisk. Povsod pa še niso uredili tisk osnovnih problemov. Če bodo hoteli vzoredno s tempom našega razvoja - in s tem seveda, če bodo hoteli še nadalje obstojati - bodo morali ustanovitelji pač zagotoviti vsaj minimalno potrebno število uredniških kadrov, da bo lahko list izhajal na določeni ravni.

Kljub vsem dosedanjim uspehom pretežnega dela lokalnih listov in naporov njihovih uredništva pa lahko v celoti ugotovimo, da bi bili ti uspehi lahko še večji, če bi bila tudi večja skrb ustanoviteljev za svoja glasila. Spoznanje, da je tisk ena od važ-

ni oblik celotnega političnega dela, še ni dovolj utrjeno. Delo izdajateljskih svetov kot predstavnikov ustanovitelja in kot družbenih organov lista je še vse premalo razvito, marsikje pa še sploh ni zaživelo ali pa je le formalnega značaja. A prav izdajateljski sveti bi morali odigrati pomembno vlogo za nadaljnji razvoj tiska, za njegovo večjo kvaliteto in za njegovo večjo aktivizacijo pri družbeno-političnem delu. Zato bo prav, da se resno postavimo na dnevni red to vprašanje prav sedaj v pripravah na V. kongres SZDL Jugoslavije. Priznati je pač treba, da smo

tu precej zamudili, zato pa se sedaj toliko temeljiteje lotimo tega vprašanja!

Vaša desetletna bilanca je vsekakor zadovoljiva. O tem zgovorno govore mnoga dejstva. Vsebinsko in oblikovno izdelanost vsega lista je potrdila Tomšičeva nagrada, največje priznanje pa vam daje velika razširjenost in priljubljenost med prebivalci Dolenjske. Vse to pa vam nalaga še večje napore in pogojuje še večje uspehe v prihodnosti.

Sergej Vošnjak, predsednik Komisije za tisk SZDL Slovenije

POKRAJINSKI TISK SILA V »SEDMI VELESILI«

Obletnica, ki jo obhaja Dolenjski list, naš največji pokrajinski tednik, je dogodek, pomemben za vse slovensko častnikarstvo. Pokrajinski tisk, ki šteje zdaj devet listov in ki ima večjo naklado kot naš osrednji dnevnik, je vsekakor sila v naši »sedmi velesili«, sila, ki jo mora sleherni upoštevati, čeprav se ne bi štel med njegove podpornike. Naklada 84.000 vzbuja spoštovanje in dokazuje, kako se je pokrajinski tisk trdno zasidral. Prestal je dokaj hudič ur in kljuboval mnogim nevesočnostim, a obstal, se utrdil in razširil.

Uspehov pokrajinskega tiska se veselimo vsi slovenski častnikarji in ob prazniku Dolenjskega lista, ki se je povzpela z naklodo 15.130 izvodov na prvo mesto med pokrajinskimi listi, čestitamo stanovskim tovarišem, ki tako pošteno pišejo in urejajo številko za številko svojih listov in vztrajajo v njih, čeprav so večkrat osamljeni in brez pomoči, tudi naše, nas, novinarskih tovarišev. Čestitamo jim in hkrati želimo, da bi se tudi njim zjasnili časi, da bi se pomnožile njihove vrste in da bi si olajšali breme, ki ga že tako dolgo sami nosijo.

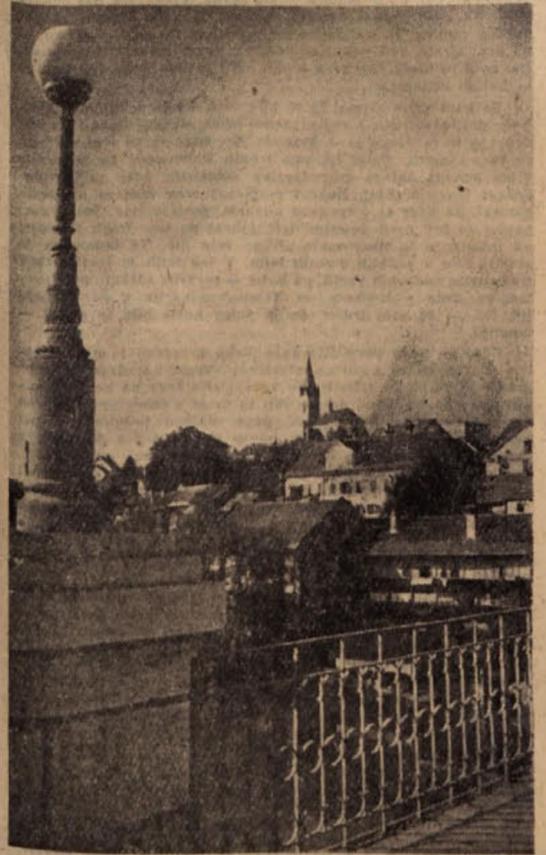
Občudujem novinarsko trojico Dolenjskega lista, ki teden za tednom sama napolni osem velikih strani lista. Ljubljanski novinarji res ne vemo za težave, ki se z njimi bore tovariši v pokrajinskem tisku. Če pa se zlišimo zanje, se začudimo, da kdo sploh še ostaja v njem, saj so vrata ljubljanskih uredništva na široko odprta. Res je, da kdo omaga pod težo dela in odide, toda večina se krčevito drži svojih listov. Zrasli so z listom, mnogo dni in noči so vložili vanj, del njih je. Vzljubili so ga in prav v tej zaljubljenosti v svoj list, v svoje delo, črpajo moč, da ne podležejo vsakdanjim tegobam. V tej navezanosti na svoj list, v tej ljubezni do dela so lahko zgled drugim slovenskim novinarjem.

Zato, zaradi take nesebične privrženosti listu je tudi razumljiva njihova občutljivost, kadar kje navzgor razprava tudi kritično besedo o pokrajinskem tisku. Zlasti še, če je kar na sploh izrečena in če izzevni kot nerazumevanje in podcenjevanje. Prepričan sem, da se tovariši v pokrajinskih listih sami dobro zavedajo, da niso brez napak in da tudi oni niso obvarovani vseh zmot. Kot vem, bodo priredili ob obletnici Dolenjskega lista poseben posvet. Na njem bodo dali na rešetlo tudi lastno delo. In največ je vredna prav taka samokritika. Ne dvomim, da ne bi pokazali ob tem polje zrelosti.

Nitakšne potrebe ni torej, da bi si nadeval vlogo kritika. Jubileji že tako niso primerna priložnost, da bi kritično presojali tiste, ki jih praznujemo. A čemu bi tudi poučeval. Od dobrih naukov ne bo tovarišem nič laže pri delu. Potrebni so pomoči, nas, novinarskega društva, in tistih, ki so ustanovitelji listov. Večina njih ima zelo slabe pogoje za delo. Stiska za prostor in skrb za gnotno osnovo lista sta še vedno njihovi dnevni spremljevalki. No, Dolenjski list je naposled le širše zadihal. Ali ni bil že skrajni čas, da vsaj tako nagradimo poštenost tovarišev, ki so se dolgo sami borili za list.

Tovarišem v Dolenjskem listu želimo, da bi imeli polno podporo med bralci tudi v prihodnje, da bi bili vi, bralci, zadovoljni z listom, saj je to največja nagrada, ki jo lahko pričakujejo za svoje delo.

IVO TAVČAR
predsednik Društva novinarjev Slovenije

NAD KRKO V NOVEM MESTU (Foto: Vlastja)

Pismo ob desetletnici

Dragi tovariš urednik,

predno bom poskušal odgovoriti na Vaša vprašanja. Vam najprej iskreno čestitam ob 10-letnici Dolenjskega lista. Brez dvoma je za Vas in za Vaše sodelavce ob tej priložnosti uspeh lista, njegova priljubljenost in razširjenost najlepše priznanje za požrtvovalno delo in ljubezen, ki jo posvečate listu.

Mislim, da brez pretiravanja lahko ugotovimo, da je ob 10-letnici svojega izhajanja Dolenjski list eden naših najboljših in najbolj razširjenih pokrajinskih oziroma lokalnih tedenskih glasil v Jugoslaviji. Med tedenskimi listi je na prvem mestu v Jugoslaviji z naklodo 15.000 izvodov. Lep uspeh je tudi to, da si je list pridobil 14.000 rednih, stalnih naročnikov. Če upoštevamo, da je Dolenjska še vedno razmeroma zaostalo področje, je razširjenost Dolenjskega lista toliko pomembnejša. Zlasti pa je važna njegova kulturna in politična vloga.

Morda v tem razgovoru o Dolenjskem listu ne bo odveč tudi nekaj splošnih pripomb o pomenu in nalogah našega tako imenovanega lokalnega tiska.

Pomen lokalnih listov, bodisi pokrajinskih, okrajnih, občinskih ali tovarniških, je v zadnjih letih izredno porasel. V letu 1959 smo imeli v Jugoslaviji 63 takih glasil s skup-

no naklodo okrog 310.000 izvodov oziroma povprečno naklodo 5.000 izvodov po listu. V razvoju družbenega samoupravljanja je vedno večja potreba, da bi vsi državljani bili obveščeni o vprašanjih poslovanja komune, podjetja, zadruga, raznih družbenih ustanov in organizacij

BOGDAN OSOLNIK

Lokalni tisk je prevzel to važno nalogo. V njem je prostora več kot v ostalem tisku ravno za tista vprašanja lokalne sredine, ki so vsakemu državljanu najbližja, najbolj konkretno povezana z njegovimi pravicami in dolžnostmi: od gospodarjenja v podjetju ali komuni, do stanovanjskih in drugih komunalnih problemov, vprašanja preskrbe, zdravstva, šolstva itd. S tem ko odpira in pojasnjuje razna vprašanja »lokalne politike«, izvršuje lokalni tisk izredno pomembno delo in mobilizira javnost za reševanje vseh teh problemov v raznih organih in oblikah družbenega upravljanja. Na primerih doseženih rezultatov in z objavljanjem koristnih iniciativ se presajajo razne izkušnje. Državljanom se omogoča vpogled v delovanje njihovih organov upravljanja za katere so najbolj neposredno zainteresirani. Vse to nam dokazuje,

da je lokalni tisk dobil posebno važno mesto v naši družbeni ureditvi, v razvoju socialistične demokracije.

Prav tako važna je tudi vloga lokalnih časopisov, ki jo imajo kot glasila Socialistične zveze in vseh socialističnih sil določenega področja. Ne samo kot obveščevalci državljanov, ampak tudi kot vzgojitelji socialistične zavesti pomeni lokalni tisk enega najmočnejših činiteljev političnega, gospodarskega in kulturnega napredka. Glasilo Socialistične zveze je javna tribuna, preko katere se javnost seznanja z vsemi vprašanji socialističnega razvoja, s predlogi in z iniciativami, uspehi in neuspehi, z nalogami in s cilji. Preko take javne tribune se razvija konstruktivna kritika raznih škodljivih pojavov, bodisi da gre za birokratizem v poslovanju državnih in družbenih organov, za neodgovoren odnos posameznikov do skupnosti ali pa za ostanke preživelih pojmovanj, ki so postali ovira napredku.

Vse to je seveda tudi naloga ostalega socialističnega tiska. Posebnost lokalnih listov pa je v tem, da so bližji neposrednemu dogajanju, določene sredine. Lokalni list je razen tega bližji mnogim čitateljem, njihovi miselnosti, ožjemu interesu in kulturni ravni in dostopnejši marsikateremu bralcu, ki drugega lista ne vzame v roke.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Pismo ob desetletnici

Nadaljevanje s 1. strani

Lokalni tisk torej spopolnjuje praznino, ki je ostali tisk ne more izprati in ima svoje posebno poslanstvo. To nikakor ne pomeni, da naj bi lokalni tisk poskušal nadomestiti ali »spodriniti« ostanke liste. Nasprotno! Dober lokalni list je posrednik med bralcem in tiskom nasploh! On navaja k branju, obenem pa vodi tudi politično manj razgledanega državljanja v pravilno ocenjevanje in razumevanje družbenega dogajanja.

Zato centralni listi ne bi smeli v lokalnem tisku gledati »konkurentov«. Po drugi strani pa se morajo lokalni listi izogibati napaki, da bi enostavno posnemali svoje večje vrstnike in se izgubljali v »visokinjihovemu bralcu odmaknjeni politiki. Njihovo poslanstvo je v tem, da najdejo tisk z državljanji in njihovimi problemi in tako postanejo socialistično glasilo svoje sredine. tribuna napredka in mobilizator družbene dejavnosti na določenem področju.

Toda vrnimo se k »Dolenjskemu listu«.

Na Vaše vprašanje, kaj mislim o listu, vam lahko odgovorim tole:

Prav gotovo Dolenjski list iz leta v leto napreduje tudi po vsebini. Predvsem je vse bolj raznovrsten in zanimiv. Temu je pripomogla tako srečna izbira snovi in način urejanja, kakor tudi prispevki zunanjih sodelavcev. Seveda je napredek tega dolenjskega okrajnega glasila omogočil tudi sam razvoj naše Dolenjske, vse večja razgibanost dogajanja na vseh področjih. Vzemimo za primer samo poslednji dve leti. Koliko novega je vnesla v življenje Dolenjska graditev avto ceste, usta-

novitev in razvoj novih podjetij, borba za napredek kmetijstva, za kulturno življenje in sport! Ni čudno, da zlasti Dolenjci, ki že dalj časa živijo v drugih krajih, zlasti pa naši izseljenci radi prebirajo list in spremljajo vse te novice!

Prav tako lahko rečemo, da je Dolenjski list dovolj informativen. Poleg najvažnejših splošnih informacij iz ostalih krajev Slovenije in cele Jugoslavije — kadar gre za najpomembnejše dogodke, važne za vso deželo — se seveda list predvsem bavi z vestmi iz novomeskega okraja. Morda si bralci nekaterih občin želijo kaj več slišati o sebi in svojem kraju, toda če so zapostavljeni, je to verjetno tudi njihovi krivdali. Ker je večina bralcev z dežele, uredništvo pravilno posveča mnogo pozornosti problemom naše vasi, napredku kmetijstva in zadrugištvu. Tudi v načinu podajanja snovi in izbiri raznih zanimivosti se mi zdi, da je Dolenjski list našel dober pot — a to potrjuje njegova priljubljenost. Torej lahko samo želimo Dolenjskemu listu, da bi tudi v bodoče napredoval kot je doslej.

Med željami, ki bi jih ob tej priložnosti morda lahko izrekli Dolenjskemu listu za njegov nadaljnji napredek, pa bi še rad podčrtal sledeče:

1. Da bi list napredoval v poročanju, da bi bil še bolj samostojen in vsestranski informator o vseh važnih vprašanjih, ki zanimajo naše ljudi, da bi pogledal tudi tja, kjer se delajo napake in opozarjal javno mnenje na naloge, ki jih je treba rešiti. Da bi s sestankov političnih organizacij, s sej ljudskih odborov in družbenih organov še bolj vsestransko obveščal javnost.

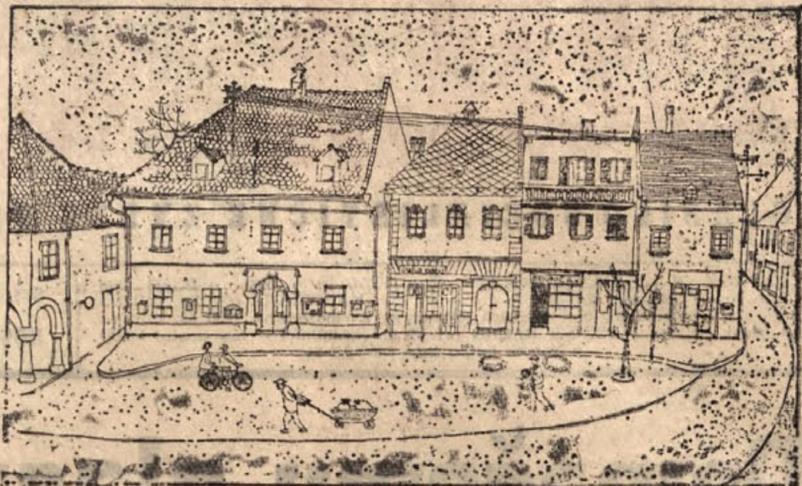
2. Da bi bil še bolj borben v vseh vprašanih graditve socializma, da bi še bolj odločno odkrival slabosti in napake in opozarjal, kako naj se rešujejo! Da bi v borbi proti dolenjski zablodnosti neprestano bil plat zvona in odkrival, kje je ključ napredka in boljše bodočnosti.

3. Da bi bil še v večji meri tribuna socialističnih sil! To seveda ni odvisno samo od uredništva, ampak predvsem od tega, kako se bodo vsi socialistični čimtelji, zlasti organizacije in aktivisti, posluževali lista kot javne tribune, objavljali v njem ne samo svoje uspehe, ampak tudi na konkretnih primerih opozarjali kako in v čem teče borba za napredek.

4. Da bi bil še bolj konkretno odgovarjal na vsa tista vprašanja, ki se pojavljajo v našem življenju vsak dan. Da bi z obveščevalno državljansko pomočjo odstranjal pasivnost, dvome in kritičerstvo, pa tudi razne oblike odkrite in prikrite antisocialistične propagande; da bi z razumevanjem naše politike in ljudskih hrambil njihovo vero in socialistično zavest, da bi jih spodbujal k aktivnemu državljanskemu odnosu do vseh vprašanj naše socialistične graditve, našega novega življenja, da bi vsi aktivisti socializma v njem našli oporo.

Prav gotovo bo na tej poti Dolenjski list tudi v bodoče užival podporo vseh činitelj, zlasti naših političnih vodstev in organizacij. Želim mu, da bi s to pomočjo uspešno zmagoval tudi razne materialne in tehnične težave, s katerimi se srečuje in da bi se, če ne prej, vsaj ob 20-letnici tiskal v lastni tiskarni.

BOGDAN OSOLNIK

Zaenka Golob-Borčič: NOVOMESKI GLAVNI TRG (1959)

Prispevki trajne vrednosti

Deset let izhajanja Dolenjskega lista dokazuje, da je tak list potreben in nujen, kar potrjuje med drugim tudi veliko število naročnikov. Kar pa daje listu trajno vrednost, so vsekakor prispevki iz NOB in drugi zgodovinski sestavki, čeprav segajo v najstarejše obdobje.

Deset let izhajanja Dolenjskega lista dokazuje, da je tak list potreben in nujen, kar potrjuje med drugim tudi veliko število naročnikov. Kar pa daje listu trajno vrednost, so vsekakor prispevki iz NOB in drugi zgodovinski sestavki, čeprav segajo v najstarejše obdobje.

dim prosvetnim delavcem sikaž nezapisanega, a dragocena za našo zgodovino. Res je naloga časnika, da nas seznanja s tekočimi dnevnimi dogodki, a tudi zgodovina je važna, zlasti zdaj, ko se vrste Zveze borcev krčijo zaradi smrti. Sproti moramo objavljati spomine, saj leže z vsakim pokojnikom v grob mar-

MARTIN PAVLIN, sekretar Okr. odbora ZB

Deset let samoupravljanja

Deset let Dolenjskega lista dosega pri vsakodnevnem delu. Posebno sedaj naj bi spremljal sistem nagajevanja in to ne samo po učinku, ampak po ekonomskih enotah. Prav tako bo treba v bodoče več pisati o vprašanju izobraževanja delovnih ljudi za dosego boljših delovnih uspehov in o ureditvi kadrovske socialne službe, ki je prav tako pereč in še nerešen problem v gospodarskih organizacijah.

Deset let Dolenjskega lista dosega pri vsakodnevnem delu. Posebno sedaj naj bi spremljal sistem nagajevanja in to ne samo po učinku, ampak po ekonomskih enotah. Prav tako bo treba v bodoče več pisati o vprašanju izobraževanja delovnih ljudi za dosego boljših delovnih uspehov in o ureditvi kadrovske socialne službe, ki je prav tako pereč in še nerešen problem v gospodarskih organizacijah.

Prav bi bilo in spodbudno, če bi Dolenjski list poročal — čeprav v enem samem stavku — tudi o različnih priveditvah v manjših krajih: morda bi vpeljali koledar priveditev v okraju? Dobro je tudi, da ste opustili članke osebne narave, ki so bili večkrat enostranski in premalo preverjeni. En tak ponesrečen sestavek naredi več škode kot cela vrsta najboljših prispevkov.

LUDVIK KEBE, predsednik Okrajnega sindikalnega sveta Novo mesto

»Listu in Novemu mestu čimprej moderno tiskarno!«

... Hvalevredna in spodbudna je pozornost, ki jo list stalno posveča kulturnim vprašanjem in predvsem tudi vprašanjem in problemom našega muzejskega dela. Saj se moramo za popularizacijo naše ustanove dokaj zahvaliti prav tej pozornosti.

Za prihodnje želim vztrajanja na tej črti, Dolenjskemu listu in Novemu mestu, da se čimprej dokopljeta do svoje moderne tiskarne, listu še čim širši krog naročnikov in bralcev in vsemu uredništvu in upravi — dobro zdravje!

(Odlomek iz pisma PROF. JANKA JARCA, ravnatelja Dolenjskega muzeja)

Dvigajte kulturo ljudstva!

TOVARIS UREDNIK!

Cestitam vam k velikim uspehom, ki ste jih dosegli v desetih letih Dolenjskega lista. Za nas, ki smo naročeni na dnevnik, je DL zanimiv zaradi domačih aktualnosti, za tiste bralce DL, ki ne berejo dnevnega časopisa, je pa zelo dober informator. O tem sem se pogosto sam prepričal, ko sem hodil po naših vaseh in se razgovarjal z vaščani. Ob razgovorih so večkrat takole pritrjevali: »Da, je že res, saj Dolenjski list tudi tako piše!« Ni mogoče biti čisto neosebno. Zato moram omeniti tudi bolj osebni odnos. Dolenjski list ni enostranski, temveč ima razumevanje za vse veje

naše kulture in javnega življenja. Okrajni odbor RK šteje posebej zasluženo Dolenjski list za svojega odličnega sodelavca, saj je ne samo priloževalec vse o Rdečem križu, kar smo želeli, temveč je še sam dajal pobude, da so bili naročniki poučeni in tudi samo uredništvo je poročalo večkrat o dejavnostih Rdečega križa.

Kakšne želje imam za prihodnost? Naši odnosi naj

ostanejo prav tako tesni kot doslej. DL naj še naprej raste in pridobiva novih naročnikov, da bo, finančno trden, še lažje širil kulturo med dolenjskim ljudstvom in da bo tudi s strokovnimi članki dvigal raven naših vasi in tako močno prispeval k njihovi socialistični preobrazbi.

INŽ. IVO ZOBEC, predsednik Okrajnega odbora Rdečega križa, Novo mesto

● TONČKA HUĐOKLIN, Vrh 7, p. Sentjerneje;

VESELO GA PRIČAKUJEM ...

Vaš list mi ugaja in ga veselo pričakujem vsak teden. Najbolj me zanimajo domače novice, katerih je vedno kaj, potem me zanima rubrika iz novomeske porodnišnice, kotiček za žene, razni zdravniški nasveti in ostalo.

Ob desetletnici želim, da bi me vaš teden še nadalje redno obiskoval in da bi me vsaj enkrat doletela lista sreča, da bi kaj zadelo po vašem vsakoletnem nagradnem žrebanju, ki se ga tako veselim, pa nič ne dobim.

Dolenjskemu listu želim v drugem desetletju izhajanja, da bi tudi v bodoče in še bolj kot doslej objavljali sestavke iz naše preteklosti, zlasti iz let NOB. Nimamo še zgodovine NOB na Dolenjskem in kadar bo spisana, ne bo mogla nuditi vsega tistega, kar lahko daje Dolenjski list v posameznih sestavkih, ki so vezani na določeni kraj ali osebo. Morda bi bilo umestno, da bi časnik vpeljal stalni kotiček: Življenjepisi naših padlih v NOB. Gradivo vam bi dostavljali odbori ZB. Naš mladi rod še malo ve o vsem, kar smo doživljali in naša preteklost je še vse premalo znana mladini.

Razni sestavki iz NOB in življenjepisi bi pomagali mladi

»Vedno mi je bil všeč ...«

Moram reči, da mi je Dolenjski list vedno zelo ustrežal. Zmeraj sem zelo težko pričakovala, da sem ga dobila in zopet zvedela novice iz naše prelope Dolenjske.

Bilo je tudi polno zanimivosti iz drugih naših krajev. Skratka — v teh desetih letih mi je bil vedno zelo všeč.

Sedaj gre naš teden v drugo desetletje. Čeprav je že sedaj kar obširen, pa vendar še

ni dovolj. Zakaj? Dobro bi bilo, da bi malo bolj obširno pisal o proizvodnji naših kolektivov, saj jih je že kar lepo število tu pri nas v Novem mestu in na Dolenjskem.

Se največja želja pa mi je, da se bi tudi jaz enkrat srečno vmešala v žrebanje Dolenjskega lista

ANICA RAJK, delavka tovarne Novoteks, Novo mesto

Ljudi zanima resnica

Pred dvesti leti je bil Dolenjski list pri nas še malo znan. Popolnoma razumljivo, da je nastalo zanimanje zavaj šele po priključitvi naše občine k novomeskemu okraju.

Danes je Dolenjski list pri Senovčanih že zelo udoben, priljubljen in potreben časopis za kogarkoli. V njem najdemo informacije, podatke, poročila in sestavke z vseh področij našega družbenega življenja in gospodarstva. Časopis je priljubljen prav zaradi tega, ker prinaša vesti iz domačih krajev in o domačih ljudeh. Naše ljudi zanima resnica, pozitivna ocena dela in položaja ter kritika, če je umestna in vzgojna.

V bodoče naj bo v Dolenjskem listu še več spodbudnih člankov iz našega družbenega življenja in gospodarstva, pa posebna rubrika, ki bo govorila o življenju naših pionirjev.

KRISTINA RADEJ, šolska upraviteljica Senovo

Obveščevalec, tolmač in vzgojitelj

Tednik Dolenjski list je po mojem mnenju, kljub težavam in slabostim v začetnem razdobju, odigral pomembno nalogo kot obveščevalec in tolmač družbenih dogajanj na Dolenjskem pa tudi pri naših vojakihih izven naše domovine.

V zadnjih dveh letih opazim izredni napredek v tem smislu, da je prišel od obravnave dokaj ozkih, splošnih in načelnih vprašanj na prikaz dogajanj in problemov z vseh področij udeleževanja — življenja naših delovnih ljudi.

Ob vstopu v drugo desetletje mi želim napredka prav v tem smislu; s tem si bo povečal krog bralcev in izboljšal tudi materialno osnovo.

Končno želim, da postane naš list poleg obveščevalca in tolmača tudi vzgojitelj v tem smislu, da objektivno graja in opozarja na vse slabosti, ki se pojavljajo, po drugi strani pa, da poudari vse tisto, kar pomaga k napredku.

INŽ. PETER IVANETIČ, predsednik Okrajnega odbora Ljudske tehnične Novo mesto

OB ROJSTNEM DNEVU

Pravilo, da kdor piše spomine, postaja star. Jaz pa ne bi hotel, da bi me imeli za starega, zato sem le s težavo napisal nekaj spominov na prvo leto našega odraslega fanta, ki prihaja vsak teden v toliko hiš doma in v tujini. Deset let je preteklo, ko je ta naš fant zagledal luč sveta. Kdo bi si mislil, da je teh deset let tako hitro minilo, ko mi nekateri dogodki iz prvih dni še tako jasno trepetljajo pred očmi.

V bivši Režkovi vili, ki so ji v svoji huđomučnosti dejali tudi Olimp, je imel svoje seje Agit-prop okrajnega komiteja in tam se je porodila misel o Dolenjskem listu. Takrat je bilo nešteto vprašanj, nešteto akcij in aktivisti so morali prebrati celo Dolenjsko povprek in počem, da so ljudem tolmačili razne akcije, probleme in kaj si vem, kaj še vse. Res ne vem, kdo je prvi izustil misel o dolenjskem časopisu, bil pa so v tem Agit-propu Gustelj Burger, učiteljica Dragica Zupančičeva, Tone Gošnjak, moja malenkost (pri mojih razsežnostih je to res skromnost) in še nekaj drugih. In ko smo se zataknil pri izvedbi neke akcije, je padla misel: »Tedadajmo naš dolenjski časopis, ni zlomek, da ga ne bi mogli, saj smo tudi med vojno, ko je bilo veliko huje, izdajali Dolenjski glas.« In ta misel ni več zaspala, temveč vedno resnejši so bili razgovori in vedno silnejša je bila zahteva po časopisu.

O nastovu glasila je bilo nešteto razgovorov. Ker je med vojno izhajal Dolenjski glas, smo se vsi najprej ogrevali za ta naslov, ker bi naj glasilo Osvobodilne fronte za okraje Novo mesto, Crnomelj in Trebnje nadaljevalo začeto delo med vojno. Toda Glasov je bilo že preveč, kajti imeli so ga kmetije. Gorjenjci, Zasaveli in tako je »Glas« propadel. Nekdo je celo dejal, da bi Dolenjski glas zvenel preveč lokalpatriotsko.

Prav vsem se je godilo enako; kjerkoli smo hodili, kjerkoli smo bili, vedno nam je sililo ime našega glasila v ospredje, glave so postajale vroče in marsikateri debeli obkladec je bil porabljen. Ne smete misliti pri tem na vodnega, ampak na dolenjskega, pravega dolenjskega, ki ni zunanje zdravilo, ampak notranje ...

In imeli smo ga, dobili smo ga, namreč ime za časopis. Nekdo je dejal: »Ta naš časopis mora biti naše gore list.« Vsi smo popadli ta list. Da, list naj bo in to Dolenjski list, naj gre ta naš list v vsako hišo, kakor raznaša liste iz dolenjskih gozdov. Kakor šeleste v naših oukovih gozdovih listi, ko jih zamaje veter, tako naj prijetno kramlja naš Dolenjski list domačim ljudem in raznaša naše delo in življenje ljudem, ki so morali daleč po svetu s trebuchom za kruhom, ko jim lastna država ni mogla dati vsakdanjega zasužka.

Ej, tovariši, toda s samim imenom še ni bilo vse rečeno. Naš Dolenjski list mora imeti tudi glavo, to se pravi, naslovno

Isidor Mole: JOŽE ZAMJEN-DREJČE

noge. In smo premišljevali, premišljevali in premišljevali. Pa se je neka zvita glava le domislila:

»Veste kaj, pa se malo o'lejmo okrog. Vsepovsod nas obdaja gozd. Ta gozd je naš kapital, ta gozd je naša osnova, gospodarska osnova, iz nje bomo še marsikaj zgradili. Kaj, ko bi na prvi strani dali nekaj podobnega. Gozd mora biti naslikan. Da, gozd in hodi. Da, prav hodi, kajti ti nam bodo dali kubične in kubični denarce.«

Pa nam vsem skupaj še ni bilo všeč. Še je nekaj manjkalo. Naše gospodarstvo pa res ni samo hosta, ampak imamo še kaj drugega in to drugo je — kmetija. No, zdaj pa že vem, da sem se vam zameril. Deset let smo trobili Dolenjcem, da je poglavna panoga našega gospodarstva v industriji, zdaj pa kar naenkrat kmetija. Ej, ljubčki moji, saj sem vam že uvodoma napisal, da kdor se s spomini ukvarja, postaja star. Vsi ti razgovori so bili pred desetimi leti, takrat pa smo imeli Dolenjci od industrije še prav malo ali pa celo nič. Ta industrija je zrastle šele v zadnjih desetih letih. V teh letih je zrastle IMV (Industrija motornih vozil), pa Krka — tovarna zdravil, pa Novoles, pa Roto v Krikem, pa Telekomunikacije v Sentjerneju itd. itd. — In zato trdim, da je poleg hoste bilo še nekaj — kmetija.

Zdaj pa novo premišljevanje, kako prikazati to našo kmetijo. Pa se zmisli pametna glavička: »Veste kaj dajmo? Vnogradje in že so se oglasili vse vprek: »Ne tega pa ne, alkoholnih pijač pa ne bomo propagirali in to še s časopisom. Pa smo stvar tako razložili: »Takole, prav majhen hramček in pri hramčku poliček, krog njega pa se navija trtica obložena s grozdom. Ne zato, da bomo propagirali alkohol, ampak zato, ker je naš eviček po celim svetu znan in četudi kdo ne bo znal brati napisa, bo vedel, da je to v Dolenjskega.« In če hočete, vam bom povedal še nekaj, toda prosim, ne raznašajte me okoli. Nekdo je dejal: »Če ne bo blizu hramčka, Zamljena me bo zraven.« Toda to vam povem samo tako na uho. Da, take smo se pogovarjali in Gošnjakova Anica je dobila nalogo, naj napravi osnutek za glavo.

Nekoga dne (odkrito vam povem, za mene to ni bil lep dan) me pokličejo in povedo, da bom jaz urednik in to prvi (lahko bi zdajle napisal ta prvi) z veliko zračnicco in potem še vse tri črke urednik »Dolenjskega lista.« Veš, dragi Drejček, takole je. Ti si se med vojno veliko ukvarjal s takim poslom, v Gorjancih si začel z Radijskimi novicami, začel si s Dolenjskim glasom v Poljanah pa boš še zdaj začel, seveda, mi vsi ti bomo pomagali in pisali in sporočali in, in, in, in. Le kakšen šment me je takrat pregovoril, da sem rekel: »Bene.«

No, saj nič ne rečem, toda začel se je prvi direktor, vam pravim, prvi direktor. Poiskati je bilo treba sodelavce, dopisnike, akviziterje, naročnike, razpetačevalce in šmenta, na to bi skoraj pozabili — bralce. No, sodelavci so bili tu: Tone Gošnjak, Peter Romanjšič, in, no, nobeden več, tripersna detelja. Dopisniki, to je bila še hujska zadeva; no, tudi to se je nekako uredilo: Severin Salj, Lojze Zupane, Rogo Komolc, Ivan Andoljšek, Regina Firova, Slavko Hotko, Polde Cigler in še nekaj

SODELAVEC NASIH ORGANIZACIJ

Posredovalec socialistične misli

Prepričan sem, da Dolenjski list kot glasilo okrajnega odbora SZDL dobro izvršuje svoje poslanstvo.

O brežiški občini naj bi v bodoče pisal več kot doslej; zato naj novinarji pogosteje obiskujejo naše področje in se seznanjajo z našimi problemi in našim delom. Prav tako pa bomo tudi mi poskrbeli za boljše dopisniško službo. Do sedaj smo imeli razmeroma malo naročnikov tega časopisa, vendar lahko trdim, da je Dolenjski list pripomogel k seznanjanju članstva SZDL z aktualnimi problemi ter z ostalim družbeno-političnim dogajanjem.

V zadnjem času se je skoraj podvojilo število naročnikov, kar dokazuje, da si Dolenjski list krepko utira pot med naše bralce. Na vsakih 26 prebivalcev (brez kolportarjev) pride 1 izvod lista. Vendar sem prepričan, da se bo krog bralcev lista še razširil. Smatram, da je vaš predlog vreden upoštevanja in bomo res morali v bodoče uporabljati naše glasilo za seznanjanje članstva SZDL z organizacijskimi in družbeno-političnimi novostmi, problemi in delom.

Dolenjski list je po svoji vsebini zelo pester in skoraj ni družbenega področja, v katerem ne posega. Morda bi bilo prav, če posveti v bodoče več pozornosti problemom posameznih delovnih kolektivov ter kulturnoprosvetni rubriki. Prav tako predlagam, naj bi tudi v bodoče prinašal intervjuje in mnenja posameznih članov SZDL, odborov, kmetovalcev-zadružnikov, zlasti pa članov raznih organov delavskega in družbenega upravljanja s področja njihovega dela.

SILVO GORENC, predsednik obč. odbora SZDL Brežice

Cestitam uredništvu in sodelavcem Dolenjskega lista

Ob njihovem jubileju, ter želimo, da bi Dolenjski list tudi v bodoče uspešno opravljal svoje tažno nalogo — posredovanje socialistične misli. Obenem želim, da bi Dolenjski list postal redni in dobrodošli gost vsakega člana SZDL občine Brežice!

SILVO GORENC, predsednik obč. odbora SZDL Brežice

Premalo o perečih vprašanjih

Mislim, da je Dolenjski list v desetih letih izhajanja ogromno pripomogel pri razširjanju nalog Socialistične zveze delovnega ljudstva in da ga naši ljudje, predvsem pa člani SZDL v naši občini, z radostjo sprejemajo in prebirajo, ker iz njega zvedo marsikaj koristnega. Zato pa je res, da premalo pišemo o perečih problemih v naših organizacijah in z njimi premalo seznanjamo širši krog ljudi. Navadno se zgodi, da objavljamo že sprejete zaključke, namesto da bi pisali o predlogih in s tem zainteresirali širši krog članstva in držav-

ljanov, ki bi bolje pripravljeno in seznanjeno naše ljudi, zvedela pa je potrebno, da naše glasilo še bolj razširimo, predvsem v naše vasi in delovne kolektive.

MIRO THORZEVSKI, predsednik obč. odbora SZDL Nova vas

vedno vsega napisati, ker so ponekod ljudje vse preveč občutljivi in zamerijo vsako, tudi koristno in dobronamerno kritiko. Verjetno se nismo v političnih organizacijah izkoristili vseh možnosti, ki nam jih nudi lokalni tisk. Tu mislim predvsem na širok in vedno širši krog bralcev, ki je znatno večji od števila naročnikov. Tako razne politične akcije izvajamo še vedno po starih, ustaljenih metodah sestankov, ko bi marsikatero agitacijo namesto žive lahko opravila pisana beseda.

Več pomoči od DL kot to, da vedno prinaša vse aktualne vesti in poročila o delu in življenju naših krajev pa skorajda že ne bi mogli pričakovati. Če o katerem od važnih dogodkov list ne poroča, smo temu krivi pač sami, saj večkrat le preskromno molčimo o tej ali oni delovni zmagi ali težavi. Omeniti sodbo naročnikov pa je znatno težje. Smatram za znaten napredek v oceni lista že to, da se v pogovoru z znanci ali drugimi osebam večkrat opremo na razprave in članke iz Dolenjskega lista, kar brez dvoma kaže, da ga ljudje preberejo,

vedno vsega napisati, ker so ponekod ljudje vse preveč občutljivi in zamerijo vsako, tudi koristno in dobronamerno kritiko. Verjetno se nismo v političnih organizacijah izkoristili vseh možnosti, ki nam jih nudi lokalni tisk. Tu mislim predvsem na širok in vedno širši krog bralcev, ki je znatno večji od števila naročnikov. Tako razne politične akcije izvajamo še vedno po starih, ustaljenih metodah sestankov, ko bi marsikatero agitacijo namesto žive lahko opravila pisana beseda.

Več pomoči od DL kot to, da vedno prinaša vse aktualne vesti in poročila o delu in življenju naših krajev pa skorajda že ne bi mogli pričakovati. Če o katerem od važnih dogodkov list ne poroča, smo temu krivi pač sami, saj večkrat le preskromno molčimo o tej ali oni delovni zmagi ali težavi. Omeniti sodbo naročnikov pa je znatno težje. Smatram za znaten napredek v oceni lista že to, da se v pogovoru z znanci ali drugimi osebam večkrat opremo na razprave in članke iz Dolenjskega lista, kar brez dvoma kaže, da ga ljudje preberejo,

vedno vsega napisati, ker so ponekod ljudje vse preveč občutljivi in zamerijo vsako, tudi koristno in dobronamerno kritiko. Verjetno se nismo v političnih organizacijah izkoristili vseh možnosti, ki nam jih nudi lokalni tisk. Tu mislim predvsem na širok in vedno širši krog bralcev, ki je znatno večji od števila naročnikov. Tako razne politične akcije izvajamo še vedno po starih, ustaljenih metodah sestankov, ko bi marsikatero agitacijo namesto žive lahko opravila pisana beseda.

MIRO THORZEVSKI, predsednik obč. odbora SZDL Nova vas

Tudi iz oddaljenih vasi ...

Lahko upravičeno trdim, da je delo Dolenjskega lista našlo svoje mesto v naši socialistični stvarnosti. S pisanjem o delu in življenju prebivalcev naše občine sem bil vedno zadovoljen, seveda enkrat bolj, enkrat manj, toda vedno zadovoljen. Mnogo problemov in uspehov je list prikazal, s tem pa nedvomno koristil kot pobudnik pri reševanju raznih težav ob gospodarskem, kulturnem in političnem razvoju komun. Mnenja sem, da bi večkrat prinesel kak krajši ali daljši članek

nikov, seveda berejo tudi druge liste, vendar ni nobeden bolj razširjen kot Dolenjski list.

Res je, da sam osebno dopisujem v naše glasilo SZDL, vendar pa sem bil vedno na razpolago, kadar so me predstavniki lista iskali in bom to storil tudi v bodoče. Vsekakor tudi rad vidim, da se skupaj posvetujemo. Večkrat nam je čas bolj skopo odmerjen in zato raje vidim, da to, kar bi pisal sam, prenesem na vaše sodelavce ustno.

Mislim, da bi morali pisati več o delu Socialistične zveze in njenih problemih, o delu krajevnih odborov, družbenem življenju na vasi, v šoli in hkrati o neposrednem proizvajalcu. Pogrešam v listu članke, ki bi jih pisali ljudje iz vasi. Člani SZDL in prebivalstvo na splošno je z listom zelo zadovoljno.

Ob 10-letnici Dolenjskega lista mu iskreno čestitam pa tudi vsem njegovim sodelavcem z željo, da bi v bodoče rodilo njegovo delo še večji uspeh ter se razširilo v sle-

herno našo vas za skupno krepitev in rast socialističnega gospodarstva.

FRANC KOČEVAR, predsednik obč. odbora SZDL Crnomelj

Še so neizkoriščene možnosti

Dolenjski list je kot glasilo Socialistične zveze v preteklih desetih letih odigral veliko vlogo. Postal je glasnik napredka Dolenjcev, postal pri ljudeh priljubljen in cenjen in je tak — kakršen izhaja — morda res, najprimernejše tedensko čtivo za našega kmečja, če pa prebere Dolenjski list, je poučen o vseh važnejših dogodkih. Posebno veliko vlogo ima list kot propagator in prenašalec politike SZDL, ljudje pa zelo radi preberejo tudi kratke vesti iz dejavnosti domačih organizacij in društev. Skratka — list je postal ogledalo političnega in gospodarskega dogajanja Dolenjske.

FRANC KOČEVAR, predsednik obč. odbora SZDL Crnomelj

Glede na to, da se je list šele pričel uveljavljati v zasednih občinah in da še vedno prihaja sem znatno število izvodov Zasavskega tednika, je število naročnikov v naši občini še neprimerno. Stanje pa se po zaslugi kakovosti lista in agitacije postajajo boljše in pričakujem, da se bo Dolenjski list še veliko bolj razširil.

List kar precej piše o naših krajih in ljudeh. Seveda povedo dopisniki, da ni mogoče

vedno vsega napisati, ker so ponekod ljudje vse preveč občutljivi in zamerijo vsako, tudi koristno in dobronamerno kritiko. Verjetno se nismo v političnih organizacijah izkoristili vseh možnosti, ki nam jih nudi lokalni tisk. Tu mislim predvsem na širok in vedno širši krog bralcev, ki je znatno večji od števila naročnikov. Tako razne politične akcije izvajamo še vedno po starih, ustaljenih metodah sestankov, ko bi marsikatero agitacijo namesto žive lahko opravila pisana beseda.

Več pomoči od DL kot to, da vedno prinaša vse aktualne vesti in poročila o delu in življenju naših krajev pa skorajda že ne bi mogli pričakovati. Če o katerem od važnih dogodkov list ne poroča, smo temu krivi pač sami, saj večkrat le preskromno molčimo o tej ali oni delovni zmagi ali težavi. Omeniti sodbo naročnikov pa je znatno težje. Smatram za znaten napredek v oceni lista že to, da se v pogovoru z znanci ali drugimi osebam večkrat opremo na razprave in članke iz Dolenjskega lista, kar brez dvoma kaže, da ga ljudje preberejo,

MIRO THORZEVSKI, predsednik obč. odbora SZDL Sevnica

Vse preveč molčimo

Z dosedanjim delom Dolenjskega lista sem osebno zelo zadovoljen. To zadovoljstvo bi pa bilo seveda še večje, če bi list več poročal o našem delu v naporih za izgradnjo boljšega življenja vseh delovnih ljudi naše občine, ki niso majhni, saj dosegamo iz leta v leto boljše uspehe. Zavedamo se seveda, da skopih poročil iz naše občine ni krivi vi. temveč da pada te krivda na nas same, ker preveč molčimo in vam ne poročamo o našem delu in problemih.

Ob 10-letnici Dolenjskega lista iskreno želim, da bi se v večji nakladi seznanjal o uspehih in problemih naročnike tako v našem okraju kot

LOJZE RIHTER, predsednik obč. odbora SZDL Spod. Zasavja

Razumljivo je, da ima ta dopisniška pasivnost tudi za posledico prepočasno širjenje lista v naši občini, kjer je še precejšnje število naročnikov lokalnega časopisa bivega okraja Trbovlje. Smatram pa, da bodo časoma tudi ti, kakor ostali državljani naše občine, prišli do zaključka, da je bolje biti naročnik našega lokalnega časopisa, ki jih seznanja z uspehi in problemi našega okraja. Tega mišljenja so tudi ostali naročniki Dolenjskega lista v naši občini, ki so z njim prav zadovoljni. V njem najdejo vse kar si želijo, tako iz gospodarskega kakor tudi iz ostalih področij družbenega življenja Dolenjske in Spod. Zasavja.

izven meja naše socialistične Jugoslavije. Predvsem bi želel, da se število novih naročnikov dvigne v naši občini, kjer je sedaj sorazmerno še nizko v primerjavi z drugimi občinami našega okraja.

LOJZE RIHTER, predsednik obč. odbora SZDL Spod. Zasavja

„Nisem povsem zadovoljen ...“

Dolenjski list je postal tudi v naši občini zelo bran list, saj obravnava domače uspehe in težave. Delo Dolenjskega lista je zadovoljivo, vendar s pisanjem s področja občine Trebnje nisem povsem zadovoljen, marsikaj se zgodi, kar bi bilo dobro objaviti, pa se

to tudi ob pomembnih dogodkih ne stori. Prav gotovo, da bi nam pri našem političnem delu včasih lahko mnogo pomagal. Predvsem je treba razširiti mrežo dopisnikov.

MIRO THORZEVSKI, predsednik obč. odbora SZDL Nova vas

vedno vsega napisati, ker so ponekod ljudje vse preveč občutljivi in zamerijo vsako, tudi koristno in dobronamerno kritiko. Verjetno se nismo v političnih organizacijah izkoristili vseh možnosti, ki nam jih nudi lokalni tisk. Tu mislim predvsem na širok in vedno širši krog bralcev, ki je znatno večji od števila naročnikov. Tako razne politične akcije izvajamo še vedno po starih, ustaljenih metodah sestankov, ko bi marsikatero agitacijo namesto žive lahko opravila pisana beseda.

Več pomoči od DL kot to, da vedno prinaša vse aktualne vesti in poročila o delu in življenju naših krajev pa skorajda že ne bi mogli pričakovati. Če o katerem od važnih dogodkov list ne poroča, smo temu krivi pač sami, saj večkrat le preskromno molčimo o tej ali oni delovni zmagi ali težavi. Omeniti sodbo naročnikov pa je znatno težje. Smatram za znaten napredek v oceni lista že to, da se v pogovoru z znanci ali drugimi osebam večkrat opremo na razprave in članke iz Dolenjskega lista, kar brez dvoma kaže, da ga ljudje preberejo,

vedno vsega napisati, ker so ponekod ljudje vse preveč občutljivi in zamerijo vsako, tudi koristno in dobronamerno kritiko. Verjetno se nismo v političnih organizacijah izkoristili vseh možnosti, ki nam jih nudi lokalni tisk. Tu mislim predvsem na širok in vedno širši krog bralcev, ki je znatno večji od števila naročnikov. Tako razne politične akcije izvajamo še vedno po starih, ustaljenih metodah sestankov, ko bi marsikatero agitacijo namesto žive lahko opravila pisana beseda.

MIRO THORZEVSKI, predsednik obč. odbora SZDL Sevnica

Z razširitvijo Dolenjskega lista v naši občini sem zadovoljen.

Morda ne cenimo dovolj učinkovitosti objavljanja različnih problemov, ki jih imamo pri našem delu. Brez dvoma, da je članek o konkretnih uspehih in napakah velik bolj učinkovit kot govorenje na sestankih.

Člani SZDL na našem področju dobro sodijo o Dolenjskem listu, le da je premalo domačih stvari, kar pa jih je, včasih preskromno ali povedo ta-o, kot je v resnici. Mislim, da bomo morali v prihodnje gledati tega bolj sodelovati in včasih tudi odgovoriti na važne članke. Seveda je polemika koristna, toda mora poznati tudi mero dostojnosti.

Listu želim še večjo naklado, po svoji vsebini pa še boljši izraz življenja in dela na Dolenjskem.

JOŽE PERPAR, predsednik obč. odbora SZDL Trebnje

Vedno večja pomoč

Dolenjski list, ki je glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva našega okraja, je po naši oceni dober tednik, ki se vedno bolj uveljavlja tudi med bralci naše občine. Se posebno privlačen postaja prav zato,

ker prinaša novice iz najbližjih domačih krajev, ki jih večina bralcev pozna in se zato pri njih vzbudi večji interes za dogodke s tega področja.

S pisanjem s področja naše občine sem še posebno v zadnjem času kar zadovoljen. Pomnjkivosti, ki jih čutim, so predvsem posledica naših napak, ker imamo premalo razširjeno dopisniško mrežo in posamezne novice niso objavljene ali pa že zastare. Pri delu Občinskega odbora SZDL naše občine čim bolj pogosto pomagajte pri uresničevanju nalog, ki so postavljene pred politične in družbene organizacije. Res je, da bi se dalo še marsikaj napraviti, kar pa je odvisno predvsem od nas samih, kako bomo znali koristiti časniki, ki je najbližje vsakemu bralcu. Članki so razumljivi in zanimivi tudi za naše kmečke prebivalstvo, kar je zelo važno, saj po vaseh ostali časniki niso tako razširjeni kot ravno Dolenjski list.

Pri vsem tem je najvažnejše Dolenjski list še v večjem številu poslati med ljudi. Priznati moram, da smo te naloge posvetili premalo pozornosti. Razumljivo je, da list ne more odigrati svoje vloge, če je še tako dober, če ga ljudje ne berejo.

Sele tedaj, ko bo naše okrajno glasilo še v veliko večji meri razširjeno kot je sedaj, bomo lahko z večjim uspehom tolmačili našemu članku vedno večje probleme in bodo tako ljudje še pred sestanki seznanjeni s problematiko dnevnega reda.

Ko bo list še bolj razširjen, ko bomo imeli več dopisnikov in ko bodo novice sveže in bolj pestre, bo Dolenjski list še bolj priljubljen in vsaki družini, člani SZDL našega področja pa bodo hitreje seznanjeni z vsemi nalogami in delom organizacije.

To so hkrati tudi moje želje ob 10-letnici lista, kateremu želim še mnogo uspehov v bodočnosti!

MILAN RAUČAR, predsednik obč. odbora SZDL Videm-Krško

MIRO THORZEVSKI, predsednik obč. odbora SZDL Nova vas

tudi iz naših oddaljenih vasi, saj so naši ljudje precej ustvarjalni in delovni. Z razširitvijo domačega tednika v občini sem precej zadovoljen, čeprav bi lahko še marsikoga razveselil. Pri nas pride na vsakih sedem volivcev po en izvod ali pa na 14 prebivalcev po en izvod. V enem letu se je število naročnikov povečalo od 1303 na 1574, torej za 271 novih naroč-

drugih. Akviziterji, naročniki, razpečevalci; Srbine tužni bi rekli: »Jao meni!«

Začeli smo pripravljati prvo številko. Najvažnejše je bilo, seveda da za bralce, pač pa za nas od časopisa, kakor se pravi. Kako se to lepo slisi; mi od časopisa Jaz bi to reklo dal na kramfonsko ploščo in neprestano ponavljaj: »Mi od časopisa, mi od časopisa.« Lepo vas prosim, nikar se ne maščujte nad menoj in me ne počakajte za kakšnim oglom, ko v pozni nočni uri sam grem domov. Pa sem spet začel, oprostite mi prosim, ki pa tako lepo, če zunaj veter brlje, ti pa doma (to moram pravzaprav reči, ker med »radnimi urami me ne sme honorarno delati) lepo kramljal in kramljal in kramljal.

Torej začeli smo pripravljati prvo številko Dolenjskega lista. Kakor sem že povedal, najvažnejše je bilo: Obvestila uredništva, Obvestila uprave naročnikom in bralcem Dolenjskega lista, Urednikov kotiček itd. T- stvar je prevzel Tone Gošnik. Gospodarske zadeve je prevzel Peter Romanič. Meni so ostale bolj prve stvari. In prav s prvo stranjo prve številke sem imel največ težav, skrbi in drendanja. Takole sem se zamislil:

»Objubilil so mi, da mi bodo pomagali; stopim k njim, k predsednikom okrajnih odborov OF, lepo jih pozdravim, kakor se spodobi olikanim ljudem, pa začnem. Pripravljamo prvo številko, daj, napiši, dragce, nekaj besedi za sprejem dojenčka in lep srečno za no, pa.« In vsi so mi obljubili, prav vsi, do zadnjega vsi. Pa sem si dejal:

»No, to pa ni tako težko. Greš, poveč in naredijo ti vse!« Čakal sem teden dni, nič. Čakam dva tedna, nič. Pa zacinjam na telefon: »Dragi tovariš, obljubil si, poglej, obljubil si, da si ni nič. Da, točno pred štirinajstimi dnevi.« Oprostite, dragi, točno točno sem imel dela, da nisem utegnil, jutri dobil prav gotovo! in pink, trlink, bum — telefonček je utihnil. In teh trlink, pink, bum je bilo še veliko.

Medtem sem čakal na druge dopisnike. Da, dragi moji, tudi na prvi rendez-vous nisem čakal s tako nestrpnostjo kot na poročila, pisemca in članke prvih dopisnikov. In kot je šel prvi rendez-vous po vodi, tako so šla tudi vsa pisemca prvih dopisnikov. Ej, da, novinarji krutih je težak, posebno še za mene, ko nisem imel pri Dolenjskem listu tarifnega pravilnika in čekovnega računa v banki...

Pa se ti spomni nekdo: »Kdaj pa bo Dolenjski list izhajal, kateri dan v tednu?« Da, saj res, kateri dan? Ljudje ga naj berejo v nedeljo, ko nimajo dela, ko imajo čas, da bodo vse točno preštudirali. No, in ker naša pošta hodi po oddaljenostih vaseh le dvakrat, ponekod pa še enkrat na teden (oprosti, dragi, upravniki počite, to je bilo pred desetimi leti) naj lažje vsak četrtek. Prav gotovo si zdaj vsi mislite, da je bilo s tem vse urejeno. Nekdo je vzel dopise, članke in obvestila lepo pod pazduho, jo mahnil v Ljubljano in oddal v tiskarno. Ej, dragi moji, temu pa ni tako. Hodil po Ljubljani sem našli in plj nje... to pa ni bila prelest! Obeletal sem vse tiskarne od Triglava do Ljudske pravice, od Blanska do Kranja, vsepovedo zatrpani z delom in s tiskanjem. Ničče nas ni hotel »gor vzetit, kot pravijo tiskarji, ki nas zakladajo s tiskano besedo. Končno sem vendar

našel. Tiskarna Slovenskega poročevalca nas je sprejela. Tu je bil tiskarni naš prvi Dolenjski list in potem vse leto in še nekaj čez.

Tudi oblike lista je bilo treba določiti. Mnenja so bila različna, eni so zagovarjali običajno obliko dnevnika, nekateri pa manjšo, tedniško. Končno je le obveljala tedniška oblika, ker ima delovni človek rajši manjšo obliko, da si lahko na hitro ogleda celo stran.

Bilo je nekako zadnje nedeljo pred odhodom v Ljubljano. Stesali smo se z vsemi našimi prispevki v naši sobi na Olimpu. Sila klaverna je bil naš prvi veselj. To zadnje popoldne smo naredili še nekaj dopisov z najrazličnejšimi podpismi, kratkimi in siframi. Pa boste spet dejali: »In to so novinarji!« Ne, ne, ljudje so čakali svoj list, povsod je bilo javljeno: 17. februarja 1950. Leto pričakuje svoj list, lista pa ne bi bilo! Naša reklama ni bila sicer taka kot ona: Odprite vrata, Oskar prihaja, vse bo dobro, še celo zakonski preprički se bodo zgledili. Zato odprite vrata na stežaj. Bila pa je la mi od časopisa smo se morali držati roka...

V ponedeljek zjutraj se usedem na vlak in v Ljubljano. V vlak, sem si mislil, bom vse lepo še enkrat pregledal, časa bom imel na pretek, in prostora. Ali se mogoče še spomnite tistih nabitih vlakov, drenja in prerivanja? Prav gotovo! Lepe misli, dobri naklepi, vse je šlo po vodi. Toda, ker smo vse tako lepo pripravili, se mi je zdelo, da bo vse prav. Z važnostjo odgovornega urednika pridem v tiskarno. Za boljše sporazumevanje sem imel s seboj nekaj dolenjske tolažbe in vonjav.

V veliki stavnici so me predstavili: »Ta je od Dolenjske.« Nobenega odgovora. Ker sem stal pri vratih kakor lipov bog, obtežen z aktovko, pleckeno in dolenjskimi vonjavami, sem vse to odložil na prvo mizo. Zdal pa se je oglasilo: »Staj no, brž čola, da ne bo tovariš čakal.« In tako sva se s dvojcem Janezom spoznala in postala prav dobra prijatelja.

Zdal se je začelo najhujše. »Te solate (pomislite, kaj se to pravi, solata, mi pa smo vse to s takim navdušenjem spravili skupaj!) bo premalo, saj je ne bo niti za tri strani. Kje je pa četrta?« — »No, prav, bom pa se prinesel.« — »Ej, dragi moji, to ni tako enostavno, bomo videli, kaj bo rekel strojni stavec jaz ne bom vsega tega hudiča (že spet me je zapelko tam nekje blizu srca) na roko stavil. Pojdiva k strojnemu. Kje pa so ključji?«

In spet se je začel pohod. Zdal k strojnemu, pa v ključarno tam nekje za Ljubljano in tako naprej. Dogovorili smo se, da bom prišel še enkrat in to v srečo. Doma sam je nekaj napisal in v sredo smo lomili. Veste, to je strokovni naziv za urejanje lista, za postavitev stavka, za lomljenje stavka iz enega stolpca v drugega in kaj bo na prvi drugi strani, kaj bo na tretji, kaj na zadnji. Naš Dolenjski list je bil pripravljen za tisk.

Petek 17. februarja 1950. »Ej, petek, slab začetek, ta časopis ne bo dolgo vzdržal.« tako so govorili vseprek Mi smo pa čakali, kdaj bomo dobili naš prvi časopis v roke. Iz počite je prišlo sporočilo: »List je tu!« — »Hitro huj zmet!« nato pa po pakete. Z veliko svečanostjo smo odpirali pakete, vzeli list v

roke in se usedli, za vsak primer seveda. In, glej ga zlomka, že na prvi strani smo ga polomili. Silka predsednika Šiške je bila v članku predsednika Dragana, Draganoval podpis nekje drugje. No, sedaj pa vidite, zakaj sem vam preje tolmačil, kaj je lomljenje. To ni samo strokovni izraz, ampak je lahko tudi stvarni, ker ga včasih temeljito polomijo...

Naslove smo lepili na časopise, da sme se do dobrega ogreli, ker je moral Dolenjski list še tisti dan naprej med naše bralce. Najprej naročniki, nato razpečevalci: terenski, krajevni odbori, zadruge, šole, posamezni aktivisti itd. V nedeljo morajo list imeti vsepovedu.

Protiv večeru smo se usedli in še enkrat temeljito pregledali list. Rodil se je naš Dolenjski list. Novorojenček je, treba ga bo obliki, treba ga bo vzgajati... rediti. Tri številke smo ga lepo združno vzgajali in opremljali. Kakor strela z jasnega neba je udarilo v golobnjak: Tone je moral k vojakom, Peter na terensko delo, ostal sem sam: urednik, lomilec, akviziter, razpošiljavec, pisec, kurir in kaj vem še kaj, in če bi ne imel še bralcev, bi bil prav tak kot tisti rodoljubni gorški škof Stančič, ki je tudi vse sam opravljal.

Da bi nekako pregledal, kako se razpečava naš novorojenček, sem šel včasih na teren, kadar mi je dopuščala služba, kajti vse to delo je bilo poleg službe na vajenski šoli. Ponekod so ljudje časopis dobivali redno in so ga bili veseli. Stopil pa sem tudi v zadruge, ker tudi te so bile razpečevalce, da bi videl, kako one delajo. Z nekaterimi sem bil zadovoljen, druge se mi je pa zrodilo tudi kaj neprijetnega. V neki zadruzi sem zagledal visok kup Dolenjskega lista. Vprašal sem jih, zakaj ga ne razpečajo, pa so mi dejali, da ljudje zdaj veliko raje kupujejo pri njih, ker jim zavijajo na kupke v Dolenjski list ki ga ljudje tako zelo radi bere. Lep kompliment, toda naš časopis ni reklama in ni ovojni papir. Ne, kaj takega pa si nikoli nisem mislil, da bomo z Dolenjskim listom delali reklamo trgovinam.

Ne vem, kako je to, da imam vedno težave s financami, menda je to že od rojstva. Nisem še popolnoma prepričan, pa čeprav me zdravnik odločno prepričuje, da se finančne težave ne podučujejo ali nalezajo, kajti tudi Dolenjski list je bil v večini finančnih težavah. Saj sem vam že prej pripovedoval, da ni imel ne čekovnega računa in ne tarifnega pravilnika, ki bi določeval delovna mesta in plače v Dolenjskem listu.

Obilo teh težav bi vam lahko pripovedoval, toda prostor je ozko odmerjen. Mogoče mi bo kdaj dana prilika, da nam nisem tudi te snove in v prijetni obliki, posebno še zato, ker je postal naš Dolenjski list najbolj razširjen lokalni list in zelo priljubljen.

Zelo se mi smrenil naš list od svoje dojenčkove dobe. Članki vse holi kažejo naš napredek in ne samo v gospodarstvu, temveč tudi v samouravnavanju podjetij in komun. Vse kaže, da je list v desetih letih izpolnil nalogo, ki mu je bila dana ob rojstvu. Dolenjski list naj kaže našo dobo in naš čas, kakor da bi videli svoj obraz v zrcalu.

Naj bo prisoteno našemu listu še dolgo, dolgo let, pa čeprav je zagledal svet na petek

Jože Zamjen

Rdeča nit socializma v vseh rubrikah

...V teh desetih letih smo dovolj govorili o mestu tiska in družbeni vlogi novinarja v fronti socialističnih sil. Verjetno bomo lahko ugotovili, da smo v tem desetletju marsikaj postavili na pravo mesto; tako na primer "svobodo" in "neodvisnost" tiska, odnos med naprednim socialističnim gibanjem in njegovim "orožjem".

Osnovna naša želja glede tiska ostaja vendarle še vedno:

no: da bi iz celoga časopisa, ne samo iz enega ali nekaj člankov, dihala ista zavzetost za stvar socializma, občutek velike družbene odgovornosti, da bi v časopisu predvsem prihajal do izraza revolucionarni refleks, ki ga zahtevamo od vseh naših aktivistov. In še več. Tisk ni samo odsev naše družbene stvarnosti, je najmočnejše orodje za oblikovanje javnega mišljenja, za osveščanje množic. Tisk naj bi nudil ne samo našo, s socialističnega stališča izbrano in po naših kriterijih, po kriterijih, kaj koristi napredku socializ-

stičnih sil, osvetljeno informacijo; novinar naj bi znal ne samo ponoviti načelno linijo, perspektivo, ampak skladno z njo tudi izbrati gradivo, konkretizirati linijo v poročanju, v reportaži, polemiki itd.

Preveč bi terjali, če bi krivili novinarje za vse napake v našem političnem življenju, ker je jasno, da jih novinarji lahko zapisujejo, kritizirajo, da pa ne morejo biti odgovorni za posamezne negativne pojave. Vendar smemo od novinarjev zahtevati več, ne samo občo izobrazbo, precejšnje znanje stroke, predmeta, ampak tudi in predvsem politično razgledanost, trdnost v ocenjevanju.

Ostati na terenu boja za socializem, najti zvezo posameznih dogodkov s tokovi napredka, držati se rdeče nit socializma v vseh rubrikah, brez nihanja in zaletovanja od ene do druge skrajnosti — to je težko — toda edino to je prava pot. Po tej poti ne bomo hodili samo, če zatrujemo, da je to all ono "ljudsko" ali "socialistično", posebno pa je to premalo v današnjem času, ko se skuša skrivati za tem mnogo ravno nasprotnega! Vse večja vloga državljan v družbenem življenju odpira vrata ne samo socialistični iniciativi, ampak tudi stihiji, ki pri nas še v dokažljivi meri deluje antisocialistično. Mislim, da dokazuje to prenekateri sestavek v naših časnikih! Novinarji morajo kot del subjektivnih naprednih družbenih sil in kot njihov izraz biti kos svoji vlogi v boju proti vsem ne-socialističnim vsebinam, ki jih današnji čas naplavlja na vrh našega življenja...

VIDA TOMŠIČ
(v Novinarju — novembra 1955)

PREDSEDNIKI OBČINSKIH LJUDSKIH ODBOROV OCENJUJEJO OKRAJNO GLASILO SZDL

Ob desetletnici izhajanja domačega pokrajinskega časnika smo prosili tudi nekatere predsednike naših ObLO za odgovor na tile vprašanji:

1. Kako naj bi Dolenjski list po vašem mnenju v bodoče še bolj pomagal pri izgrajevanju komunalnega sistema, kakšna naj bi bila konkretna pomoč pri uresničevanju nalog, ki jih imajo organi ljudske oblasti v graditvi našega družbenega reda?

2. Vaše osebne želje ob 10-letnici izhajanja domačega časnika?

Odgovorili so nam takole:

Iščimo nove vire dobrin

okrajju ter jih ilustriral s fotografijami in skicami. To bi spodbudilo ljudi k iskanju novih idej in tekmovanju kraja s krajem. Naša naloga je iskati nove vire pri ustvarjanju dobrin. Zato ne smemo pozabljati na razvoj gospodarstva, ki se je zadnja leta precej razmahnilo, šolstva

in prosvetno-kulturnega dela ter zdravstva in ne nazadnje na razvoj turizma naše Dolenjske. Poročanje naj bo objektivno; časopis naj odločno razkriva vse negativne pojave, hkrati pa spodbuja ob uspehih k večji delavnosti. Komunalni sistem terja mobilizacijo vseh delovnih ljudi v proizvodnji in javnih službah ter aktivizacijo delavskega in družbenega samoupravljanja. V tej akciji mora tisk imeti vlogo duhovnega vodje.

Ob 10-letnici Dolenjskega lista čestitam k njegovemu

Posredovanje delovnih izkušenj

Pomoč Dolenjskega lista, ki ga naše prebivalstvo zelo ceni in rado bere, naj bi se izražala v konkretnem obravnavanju problematike družbenega upravljanja in graditve našega komunalnega sistema.

Ta pomoč naj bi bila v stvarnem posredovanju izkušenj v delu, zlasti občinskih ljudskih odborov, njihovih svetov in komisij, dalje njihovih uspehov, in seveda da z dobronamerno in objektivno

kritiko, ki mora sloneti na dejstvih, opozarja na napake, ki se večkrat dogajajo in zavirajo razvoj.

Kar velja za ljudske odbore in njihove kolegijske organe, velja tudi za organe delavskega in družbenega upravljanja sploh.

Med gospodarskimi organizacijami je toliko bolj pereča izmenjava izkušenj. Cestokrat je zlasti pri manjših, pa tudi nekaterih večjih podjetjih vprašanje, kako uspešno voditi podjetje, kako naj organi upravljanja skrbijo za dobro gospodarjenje, za organizacijo proizvodnje, za organizacijo kontrole nad kakovostjo. Po-

potrebno pisati tudi o tem problemu. Ravno tako o študentskem in vzgoji kadra sploh.

Zelo važno se mi zdi tudi to, da bi moral list veliko bolj kot do sedaj obravnavati uspehe posameznikov, bodisi v gospodarski organizaciji, zdravstvu, prosveti, v zavodih itd. To se mi zdi važno zlasti zaradi tega, ker je mnogo tihih in skromnih delavcev, ki zelo pošteno delajo, imajo velike uspehe, pa na njih čestokrat pozabljamo oziroma njihovih uspehov ne objavljamo.

Povsod naj bi se v listu opozarjalo na skrb in odnos do ljudi bodisi to v gospodarskih organizacijah, zavodih ali ustanovah. Kajti človek rešuje vse!

Moja osebna želja ob 10-letnici lista je, da bi Dolenjski list, ki ga tudi sam cenim in rad prebiram, prodir v vsako hišo našega okraja. Dalje, da bi se prebivalstvo okraja še bolj zagrizeno bojevalo za vsestransko in predvsem gospodarsko rast in razvoj našega okraja, da bi za to mobiliziralo vse svoje duhovne in materialne sile in si s tem ustvarilo ob pomoči naše socialistične skupnosti pogoje za lepše življenje, ki ga to prebivalstvo po svoji zgodovinski vlogi, zlasti v novejši zgodovini, tudi zasluži.

Kolektivno lista pa iskreno čestitam k doseženim uspehom v preteklem desetletju in želim tudi pri nadaljnjem delu čim več uspehov!

JANEZ ZUNIC,
predsednik ObLO Črnomelj

membno je poročati o prednosti združevanja sredstev gospodarskih organizacij in povezovanju gospodarske organizacije z občino pri reševanju raznih komunalnih vprašanj itd.

Cestokrat je pereč odnos v podjetjih do strokovnega kadra. Zato mislim, da bi bilo

plodnemu delu in želim, da se list še naprej utrjuje med ljudstvom Dolenjske. Nadaljnjo željo imam, da bi glasnik Socialistične zveze okraja Novo mesto pisal več o sončnih straneh Sevnice, saj jih ni malo. Tudi naše gospodarstvo se lepo in vztrajno razvija, čeprav je s svojimi proizvodnimi sredstvi še vedno precej zastarelo. V razvoju in krepitevi teh načrtov naj bi Dolenjski list prispeval svoj delež pri obveščanju naših ljudi.

KAREL KOLMAN,
predsednik ObLO Sevnica

Močnejše dopisništvo!

Ceravno je Dolenjski list že doslej znatno pomagal tudi naši občini z objavami in s tolmačenjem razvoja komunalnega sistema ter nalog organov ljudske oblasti in organov družbenega samoupravljanja, ki se je zadnja leta precej razmahnilo, šolstva

list v kratkem imel 20 tisoč naročnikov!

CIRIL BUKOVEC,
predsednik ObLO Trebuje

„Priporočam naše glasilo“

Na ta način mu bo dana še večja možnost spoznavanja širše problematike s področja občine in okraja, s tem pa boljša orientacija za opravljanje vsakodnevnih nalog pri delu.

STANE NUNCIC,
predsednik ObLO Videm - Krško

Obravnavajte vse važne predpise!

Mislím, da bi lahko Dolenjski list v bodoče še bolj pomagal pri izgrajevanju komunalnega sistema s tem, da bi večkrat obravnaval smer in konkretne zamisli oziroma sprejete načrte o izgrajevanju komunalnega sistema na splošno in po posameznih občinah in na ta način seznanjal državljanse s smerjo razvoja, s težavami in z uspehi, ki se pri tem pojavljajo.

Glede konkretne pomoči pri uresničevanju nalog, ki jih imajo organi ljudske oblasti pri graditvi družbenega reda pa bi dejal, da bi morala biti ta v tem, da bi Dolenjski list obravnaval v krajših izvlečkih vse važnejše predpise, ki jih sprejema naš višji oblastveni organi. Pri tem mislim tiste predpise, ki se neposredno tičejo občine državljanov. Seveda bi bilo zaželeno, da bi večkrat obravnaval tudi tiste predpise oblastvenih organov posameznih občinskih ljudskih odborov, ki se tičejo vseh državljanov v posamezni občini.

Pri tem bi naglasil, da je Dolenjski list že doslej obravnaval nakazane stvari in da jih

v bodoče obravnava le malo več.

Moje osebne želje; da naj bi bil Dolenjski list tudi v naprej tolnač in svetovalec vseh dogajanj v Jugoslaviji oz. predvsem v našem okraju in da naj ne bo občana občine Žužemberk, ki ne bi bil naročen na Dolenjski list, brez katerega si ne morem zamisliti človeka, ki stremi za osebnimi in splošnimi napredki.

Prav posebej želim, da bi Dolenjski list večkrat omenjal Suho krajino in jo prikazal tako kot je, to je eno najpustovnejših in zaočinskih območij v našem okraju oziroma v Sloveniji in na kateri se pri smotnem gospodarstvu lahko razvija le živinoreja in v manjšem obsegu tudi sadjarstvo, pa tudi gozdarstvo. S tem da bi Dolenjski list večkrat obravnaval Suho krajino in poudarjal nakazano smer razvoja, bi naš državljan razumel, da je to edino izhodišče pri njihovem gospodarstvu, če hočejo, da gredo vzporedno s splošnim gospodarskim razvojem.

JOZE GOSENCA
predsednik ObLO Žužemberk

Še mnogo uspehov pri politično-gospodarski aktivizaciji državljanov!

Brez dvoma je bil Dolenjski list v teku desetih let obstojajoč dober informator in mobilizator vseh delovnih ljudi za najrazličnejše akcije v gospodarstvu in drugih dejavnostih družbeno-političnega življenja pri izgradnji socializma. Glasilo je uspešno seznanjalo bralece o zunanji politični dogajanjih in ob tem prikazovalo borbo naše države za politiko miroljubne koeksistence med narodi. Pri vseni svojem delu je list posvečal pozornost vzgoji delovnih ljudi v izobraževalnem, kulturnem in zdravstvenem prosvetljevanju ter utrjevanju in jačanju tradicij NOB. Povsem v smislu naše socialistično-demokracije, pa je opozarjal na nepravilnosti v organih delavskega in družbenega upravljanja, v organih državne uprave in razkrinkaval posameznike, nasprotnike naše socialistične stvarnosti. Tudi v tem je list opravil svojo nalogo.

Mnenja pa sem, da so nekateri članki iz različnih področij včasih premalo preverjeni in dajejo vtis enostranskega gledišča.

danja na vprašanje ali pa nezadostnega spoznavanja celotnega vprašanja, ki ga članek obravnava.

Ob jubileju želim našemu listu še mnogo uspehov pri politično-gospodarski aktivizaciji delovnih ljudi za izgradnjo socializma!

MAKS VALE
ljudski poslanec in predsednik ObLO Novo mesto

Obveščevalec v okrajnem merilu

Naša občina je bila pred dobrim poldrugim letom priključena k okraju Novo mesto in od takrat so naši občani pričeli naročati in prebirati Dolenjski list.

V razmeroma kratkem času si je Dolenjski list utrl pota v sleherni našo vas in je številno njegovih naročnikov zelo porastlo in še vedno narašča.

List je po vsebini pester, po obsegu pa bogat in predstavlja obveščevalca v okrajnem merilu, v mnogem pa po sega njegov delokrog še vse širše. Prikazi vseh važnih političnih dogodkov pri nas in v svetu, razvoj gospodarske dejavnosti in posameznih predelih našega okraja, analize gospodarskega stanja, poglobljanje v razvoj in delo organov družbenega upravljanja in še vse drugo, so teme, ki jih obravnava in prinaša Dolenjski list. Mnogo prostora je določena šolskim in splošnoizobrazbenim problemom ter napotkom, kako je treba delo izboljšati, da bo tudi kultur-

ni dvig šel vzporedno s celotnim našim razvojem.

Spričo navedenega lahko trdim, da ima Dolenjski list velike zasluge pri uresničevanju naših ciljev in utrjevanju komunalnega sistema.

Kot predsednik gospodarske nezavrite občine, katera bide

tedaj za vsestranski napredek, bi želel v Dolenjskem listu tudi članke, ki bodo do-

kazovali nujnost preobrazbe naše občine, posebno še preobrazbe našega podeželja. Naši občani — bralci Dolenjskega lista — pa še posebno radi prebirajo in iščejo vrstice o raznih gospodarskih ukrepih občinskega LO; zato menim, da bi bilo zaželeno, da se o tem na kratko obvešča volivce, ker Uradni vestnik okraja Novo mesto, v katerem se objavljajo vsi odloki, sklepi in odločbe LO, ne izhaja kot priloga Dolenjskega lista. To bi bilo laže izvedljivo, če bi imel Dolenjski list pri nas svojega stalnega dopisnika, ki bi dnevno spremljal vsa naša gospodarska in kulturna dogajanja.

Dolenjskemu listu čestitam ob 10-letnici k doseženim uspehom in želim tudi v bodoče, naj njegovo delo v celoti dosega svoj namen in naj postane Dolenjski list močan činitelj pri našem dvigu do visokih stopenj vsestranskega razvoja.

MIROSLAV KAMBIČ,
predsednik ObLO Brežice

— da bi s pomočjo svoje dopisniške mreže o uspehih in problemih sproti poročal. V

ta namen bi bilo treba tudi v naši občini organizirati močnejše dopisništvo v ustanovah, kmetijskih združenjih in podjetjih in sicer tako, da bi bili že v njih samih dopisniki — poročevalci;

— da bi tudi v splošnih podatkih tovrstne vsebine bolj konkretizirali stvarno stanje posamezne zadeve, tu mislim predvsem na pravilno objavljane posameznih člankov;

— še posebej poudarek bi bilo treba dati delu organov družbenega in delavskega upravljanja, to je delu in razvoju krajevnih odborov, ljudskih odborov, potrošniških svetov, delavskih svetov in podobno.

Upravi Dolenjskega lista ob 10-letnici mnogo uspeha za nadaljnji razvoj, z željo, da bi

tednika.

Potrebno bi bilo okrepiti dopisniško mrežo prav v naši občini, kar je naloga občinskih političnih in družbenih organizacij, predvsem pa uprave Dolenjskega lista.

Vsem prebivalcem občine Videm - Krško priporočam naše okrajno glasilo, ki vas bo v bodoče prav gotovo še bolj seznanjalo z občinsko in okrajno problematiko, katero bi moral poznati vsak državljan.

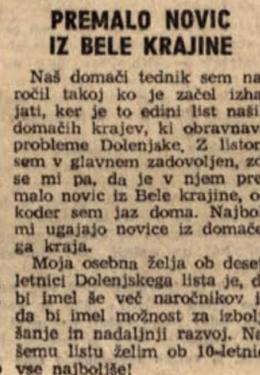

IVAN JAKLIČ, kap. I. kl., Šibenik

PREMALO NOVIC IZ BELE KRAJINE

Naš domači tednik sem naročil takoj ko je začel izhajati, ker je to edini list naših domačih krajev, ki obravnava probleme Dolenjske. Z listom sem v glavnem zadovoljen, zdi se mi pa, da je v njem premalo novic iz Bele krajine, od koder sem jaz doma. Najbolj mi ugajajo novice iz domačega kraja.

Moja osebna želja ob desetletnici Dolenjskega lista je, da bi imel še več naročnikov in da bi imel možnost za izboljšanje in nadaljnji razvoj. Našemu listu želim ob 10-letnici vse najboljše!

KAREL STERBAN,
predsednik ObLO Senovo

Široka in pestra vsebina

Ni dvoma, da je Dolenjski list glasilo OO SZDL našel mesto tudi med ljudmi naše občine. Zaradi njegove široke in pester vsebine si je pridobil med prebivalstvom številne bralece, ki se o našem tedniku izražajo le pohvalno, ne le zaradi zanimivosti, ki jih je v listu dovolj, pač pa tudi zaradi tega, ker je list postal sredstvo za splošno izobraževanje, kakor tudi pripomoček

ob enem tudi spodbuda in koristno napotilo ostalim. Zato bi bilo zaželeno o tem pogosteje poročati oziroma publicirati.

Ob 10-letnici našega časnika želim, da bi našel pot v vsako hišo, da bi seznanjal

naše delovno ljudstvo z uspehi na gospodarskem polju in političnimi dogodki. Posebno želim, da bi bil vodnik naše mladine v lepšo in boljše bodočnost.

FRANC VRVISCAR,
predsednik ObLO Metlika

Vsebinsko: list ljudstva

k družbenemu udejstevanju organizacij in posameznikov. Zlasti ugajajo članki, ki nas seznanjajo o uspehih in metodah dela gospodarskih organizacij, vlogi zborov proizvajalcev, krajevnih odborov ter o udejstevovanju na vseh družbenih področjih. Poročanje o večjih uspehih in javne pohvale tistih, ki so te uspehe dosegli, je na drugi strani

Dolenjski list naj konkretno pomaga pri izgrajevanju komunalnega sistema in sicer tako, da bi se vsi uspehi in neuspehi takoj objavljali za posamezne komune. S tem bi bolj razvite komune pomagale slabotnejšim.

Ce hoče Dolenjski list odigrati to vlogo, bo potrebno razširiti dopisniško mrežo, tako da bi lahko vse dogodke sproti objavljali in nas seznan-

njal s problemi komunalnega sistema.

Na dosedanjo desetletnico izhajanja Dolenjskega lista smo lahko ponosni zato, ker imajo vsi lokalni listi velike težave. Dolenjski list je svoje težave prebrodil in postaja vsebinsko res list ljudstva. Res je, da se iz leta v leto bolj izpopolnjuje, kar je za sluga uredništva in njegovih sodelavcev.

Želim, da bi se list še bolj izpopolnil in pisal v duhu našega socialističnega gospodarstva. Če bomo šli po poti, ki nam jo zagotavlja naše vodstvo, bo imel tudi Dolenjski

list še lepše uspehe in bralci Dolenjskega lista bodo zadovoljni.

KAREL STERBAN,
predsednik ObLO Senovo

STANKO AVGUŠTIN, kapetan I. kl., Dubrovnik:

Vsestransko mi je všeč...

Za več let sem naročen na Dolenjski list zaradi tega, ker živim daleč od doma, in si želim novic iz domačih krajev. List mi je vsestransko všeč, posebno še zato, ker so v njem objavljene sestavice o življenju vojakov v naši armadi in njihovi pozdravi, ki jih ne zaledim v nobenem drugem časopisu. Nič ni v njem takega, kar mi ne bi ugajalo. Smejem se tudi

okroglim na zadnji strani. Za večjo razširitev bi morda bilo koristno, če bi poslali Dolenjski list brezplačno na ogled onim, ki še niso naročeni. Njih naslove ne bi bilo težko dobiti, samo če vrag ne ol to preveč atalo.

Moja osebna želja ob desetletnici lista je, da bi se naprej rastele in se razvijale in da bi se število naročnikov še povečalo.

BILI SO MED PRVIMI...

NAROČNIKI IZ LETA 1950 O SVOJEM LISTU

● **MARIJA GREGORIĆ**, Dobovo 6, pošta Otočec:

»Sem solastnica lista...«

Ze kot otrok sem rada brala Dolenjske novice, ki so takrat izhajale, zato sem bila tudi Dolenjskega lista, ko je prvič izšel, vesela. Tudi moja mama je bila navdušena, da je takrat izhajal naš časopis in ga je zelo rada brala. Ob začetku izhajanja Dolenjskega lista sem delala v mnogih organizacijah, zato sem se čutila dolžno, da

zadnje vojne ali pa se nanašajo na predvojno revolucionarno delo. Pogrešam pa rednega podlistka. Vseč mi je bil tudi Popotni Janez in mi je zelo žal, da ste ga »pokopali«. Seveda pa vsem ni mogel ustreči.

Najmanj mi je všeč šport, a tudi tega vedno pregledam in si mislim, da so pa drugi z njim bolj zadovoljni. Predlagam, seveda če imate možnost, da bi v listu objavljali tudi tedenski spored Radia Ljubljane, ker je tudi na po-

deželju že precej radijskih sprejemnikov in morajo ljudje naročevati zaradi sporeda. Še Delo ali Ljubljanski dnevnik.

Ob desetletnici želim, da bi prav vsaka hiša v okraju prejela naš list in da bi večkrat izhajal. Zdi se mi, da nisem le naročnica Dolenjskega lista, temveč nekak solastnik, zato mi je njegov uspeh in napredek zelo pri srcu.

● **STEFAN ZALEC**, Zapudje 18, p. Dragačuš:

DETEKTIVSKI ROMANI!

Ker me zanimajo dogodki doma in po svetu, sem se že v začetku naročil na vaš tednik. Z njim sem ves čas zadovoljen. Želel bi pa, da bi izhajal v njem kak detektivski roman.

Moja želja je še nadalje ostati naročnik in bralec Dolenjskega lista.

● **MARIJA GAZVODA**, Pristava 23, p. Stopiče:

»ŽELIM TELEVIZOR...«

Naš tednik sem naročila, ker je dolenjskega izvora in mi je zato pri srcu. Z listom sem zadovoljna, pogrešam pa romana in povesti v podlistku.

Ze deset let sem naročen na list, pa nisem pri nagradnem žrebanju še nikoli nič zadel, zato si želim ob letošnjem žrebanju televizor.

● **FRANC SLAK**, Gor. Vrh 4, p. Dobrnšč:

Nič neločnega!

Ko so pred desetimi leti govorili, da bodo za takratne okraje Novo mesto, Crnomelj in Trebnje začeli izdajati list, sem časopis takoj naročil. Bil sem že prej naročnik prednika Dolenjskega lista in sem rad bral domače in tuje novice. Vedel sem, da bo tudi novi list pisal o novicah iz domačih krajev, zlasti o Belih krajini in Dolenjski, zato sem ga naročil.

da bi kmalu pisal: »Zvezna ljudska skupščina je na predlog S. V. ukinila vse takse v FLR.J.«. Končno pozdravljam uredništvo in želim še mnogo uspehov listu in naročnikom.

● **JOZE GOSEMAR**, Biatnik 6, p. Crnomelj:

ŠE VEČJI OBSEG!

Dolenjski list sem že v začetku zato naročil, ker sem si mislil, da bo prinašal novice

iz življenja in dela ljudi na Dolenjskem in v Belih krajini. V listu mi najbolj ugajajo sestavki iz NOB, pogrešam pa Popotnega Janeza.

Ob 10. obletnici lista želim, da bi list razširil po obsegu, vsebinski in številu naročnikov ter

se na list naročim in da ga tudi priporočam svoji okolici. Imela sem precej uspeha, podrobno pa se ne spominjam. Z Dolenjskim listom sem zelo zadovoljna in ga preberem od začetka do konca. Najraje prebiram spominske članke, ki opisujejo dogodke iz

● **SLAVKO BELE**, Jerebova 2, Novo mesto:

Odpirajte razgled!

Naš domači tednik sem naročil zaradi zanimanja za večji in poročil iz mesta in bližnje okolice, ki jo dobro poznam. Ker je Dolenjski list tedenski časopis, od njega že ne moremo zahtevati dosti več, kot nam nudi. Po mojem mišljenju bi pa lahko vseeno malo več razpravljal o gospodarski problematiki Dolenjske, malo več vrstic bi tudi lahko posvetil življenju na vasi in delavstvu, ker je pri nas dosti ljudi, ki jim je Dolenjski list edini časopis. Nekateri še znanj ne zmorejo denarja, bodisi zaradi nizkih prejemkov oziroma majhnega dohodka na kmetijah ali pa zaradi lastne zanikanosti.

Ce bi jaz sodeloval pri listu, bi skušal odpirati pogled v svet preprostemu človeku in izobražencu. Mnogo več prostora bi dal na razpolago za kritiko in kmetijstvu in vseh ostalih privatnih, združnih in državnih sektorjih.

● **LUDVIK SLADEK**, podpolkovnik JLA, Kiseljak:

Edina vez z domom

Ker sem dolenjski rojak in še mnogo uspehov in še mnogo naročnikov v domovini in tujini!

● **FELIKS BOBNAR**, Brezova reber 10, p. Dvor:

»POL LETA BREZPLAČNO...«

Na Dolenjski list sem se naročil zato, da bi zvedel iz njega čim več novic, ki vsakega Dolenjca zanimajo. Z listom sem zadovoljen, še bolj bi pa bil, če bi pri novoletnem žrebanju kaj dobil. Mene zelo zanimajo nesreče, o katerih list poroča, želel bi pa tudi malo več pisanja o kmetijstvu.

● **KRISTINA VIDMAR**, Kal 23, p. Semič:

NAJPREJ VREME!

Na Dolenjski list sem se naročila pred 10 leti ob neki priložnosti, ko sem na okraj naša članarino za OF. Rada berem domači list, ki prinaša novice iz naših krajev in vasi. Kadar dobim list, pogledam najprej vremensko napoved, potem pa še drugo. Pripomb nimam.

Med nekaj več kot 14.000 rednimi naročniki našega lista jih je kakih 2500, ki so si tednik naročili že takoj prvo leto izhajanja. Kar na slepo srečo smo izbrali nekaj naslovov teh najzvestejših bralcev in jih pisмено vprašali:

— Zakaj ste se že takoj ob začetku naročili na domači tednik? Ali ste z Dolenjskim listom zadovoljni? Česa pogrešate v njem? Kaj bi Vi storili, če bi delali v uredništvu domačega tednika za njegovo izboljšanje in še večjo razširitev med ljudmi? Vaša osebna želja ob desetletnici Dolenjskega lista?

Vsem, ki so nam odgovorili, lepa hvala za čestitke in nasvete! Kar bo v naši moči, bomo upoštevali, nekaj odgovorov pa objavljamo na tej strani. Vseh dobrih želja seveda ne bo moč uresničiti, marsikaj pa bomo lahko uredili že v prihodnjih številkah.

● **JOZE FORTUN**, Damelj, p. Vinica pri Crnomlju:

Glasnik naših teženj

Naročil sem se takoj ob začetku izhajanja Dolenjskega lista zaradi tega, ker sem vedel, da bo list glasnik naših teženj in da bo prispeval k splošni izobrazbi dolenjskega človeka.

Z Dolenjskim listom sem vsestransko zadovoljen, najbolj pa mi ugajajo zgodovinski spisi, zlasti iz naše ožje domovine. Najmanj sem vesel poročanja o fantovskih pretepih in pobojih. Želel bi, da bi naš list kaj več poročal o težkem življenju naših prednikov v fevdalni dobi, o vzrokih kmečkih uporov in predzgo-

govini francoske in ruske revolucije.

Ker je list v veliki meri odvisen od dobrih dopisnikov, bi skušal njihovo število čim bolj povečati in poiskati prave ljudi — morda preko odborov SZDL, osnovnih partijskih organizacij ali Zveze borec.

Moja osebna želja ob desetletnici lista je, da bi ga imeli v vsaki hiši, da bi ga bral vsak izseljenec, da bi se naklada še zvišala in da bi list še bolj napredoval.

● **ANDREJ DROBEŽ**, Cadršče 16, p. Bela Cerkev:

ŠE OBŠIRNEJE O KMEČKIH VPRAŠANJH

Ze vrsto let sem naročnik, ker mi je list vsestransko všeč — od prve do zadnje številke. Prvič mi je všeč, ker je edini list Dolenjske, drugič pa zato, ker zveem preko njega za vse

novice iz naših krajev. Želel bi pa, da bi list še bolj obširno pisal o kmečkih vprašanjih na vasi, tako glede kooperacije, davčne politike in kmečkega socialnega zavarovanja.

K razširitvi Dolenjskega lista bi po mojem mnenju veliko prispeval radijski spored, če bi ga objavljali. Za 10. obletnico vam želim obilo sreče in uspehov že za naprej in da bo ob 20-letnici res vsaka hiša imela Dolenjski list.

● **FRANC KIREN**, Mirna peč:

»DA BI SE ME KAJ PRIJELO...«

Vaš tednik sem si naročil že v začetku zato, ker imam rad vse, kar je dolenjsko in sem tudi sam pristen Dolenjec. Z listom sem zadovoljen, in z vsem, kar v njem piše. Če hočete naš list še bolj razširiti med bralci, ga morate pomeniti.

Moja osebna želja je, da bi se pri vsakoletnem žrebanju enkrat tudi mene kaj prijelo. Po desetih letih bi se mi že kar prileglo.

PO VSEH REPUBLIKAH FLRJ

● **JOZE LUŽAR**, pešad. major JLA, Bitolj:

Preberem takorekoč vse...

Ko sem bil v začetku 1953. leta v domači vasi Zalog pri Smarjetu na dopustu, sem doma našel droban list, ki me je takoj prevzel, da sem ga naročil. Oo takrat me vaš list redno obiskuje tudi tu, tako daleč od moje ožje domovine in mi prinaša novice o njenem napredku. Da sva z listom res prava prijatelja pove tudi to, da imam odkar sem list naročil, shranje vse številke in se bom potrudil dobiti tudi prva dva letnika, da bom dal vse skupaj vezati.

Se preden sem naročil Dolenjski list sem sodelnil, da se bom naročil na en časnik v materinem jeziku, kajti že trinajsto leto živim živem Slovenije. Naročil sem Slovenski poročevalec, ker pa sem vstl v njem že prej prebral v Borbi, domačih novic pe ni bilo, sem ša odpovedal in naročil naš domači list. To mi razen revije Borec in knjigi, ki jih imam v materinščini, zaostaja, da negujem in da ne pozabim svoj jezik. Zai mnogi storo nasprotno. V mojih računih se nisem zmotil, ker me list redno seznanja z dogodki v domačih krajih, ki sem jih dosti prehodil kot partizan.

Z Dolenjskim listom sem vsestransko zadovoljen in o njem se bi mogel kaj drugega reči. Kaj mi najbolj ugaja boste zvedeli iz tega, če vam povem kaj jaz, moja družina in znanci, ki me obiskujejo, najprej preberemo. Ko so bili objavljeni spomini Tončke Majcnove in starega Amerikanca, sem bil na črtnju, kaj naj najprej preberem. Potem smo brali podlistek iz življenja otiških in struških prednikov, potem domače novice, nesreče. Ce je bila številka posvečena kakemu prazniku, se sestavke iz partizanskega življenja, potem zadnja stran, ki je bila vedno in je še danes zanimiva.

Preberem tako rekoč vse: kronike nesreč, male oglase, gibanje prebivalstva, kinoprogram in ostalo. V zadnjih številkah

preberemo najprej Nepokorjene bregove, katere morava z ženo brati tudi otrokom, ki še ne hodijo v šole in jim morava tolmačiti slikanico o partizanih. Vseč mi je bil tudi sestavek podpolkovnika Jeriča »Samo dva sva se prebajla«, dalje Pirkovčevcevo pripovedovanje itd.

Kaj mi najmanj ugaja sploh re morem reči. Zame je najmanj koristen zunanjepolitični pregled, ker ga poznam že iz drugih časopisov. Ker pa večina bralcev najbrž ni tako na tekočem, ne bi bilo prav, če bi to opustil.

V zadnjih letih je list zelo napredoval. Ce bi pa jaz delal v uredništvu, bi skušal dobiti okrog sebe širši krog ljudi, ki bi zbirali nove naročnike.

Moja osebna želja ob 10-letnici lista je, da bi se list čim bolj razširil po Sloveniji tudi izven meja Dolenjske in naše domovine sploh. Želim, da bi sčasoma Dolenjski list postal dnevnik, njegovo vlogo pa naj bi prevzel kak mlajši list, ki bi se šele »rodil«. Upam, da bo uredništvo znalo upoštevati vse nasvete bralcev in vam želim še mnogo uspehov v dobro ljudem.

● **STANKO BURJA**, Narodno pozorišče, Subotica:

Kaj je novega...

Dolenjski list sem naročil, ker sem Novomešan in kot tak »lokalpatriot«, nikakor pa ne šovinist. List je dobro urejen! Ko ga dobim, najprej pogledam, kaj je spet v mestu novega. Kdo je umrl, kdo slavi kakšno obletni-

co. Pogrešam pa kulturno rubriko-teater! Gledališčih kritik in gostovanj!

V uredništvu se zelo tujite, da bi bila vsaka številka boljša od druge. Na vsak način pa bi bilo prav, če bi ob novem letu, ko pošiljate stalnim naročnikom položnice priložili tudi koledar kot ste to delali vsa prejšnja leta. Kako to, da letos koledarja ni bilo? (Je bilo — op. uredništva.)

Želim, da bi list uspeval tudi v bodoče in da bi pri razdelitvi nagrad upoštevali tudi naročnike izven meja Novega mesta in Slovenije sploh.

● **JOSIP KOBETIČ**, M. Gorki 56, Osijek:

PREMALO O RIBOLOVU

Ker imam prijatelja v Smlitelu pri Novem mestu in sem pri njem videl vaš list, sem ga že pred leti tudi sam naročil. List mi je všeč in komaj čakam

3.000 IZVODOV

15.130 IZVODOV

»DRAGO MOJE DOLENJSKO PISMO...«

PREDRAGI NAS DOLENJSKI LIST, DRAGI TOVARIS UREDNIK IN VES KOLEKTIVI!

sopisa, ob deseti obletnici našega tako zelo priljubljenega »obveščevalca« ali bolje rečeno »pisma naše matere - Dolenjske«.

Težko je najti pravi izraz zahvale, ki smo jo dolžni tebi, naš Dolenjski list, in vam, dragi tov. urednik ter drugim sodelavcem in dopisnikom ča-

Kako težko pričakujemo vsakega po njegovem učinku. Prek tebe zvemo, kako raste Dolenjska v prosveti, kulturi in socializmu. Ali je mogoče pričakovati ali zahtevati kaj več? Ne, nikakor ne, razen to, da bi tvojo, oz. urednikovo delo razbremenili tako, da bi nam potrkal na vrata dvakrat na teden, da bi naš tov. ured-

nik lahko zapisal vse, kar mu sporoče ljudje in dopisniki v enem tednu... Vidimo, da se Dolenjska vedno bolj razvija v gospodarstvu in industriji in kot taka ima tudi vedno več novic. Je pa odvisno tudi od nas vseh, da bo v enajstem letu svojega izhajanja naš list v sleherni družini. S tem mu bomo dali vsa sredstva, ki so mu potrebna za obstoj in razvoj. S hvaležnostjo bomo skušali pridobiti naše rojake, da se vsi naroče na domači list.

Zato pa, drago moje »dolenjsko pismo« in vi, tovariš urednik, ki s tolikim požrtvovanjem prinašate novice vseh vrst iz domovine, prejmite naše največje želje, da bi vam, kakor vsem sodelavcem v upravi in uredništvu, prineslo leto 1960 še veliko nadaljnjih uspehov in zdravja!

JOŽE MARTINČIĆ
Lens, P. d. C., FRANCIJA

BOZIDAR JAKAC: Slovenska farma v Ohio (1959)

»Preberem vse do zadnje besede...«

Ze več let sem naročnik Dolenjskega lista, ki mi prinese toliko novic iz Dolenjske in tudi ostalih krajev Slovenije. Sploh si ne morem predstavljati kako bi mi bilo brez njega. Vsek petek mi ga pismonoša prinese na stanovanje, kjer ga že težko pričakujem. Ko ga začnem brati, se na morem odtrgati od njega. V njem je koršček moje ljube domovine, ki se ne bom nikoli pozabil...

Vse bralce Dolenjskega lista, vse Dolenjce in Slovence prav lepo pozdravlja rojak iz Avstrije!

FRANC VIDMAR,
Grünbach am Schl.,
Avstrija

Naš zvesti naročnik, tovariš Jože Martinčič, doma iz podgorjanskih Stopič, je star borec za delavske pravice. Vsako leto nas obišče, ko pride v staro domovino. Poslal nam je fotografijo, ko prebira »najljubše domače branje«, kakor nam je večkrat dejal. — Njemu in vsem dragim rojakom v tujini, ki tako zvesto berejo naš tednik, lepe pozdrave uredništva in uprave našega lista!

Tolažil se bom z listom...

Moj prijatelj mi je dal pred kratkim nekaj številčk Vašega lista, ki sem jih z zanimanjem prebral. Znašel sem se spet na Dolenjskem, kjer sem bil zadnjič leta 1937 na obisku s svojo družino. Napredek v ožji domovini, ki žari iz Vašega lista, me je zelo razveselil in vzbudil željo po domu. Na žalost moram počakati do naslednjega poletja ali jeseni. Do takrat pa se bom tolažil z Vašim listom, katerega mi prosim redno pošiljajte...

NANDE THURNHER,
Seattle, Wash. USA

Vsaj še en obisk

Naš dolgoletni naročnik in zvesti bralec nam je poslal naslednje pismo: »...list mi zelo ugaja, ker razberem iz njega vse novice iz mojega rojstnega kraja, ki ga tako ljubim. Zelo rad bi ga vsaj še enkrat obiskal, le če me ne bo prehitela pre zgodnja smrt...«

FRANK BOWHAN,
Sheboygan, Wis. USA

»Pa imate res več sto naročnikov tudi zunaj naše države?« Tako nas večkrat vprašajo znanci, ko prihajajo v upravo zaradi naročnine. Res jih imamo, konec januarja jih je bilo 351.

Kje živijo?
Na vseh štirih kontinentih (pravzaprav na petih in še na Antarktiki, o čemer smo pisali predlanskim, toda zdaj nimamo v Aziji nobenega naročnika). Kar poglejte kje vse jih imamo:
v Ameriki 239 naročnikov
v Avstraliji 15 naročnikov
v Afriki 1 naročnik
in v Evropi 96 naročnikov

Poglejmo podatke o »izvozu« Dolenjskega lista« (za dolar

je, franke, marke, lire in druge valute smo dobivali do predlanskim tudi mi po 1% v devizah, lani pa nam je NB to ugodnost ukinila, čeprav nastopamo kot skromen »izvoznik potiskanega domačega papirja« solidno in resno na svetovnem trgu...):

- AMERIKA: v Združenih državah Amerike imamo 159 naročnikov, v Kanadi 64, v Argentini 14 in v Venezueli 2;
- AVSTRALIJA: na avstralskem otoku 14 naročnikov, v Novi Zelandiji enega;
- AFRIKA: 1 naročnik v Alžiru;
- EVROPA: v Avstriji 14 naročnikov, v Franciji 33, Svici 1, Madžarski 1, Belgiji 7, na Švedskem 1, v Angliji 6, Nem-

čiji 21, Italiji 7, Holandiji 2 in na Češkem 3 naročnike. Pretežno večino vseh naročnikov v tujini sestavljajo nekdanji ekonomski izseljenci, ki

se pogosto oglašajo v pismih in ki najbolj redno plačujejo naročnino! Huda lakota po domačih novicah je tudi med tistimi, ki so iz različnih vzrokov zapustili domovino med zadnjo vojno; čeprav živijo na tujem, dobro vedo, da kri ni voda — vesti z domače grude so jim še vedno najslajše branje...
Stevilo naročnikov v tujini je zadnja leta približno enako. Res je, da smrt krči vrste starih korenin, ki so v Ameriki in drugod že po 40, 50 in celo še več let. A do zadnjega diha radi bero vse, kar prihaja iz starih krajev. Marsikdo odpove list, ker mu je opešal vid, pa tudi črke naših časnikov so na splošno veliko manjše od tiska v ameriških listih.

Ponosni smo na domovino!

Ze nekaj mesecev sem v Angliji in razen angleških časopisov in radijskih poročil, ki seveda le redko natančno poročajo o Jugoslaviji, je bil prve tedne le TT moje redno branje. Čeprav staro 14 dni. Dobivala sam ga pri moji tukajšnji znanci. Kmalu me je uredništvo Dolenjskega lista presenetilo z večimi izvodi lokalnega časopisa, ki sem ga tudi v Crnomlju prej redno prebirala. Od takrat prejemam redno vsako nedeljo ali ponedeljek po 1 izvod. Kaj najprej preberem? Seveda najprej poličem vse naslove s črnomajskimi novicami. Zelo so me razveselile vesti o restavriranju hotela, o gradnji ben- cinske črpalke in pod. O gradnji novega poštnega poslopja nisem nič brala, pa upam, da nisem prezrla. Zelo razveseljivo je branje o živahni Mirni gori. Presenečena sem nad pestrostjo člankov, saj najdem vse — od zunanje političnih pregledov preko lokalnih problemov do solstva, mode, nasvetov in razazdanje športa.

Tu poznam več slovenskih deklet, ki se mi za Dolenjski list rade priporočajo. Celo nekaj starejša beneška Slovenka me prosi zanj, ker rada bere v slovensčini. Nekaj angleških znancev je z zanimanjem prelistala časopis in neverjetno se vam bo zdelo, če napisem, da je nek angleški študent slovanskih jezikov odlično prevedel in prebral novoletni govor maršala Tita v prvi letošnji številki.

Mnogi vedo veliko o Jugoslaviji, s ponosom pa jim znanje izpolnjujemo s slikami z raz- glednic in iz časopisa, saj si še nismo mislili ne morete, kako bogati smo z našimi naravnimi lepotami v primerjavi z Anglijo, ki je razen na severu, ravna in jasta.

Ali bere časopis še več Gruih Dolenjcev in Slovencev? ne sprašuje tov. urednik. Krog interesentov Dolenjskega lista sega, kot vidite, prek meje domače grude. Nam iz Štajerske, Primorske in Gorenjske pa, čeprav je tole list Dolenjske, prinaša kosček domovine tja daleč na sever Evrope.

Prof. Mira Počkaj,
Cambridge, Anglija

Na Dolž ali v London: dva do tri dni...

Dolenjski list dobivam različno — v soboto ali v ponedeljek. Najprej pogledam kako mladina pod Gorjanci napreduje, nato pa ostalo. V listu mi ugaja prav vse. Rada berem odlomke iz knjig, vseh mi je slikanica Nepokorjeni bregovi, kjer vidim koliko so naši ljudje trpeli med NOB.

Prečitam vse in prav natančno. Kar vesela sem, ko vidim, kako se Dolenjska razvija. List izpolni vse moje želje in pričakovanja.

Doma sem z Dolža, živim pa v Angliji že več let. London je lep, toda kadar se vleče preko ulic temna megla, se čestokrat spomnim na lepo sonce, ki mi je sijalo še kot otroku izza Trdinovega vrha. Še vedno mi je dolga čas po naših Gorjancih in goricami pod njimi, kjer imajo dober dolenjski cvček. Ne vem, kako bi si krajsala čas, če me ne bi vsak teden obiskal Dolenjski list, saj je hrepenenje po domačih krajih nepopisno.

Vse bralce lepo pozdravljam! Oprostite napakam.
Kristina Avsec,
South Kensington,
LONDON, Anglija

Najboljši informator

Kot starega izseljenca iz lepe Dolenjske me seveda zelo zanima življenje in napredek mojih rojakov. Vas list je najboljši poznavalec in informator o teh prireditih in poštenih ljudeh...

JOHN SHULAR,
Arcadia, Kansas

Pozdrav domačim

Rojaka Franc in Lojzka Kastelic iz Francije lepo pozdravlja brata Janeza Kastelica v Sentvidu in sestri Marjoto in Ivano, kot vse družine Kastele! Vso srečo tudi bratom Jožetu, Francu Kotarju v Vel. Loki in sestram Rezi, Jožici in Francki ter družini Zidar in Lojzke! Na svidenje v letošnjem avgustu!

Grašček me je oropal domačim...

Pismo Goršetove Marice iz Podhoste, ki je že 18 let na tujem

Ze večkrat sem mislila na to, da bi se tudi jaz oglašila na uredništvu Dolenjskega lista. Sedaj pa, ko sem od vas dobila pismo, ki sem ga z veseljem prečitala, vam takoj odgovorim.

Najlepša hvala za to, da se zanimate tudi zame, ki živim že 18 let na tujem. Doma sem iz Podhoste pri Dolenjskih Toplicah. Moj oče je bil cestar; četudi je bil to siromašen poklic, vendar sem jaz na to zelo ponosna in kjer koli hodim, še prej doma in sedaj v tujini, če vidim na cesti cestarja, ga prav toplem pozdravim. Takrat se spomnim tistih dni, ko sem kot mala deklica prišla iz šole domov in so mama rekli: »Zdaj pa nisi atetu kosilo na cesto!« Kosilo, ja, to je bil v krop krompir ali žganci z zeljem. Pri tem moral oče ves dan trdo delati.

Nas otrok je bilo deset. Po šoli sem šla služiti v grad Sotesko. Od tam me je leta 1941 graščak z drugim uslužbencem vred seboj vzel v Italijo, od tam pa na Madžarsko. Dejal je, da bomo šli kmalu nazaj. Ali to ni bilo res, on je takrat pobegnil iz Slovenije. Jaz sem šele pozneje sprevidela, da me je oropal domačim. Služila sem naprej, delala od jutra do večera za majhno plačo. Zelo je bilo hudo, jezika nisem znala.

Od doma sem redko dobila pisma in še v tistih tako žalostne novice. Pisali so, da so hudi časi na Dolenjskem, da fašisti morijo in, strašno! da sem zgubila dva brata, ki so jih v Vavti vasi ustrelili. In v drugem zopet in zopet, do mojega zadnjega brata Jožeta, ki sem ga imela najrajši.

Pet bratov mi je padlo. Nisem mogla več vzdržati pri graščaku, ki me je z drugimi vred vedno bolj sekiral, ker je vedel, da so bratje partizani. Vmes sem se spoznala z nekim logarjem, ki je bil tam v službi in je bil tudi sit graščakovega kruha. Odločila sva se, da bova začela novo življenje. On je moj mož, imam tri sine. Tako sem ostala tu na tujem.

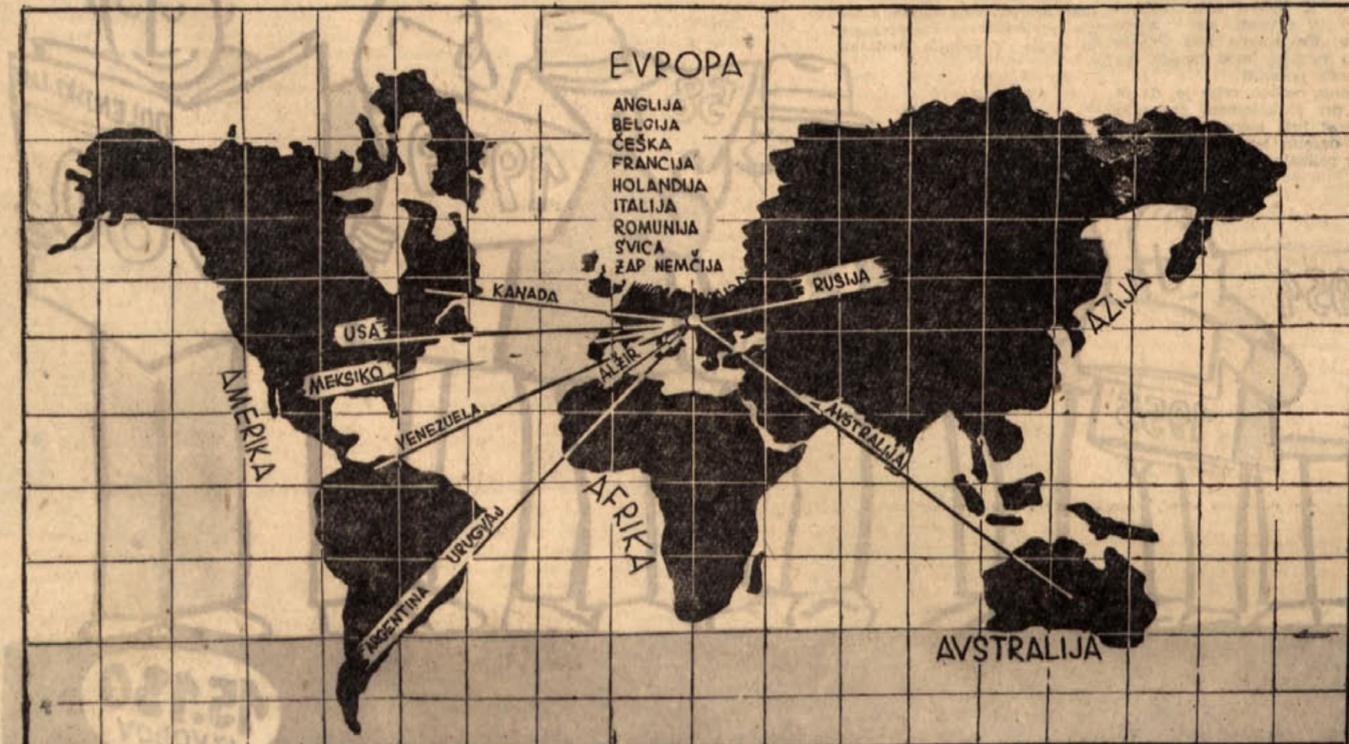
Oprostite, ker sem tako obširno opisala. Pred štirimi leti sem obiskala mojo staro domovino. Ali očeta nisem več našla. Tokrat mi je sestra naročila Dolenjski list. Obišče me vsak ponedeljek tu, z veseljem ga sprejemam. Kaj berem najrajši? Vse od kraja do konca, kar je pisano s slovensko besedo. Tu v okolici ni Slovencev. Zato je Dolenjski list moj edini in največji prijatelj. Zgodilo pa se je, da ga v letu 1959 v zadnjem mesecu nisem dobila, zato mi je bilo zelo hudo. Na srečo pa sem ga v januarja zopet z veseljem sprejela. Hvala zanj moji sestri, ki mi ga je naročila, hvala vam, ki mi ga pošiljate.

Zelim še naprej mnogo uspehov Dolenjskemu listu. Pozdravljam vse domače, znance, bralce Dolenjskega lista, posebno pa mojo mamo v Podhosti št. 11.

Gervald Györgyni, rojena Marica Gorše,
Lengyld na Madžarskem

Člani odbora »Udruženja Jugoslovancev v Sev. Franciji« z zastopstvom naše ambasade iz Pariza ob lanskim proslavi Dneva republike (Foto: J. Lapornik Sallaumines)

Beseda o našem »DOLENJCU«

Tovariš urednik!

Cutim se pošastnega, ker ste tudi mene izbrali izmed številnih naročnikov Dolenjskega lista, da dam mišljenje in oceno tega tako pomembnega in priljubljene časopisa, Govorili o vašem oziroma bolj rečeno našem časopisu ni ravno lahka naloga. Kar se tiče vsebine in tematike, ki jo daje nam bralecem, mislim, da delim sodbo večine bralecev, če rečem, da smo nadvse zadovoljni. Vsebina je tako pestra in pisana, da pridemo res lahko vsi na svoj račun. Če bi hoteli biti zelo natančni, bi vsekakor lahko našli tu in tam razne pomanjkljivosti. Mislim pa, da tega ne bi smeli tovarišem iz uredništva zameriti, saj ste gotovo večkrat v težavnem položaju pri sestavljanju posameznih števil list. Ko ravno praznujemo tako pomembno obletnico, mislim, da lahko pogledamo, kaj smo mi sami bralci dali za to, da bi se bolj obogatili vsebino in tako zajeli vsemi novostmi slehernih kotiček našega okraja. In ne samo to: Dolenjski list berejo mnogi naročniki izven Dolenjske, pa tudi izven naše širše domovine, pa kljub temu ne dajemo dovolj pomoči bilo oglašanju ali v dopisovanju za naš list. Če bi mi vsi pomagali, vsak po svojih močeh, bi s tem marsikaj napravili za še boljše kvaliteto našega »Dolenjca«, kakor ga po svoje imenujemo premmogi njegovi bralci.

Moje želje ob vstopu domačega tednika v drugo desetletje so v tem, da bi bil naš priljubljen Dolenjski list še v bodoče tako bogat, kot je bil do sedaj. Mislim, da bomo vsi bralci lahko ne samo zadovoljni, pač pa tudi ponosni na svoj domači lokalni list. Saj nas bo seznanjal z vsemi novostmi, dogodki in uspehi, ki jih in jih bo še v bodoče dosegala naše delovno ljudstvo.

Na kraju mi dovolite, da vam, tovariš urednik in celotnemu kolektivu, čestitam k deseti obletnici nadvse uspešnega dela in vam želim tudi v bodoče obilo uspehov!

VID JERIC,
podpolkovnik JLA, Novo mesto

KAM GRE TEH 15.130?

IVAN STANKOVIČ,
podpolkovnik, Split:
LIST ME POVEZUJE
Z DOMOM

—Čudno, v našo vas pošiljate 42 Dolenjskih listov, večkrat pa pišete, da je toliko novih naročnikov... Le kam vse to? Tako nas je pred tedni »potipal« v neki belokranjski vasi starejši možak, ki bere našo tednik že sedmo ali osmo leto.

Res, treba je odgovoriti tudi na to vprašanje, saj se marsikdo zmaže za glavo, ko bere: »redna tedenska naklada domačega tednika se je dvignila na 15.000 izvodov...«

Pa poglejmo: vseh stalnih naročnikov je 14.170 (stanj 31. januarja 1960), od tega: v novomeškem okraju 11.269 drugod po Sloveniji 1.731 in v inozemstvu 819

Razen tega prodamo vsak teden v trafikah in papirnicah oz. knjižarnah 910 izvodov, 50 pa jih ostane v arhivu za različne potrebe.

V NOVOMEŠKI OBČINI: vsak 8. prebivalec
V SENOVSKI OBČINI: vsak 30. prebivalec...

Najbolj je Dolenjski list razširjen v novomeški občini; tu pride izvod domačega tednika

BRÉŽICE	999 izvodov
CRNOMELJ	1.653 izvodov
NOVO MESTO	4.843 izvodov
METLIKA	627 izvodov
SENOVO	280 izvodov
SEVNICA	1.017 izvodov
TREBNJE	1.153 izvodov
VID. - KRŠKO	1.019 izvodov
ZUZEMBERK	439 izvodov

Z drugimi besedami: natančno 12.000 izvodov Dol. lista se razpeča vsak teden v okraju.

kar pomeni, da pride na vsakih 13 prebivalcev po 1 izvod. Zanimiv je še tale podatek: koliko odstotkov prebivalcev v občini je naročenih na domači tednik? Številke odgovarjajo: na 100 prebivalcev je naročenih na Dolenjski list v občini:

Bréžice:	3,86 % preb.
Crnomelj:	9,60 % preb.
Novo mesto:	12,60 % preb.
Metlika:	9,50 % preb.
Senovo:	3,84 % preb.
Sevnica:	5,45 % preb.
Trebnje:	6,40 % preb.
Videm - Krško:	5,40 % preb.
Zuzemberk:	6,60 % preb.

Ob skupnega števila prebivalcev v okraju je naročenih na Dolenjski list 7,45 %. Pregled sam dovolj pove, kje bo treba list še razširiti in kje ga organizacije, društva, kolektivi in člani Socialistične zveze lahko širijo.

Tudi k nam v Dalmacijo redko vsak petek prihaja Dolenjski list. Zelo sem vesel novice iz domačih krajev, posebno pa napredka novomeškega okraja v industriji, kmetijstvu in komunalnih zadevah. V vašem časopisu me seznanja s problemi in uspehi domačega okraja in me tako povezuje z domom in našo lepo Dolenjsko. Dostikrat tudi oburjam spomine na partizanske dneve, na kraje in ljudi, s katerimi sem za časa borbe preživel težke čase.

Ze več let sem naročnik Dolenjskega lista. Zadovoljen sem z njegovo vsebino in sodim, da list v redu opravlja svojo nalogo.

Ob 10-letnici je Dolenjski list lahko ponosen na svoj razvoj, za kar ima največ zaslug uredništvo. K doseženim uspehom vam čestitam, želim pa še nadaljnjih v bodočnosti!

NA POT V DRUGO DESETLETJE

Da bi kot dosedaj tudi v bodoče opozarjal javno mnenje na potrebe po ustanavljanju stanovaljskih skupnosti, servisnih delavnic, o prednosti kolektivnih ustanov, ki služijo delovnim družinam. Posreduj izkušnje, populariziraj dobre strani te službe, vse z namenom — pospešiti organizacijo in dejavnost, ki bi omogočila delovnim dolenjskim družinam lažje in lepše življenje.

FRANCKA SLAK,
upravnica Okr. zavoda za pospeševanje gospodinjstva.

Hitro nas je seznanil s problemi združenega okraja

Dolenjski list kot tedensko glasilo Okrajnega odbora SZDL Novo mesto poznam in prebiram šele dve leti. Moram pa priznati, da me je list s svojo vsebino in pestrostjo kaj kmalu osvojil, da sem postal reden naročnik.

Dovolim si izraziti misel, da je ravno Dolenjski list kot tednik s publiciranjem dogodkov in Posavju in s publiciranjem dogodkov na Dolenjskem, po mojem mnenju odigral pomembno politično informativno vlogo in to tako, da so državljani s področja razširjenega okraja ob prenehanju trboveljskega okraja kaj hitro spoznali politične probleme te nove politično teritorialne enote kot celote in jo tudi kot tako v svojem nadaljnjem delu obravnavali in gledali. Smatram pa tudi, da je s svojim rednim

obveščanjem javnosti o objektivnimi obravnavami o problemih v gospodarstvu, zdravstvu, kulturi in prosveti itd., kakor tudi z obveščanjem o vseh uspehih pa tudi pomanjkljivostih v podjetjih, združenih, družbenih organizacijah in tudi poindincev, poleg vsega dosegel tudi to, da je ustvarjal in bodril delovno zavest pri slehernem bralec in spodbujal se k nadaljnjim ustvarjalnim idejam.

Ob desetletnici čestitam kolektivu in dopisnikom lista ter želim, da bi si Dolenjski list kot glasilo SZDL utri pot v vsako dolenjsko in posavsko hišo, s svojo vsebino pa nas še nadalje obveščal in seznanjal o uspehih in razvoju našega dolenjskega gospodarstva ter pri tem razvijal in ustvarjal politično zavest slehernega državljanca.

STANE REBERNIK
ljudski poslanec,
Bréžice

VEC ANKET!

Razvojno pot Dolenjskega lista spremljam že od samega nastanka. Kot list mi je kmalu postal simpatičen in sem vedno čutil neko pomanjkljivost, če ga nisembral. Prišel je do lista je prišla še bolj do izraza, ko sem postal njegov sodelavec in to ostal vse do danes. Kljub temu, da sem bil včasih tudi leta odsoten od doma, sem bil vedno navezan na njega, posebno pa sem čutil njegovo vrednost v vojski, kjer mi je res veliko pomenil. Teško sem ga čakal, kot pismo od najbližjih.

Kar zadeva kakovost lista sem zelo zadovoljen. Za mene in moj okus je dober, enako sodbo sem slišal večkrat tudi preko meje našega okraja. V njem se obravnava najrazličnejša vprašanja. Včasih je pač premalo prostora, da bi se nekaterim važnim vprašanjem posvetilo več pozornosti. Videti je, da skuša ustreči številnim željam bralecev, in to je vsekakor najbolj pozitivno. To prav lepo potrjuje naraščanje števila bralecev; ti

vidijo v listu svojega prijatelja, ki jim tolači razne spremembe v našem hitrem razvoju, obenem pa jim posreduje najrazličnejše novice. Posebno pozornost posveča ljudem, ki dosežejo pri svojem delu izredne uspehe in jih na ta način predstavi ljudem, kar jim je skromna zahvala za trud. Na ta način se je Dolenjski list močno približal ljudstvu in to je velik uspeh.

Pri vstopu v novo desetletje želim, da bi list obdržal enako kvaliteto oziroma, da bi jo še izboljšal. Po mojem mnenju bi bilo dobro, da bi Dolenjski list večkrat izvedel med svojimi bralci anketo. Ta bi uredništvu prinesla dragocene podatke in razkrila številne želje bralecev.

List naj ostane še vnaprej v tesni povezavi z ljudstvom in njegov nadaljnji razvoj bo s tem zadovoljiv.

SLAVKO DOKL,
predsednik Okrajnega komiteja LMS
Novo mesto

Glasnik domačih krajev

Ravnokar mineva 40 let, kar sem odšel iz svojega rojstnega kraja (okolica Novoga mesta), Dolenjska je bila za mene kraj, kjer sem doživljal vse, kar k nudi človeku mlada leta. Od tedaj sem živel v raznih krajih Jugoslavije, največ v Srbiji in Makedoniji. Postal sem eden tistih, za katere smo včasih rekli, da nosijo hišno številko na svojih kovčkih. In takemu človeku postaja pojem ožje domovine vedno širši. Vedno več ožjih domovin dobiva in povsod je doma. Kljub temu pa mi nimalokrat uhaja spomin na tisto prvo ožjo domovino, na Dolenjsko. Vsaka novica iz te domovine je dragocena. Vsaka vest vzbuja spomine, vsak podatek o življenju, napredku in delu tamkajšnjih ljudi je zanimiv. Zato je vsem nam potreben posrednik, ki vzdržuje zvezo med domačimi kraji in nami. To vlogo je prevzel pred 10 leti Dolenjski list. Zavedam se, da to ni glavna naloga našega lista, je pa ena važnih. Zato sem postal naročnik.

Z listom sem zadovoljen posebej v zadnjih letih. Res, da ni najbolj zanimivo poročilo, Dolenjska je bila za mene kraj, kjer sem doživljal vse, kar k nudi človeku mlada leta. Od tedaj sem živel v raznih krajih Jugoslavije, največ v Srbiji in Makedoniji. Postal sem eden tistih, za katere smo včasih rekli, da nosijo hišno številko na svojih kovčkih. In takemu človeku postaja pojem ožje domovine vedno širši. Vedno več ožjih domovin dobiva in povsod je doma. Kljub temu pa mi nimalokrat uhaja spomin na tisto prvo ožjo domovino, na Dolenjsko. Vsaka novica iz te domovine je dragocena. Vsaka vest vzbuja spomine, vsak podatek o življenju, napredku in delu tamkajšnjih ljudi je zanimiv. Zato je vsem nam potreben posrednik, ki vzdržuje zvezo med domačimi kraji in nami. To vlogo je prevzel pred 10 leti Dolenjski list. Zavedam se, da to ni glavna naloga našega lista, je pa ena važnih. Zato sem postal naročnik.

PETER ROMANIČ

Pomoč pri uresničevanju vseh naših teženj in hotenj

Nedvomno je naredil Dolenjski list v svojem desetletnem obstoju velik razvoj. Celotni napor za razvoj Dolenjske v povojnem obdobju so sili preko različnih faz, ki so se odražale tudi v razvoju Dolenjskega lista.

V zadnjih letih, ko se s postopnimi silami in v skladu z dolgoročnim načrtom vlagajo ogromni napor in sredstva za razvoj Dolenjske ter doživlja Dolenjska izredno nagel razvoj, je v vsem tem dogajanju imel Dolenjski list silno pomembno vlogo. Ne morem si zamisliti uspešnosti vseh teh zavestnih naporov za razvoj našega področja brez lista, kakršen je Dolenjski

list. Njegova pomoč pri izvajanju vseh pozitivnih teženj in hotenj naše skupnosti je neprecenljiva pomena.

Pri obravnavanju aktualne problematike s področja novomeškega okraja v Dolenjskem listu pride sicer včasih do manjših pomanjkljivosti, toda te niso bistvenega pomena in ne smejo vplivati na najbolj pozitivno oceno, ki jo list v celoti vsekakor zasluži. S tesnejšim povezovanjem z različnimi činitelji v okrajnem in občinskem merilu, kakor tudi z boljšim povezovanjem z življenjem na terenu, se bodo

dale te pomanjkljivosti nedvomno odpravili.

Mislim, da je v Jugoslaviji malo pokrajinskih tednikov, ki bi delali v tako težkih pogojih kot Dolenjski list, obenem pa tako uspešno opravljali svojo nalogo.

Ob jubileju iskreno čestitam kolektivu Dolenjskega lista ter želim, da bi še nadalje tako uspešno izvrševal svoje važno poslanstvo.

ING. VILMA PIRKOVIČ
ljudska poslanka in podpredsednica OLO Novo mesto

Vsebina in oblika odgovarjata

Na vprašanje, kako in kaj naj bi se spremenila vsebina ali oblika domačega tednika, vam odgovarjam: dosedanja vsebina in oblika sta mi kar všeč in po mojem mnenju usrežala našim lokalnim pogojem.

JOZE KNEZ,
ljudski poslanec in direktor rudnika Krmelj

Rešimo pred pozabo!

Kot je vsak novorojenček potreben vse pozornosti in nege, je bil tudi Dolenjski list, ko je začel izhajati. Zato sem se nanj naročil. Službujem že skoro 20 let na Dolenjskem in me zanima vse, kar se tu godi, kako ta deželica raste in se razvija. Se posebno me zanimajo politične in gospodarske novice, kar mi pride prav pri pouku.

List je prav dobro urejevan, vendar bi želel več dopisov iz naših krajev. Treba bi bilo

dobiti več dobrih dopisnikov. Zdi se mi tudi, da bi bilo prav, če bi občinskih praznikov kot posvečali več skrbi in jim odstopili več prostora. Sicer so bili že opisani dogodki iz NOB, vendar se je v vsakem kraju še mnogo zanimivega zgodilo, kar ne sme v pozabo. — Vse to bi prav prišlo tudi našemu prosvetnemu kadru. Zanimanje za list pa bi raslo in bi se gotovo število naročnikov še zvišalo. Ljudje tudi radi pogledajo

Iz skromnih začetkov

»Ko odhajaš med tiste, ki po naši lepši Dolenjski zbirajo novice za Dolenjski list, ti želim obilo dobre volje in uspehov...«

To je del toplih besed, ki mi jih je izrekol kolektivi LIP: Novo mesto, ko sem februarja 1951 odhajal iz tega podjetja na novo službeno dolžnost, ki mi jo je naložil okrajni odbor Osvojiteljske fronte — za sodelavca pri Dolenjskem listu, takrat še majhnem neboljznemu, ki je storil komaj prve opotekave korake v svet. Dobro leto pred tem je namreč zagledal »luč sveta« z namenom, da tudi sam postane luč, ki bo posredovala svetlobo socialističnega napredka našemu dolenjskemu človeku, pa naj živi ta doma v svoji vasi, izven okraja ali celo v tujini.

Dragi nepozabni kolektivi LIP, kako prav si imel, ko si mi želel obilo dobre volje na novem službenem mestu, v novem poklicu in nalogah!

Kaj kmalu sem se prepričal, da je potrebno res obilo dobre volje in krepka mera požrtvovalnosti za delo, kjer je za debelo pest nalog, osnovnih pogojev pa niti za ščepec ne.

»Dva tisoč osem sto izvodov naklade imamo. Večino jih prodamo v kolportaži. Vso administracijo vodi tovarišica Tina, imamo pa tudi trole staro reč, ki ji pravimo pisalni stroj, stare dolgove smo za silo poravnali, to je praznoprav vse, kar se imenuje Dolenjski list...«

S tem kratkim raportom mi je predstavil Dolenjski list Tone Gošnik, ki je mesec pred tem postal njegov odgovorni in glavni urednik, tehnični urednik, lektor in korektor, upravnik, novinar... jaz pa sem postal sodelavec. Stojal ob mizi — stolov namreč se nismo imeli! — sta izdelala in sestavila idealni in perspektivni načrt dela:

Pisali bomo o naših ljudeh in za naše ljudi. Prinašati bomo poročila o delu in življenju teh ljudi, objavljali bomo posamezne dogodke iz prebogatih zgodovine narodnosvobodilnega boja na Dolenjskem, pisali bomo o rasti naših podjetij, o življenju delovnih kolektivov, objavljali bomo fotografije, grajali napake, smešili negativne pojave in slabosti. Obrnili se bomo na sedanje sodelavce na terenu in druge ljudi,

naj pišejo v Dolenjski list o življenju pri njih, v njihovi vasi, tovarni, zadrugi, Sami jih bomo obiskali, se z njimi pogovorili, posvetovali in jih prosili za pomoč. Obsežni načrt smo debelo podčrtali še s parolo: »Dolenjski list v vsako dolenjsko hišo!«

Da bi Dolenjski list postal to, kar so nam določili ustanovitelji, je bil tak načrt več kot potreben. Potrebno

do Vinice v Beli krajini, od Trebelnega do Velikega Gabra, od Gabra do Doberniča, od Starega trga do Božakova in Drašič ter tudi v Kočevju. Ni šlo lahko, vendar šlo je.

»MOJ SODČEK SE NI PRESUŠIL...«

Kmalu so pričela prihajati vabila od vseh strani: Pridite, boste videli in zapisali kaj delamo! Pa fotoaparati prinesite s seboj! Pridite na naš občni zbor, pridite na volitve, na zaključek poslovnega leta v naši zadrugi...

Kdo se ne bi odzval takim vabilom. Postavim na primer prijazen vabilo zvestega sodelavca Dolenjskega lista od pričetka, književnika in učitelja Ljuzeta Zupanca iz Podzemlja. Zlasti še, ker je vabilo vsebovalo tudi zagotovilo, da iz sodčka še teče metliška črna in da se tudi kakšna klobasa še skriva kje v šrambi...

Obiski pri stalnih sodelavcih lista na terenu so bili ena izmed oblik dela od pričetka. List je imel res nekaj zvestih sodelavcev, ki so pravilno ocenili pomen lokalnega tiska in mu krepko pomagali pri uveljavljanju in rasti. Od takih sodelavcev se zlasti spominjam iz tistih dni Regine Firove v Metliki, Janeza Vitkoviča v Crnomlju, Slavka Hotka v Zuzemberku, Draga Gregorica v Dolenjskih Toplicah, Anželce Zaletelove v Dobriču, pokojnega šolskega upravitelja Marinka iz Sentjerneje, Jožeta Dularja iz Metlike in številnih drugih, ki so se oglašali redno ali občasno z novicami, s kritičnimi sestavki, smešnimi, veselimi in neveselimi vsestmi.

»POL LITRA VINA IN KLOBASA ČAKATA...«

Tiste čase je bil novinar na terenu »dekla za vse«. Cestokraj je bil zbiralec naročnikov, inkasant in kolporter, sprejemal je dobre in slabe pripombe na račun lista. Pri tem je »popil« marsikatero kritiko, pa tudi smešnih, zabavnih in prijetnih se ni manjkalo. Iz obilice ustreznega gradiva je nastala znana rubrika »Iz dolenjske popotne torbe«, ki jo je večina bralecev sprejela z zadovolj-

pleč se je pričelo kroženje po Dolenjski. Na krajevne odbore, v kmečke delovne zadruge, med delovne kolektive mladih podjetij, na sejalne organizacije in do predstavnikov društev ter prosvetnih delavcev. Pot je šla med ljudi, ki so želeli in delali od Prekopa do Hinj, od Cateža

je bilo urediti pot poslanstvu lokalnega časnika, njega pa usposobiti za to nalogo.

Načrt je bil idealen, pogoji dela pa še daleč ne. Kot smo videli zgoraj, je bila vsa tehnična oprema Dolenjskega lista takrat izrabljen pisalni strojček. K sreči sem bil sam bolj tehnično opremljen kot Dolenjski list. Kolo, pisalni stroj in fotoaparati so takrat predstavljali važen pripomoček za izvajanje načrta in postavljenih nalog. Dosednja »mobilizacija« lastnih sredstev je dopolnila dobro voljo za delo.

Na kolezu s fotografiranjem prek pleč se je pričelo kroženje po Dolenjski. Na krajevne odbore, v kmečke delovne zadruge, med delovne kolektive mladih podjetij, na sejalne organizacije in do predstavnikov društev ter prosvetnih delavcev. Pot je šla med ljudi, ki so želeli in delali od Prekopa do Hinj, od Cateža

Jože Dular:

V dopisniški koži

Ne, nisem nikakr poklicni dopisnik spoštovanega Dolenjskega lista. Prav slučajno se je začelo to moje dopisništvo. Postavljal so namreč pred desetimi leti pri nas nekako kopalniško barako. Kajpak, človek ne more svojih hlač in kravate obešati kar po drevju. Zgodilo se je namreč, da nekdo, ki je svojo obleko tako lepo razpostavil po grmovju, te obleke ni več našel, ko je po dolgem odmaknanju v vodi spet prilezel na bred. Zginila je. Ljudje so začudeno strmeli. Tatvina, čudež, kdo naj to ve? Toda obleke ni bilo.

vati stanovanjski fond, da je treba... da se mora... Sedel sem in zapisal. Papir je potrpežljiv. Morda tudi občina. Toda davkoplačevalci, toda obrtniki, šušmarji... »He, grinta, so te plačali, so te podkupili, da tuliš v njihov rog?!« je zapihal na cestni vame privatni obrtnik. »Fej! Mislili smo, da si pošten človek, zdaj pa vidimo... No, lepega gada smo redili na svojih prsih! Skoda, da ne napišeš, da nam vzamejo še hiše, še njuje, še loze, ti grinta, ki sam njmaš, da bi si nos pošteno obrisal!... Fej, ti pravim, opravila sva mi-

vušiti, treba je poiskati svetle strani, kajti nič ni na svetu tako slabega — še nesreča ne, pravijo modri ljudje — da ne bi bilo v njej vsaj kanec dobrega. Pa sem napisal, pravzaprav razpisal sem se, na široko razpisal. Pohvalil sem o pustu naše brunne ljudi, ki tako vneto gojijo stare svetle tradicije, da jih kljub novemu času ne pozabijo, in pristavil, da je pustno zborovanje eno najbolj obiskanih množičnih zborovanj pri nas. In da je skoda, če bo mladina pozabila na te svetle, vesele tradicije.

Da, napisal sem, urednik je tisto pisanje objavil in ljudje so brali. Pa je prislopel mož od oblasti in kulture. »Kaj, vi se drznete hvaliti tisto, kar smo mi s trudom pokopali?!« je razburjeno kričal. »Konec je spustom, konec s folklorom, konec z misticizmom! Zdjaj so tu delovne akcije! Brečko-Banovič! Samac-Sarajev! Razumete?! Sicer pa se bomo še pogovorili! Pogovorili o tem vašem neodgovornem članku!«

o njem, tretji, ker si povedal tisto, česar ne bi smel, četrti pa zato, ker o njem sploh nisi nič povedal. In tu je potem še peti, šesti in sedmi in osmi... Da, prešest vrsto teh užaljenec, prešest, če jo moreš! Ti pa praskaš po papirju in si domišljaš, da pišeš dnevno kroniko, sodobnikom v čast in znanecem v spomin. In ko si že vsega sit, ko trdno skleneš, da ne boš več prijel peresa v roke in da boš dal slovo temu klavnemu dopisništvu, prejmeš nenadoma ganljivo pismo od urednika.

»Spoštovani tovariš dopisnik! Zahvaljujemo se Vam za Vaše dosedanje sodelovanje...« — o ti vrazil capin, vika me, potrebuje me, si misliš razdraženo, pa vendar bereš dalje — in pomoč, ki smo jo vedno visoko cenili, saj ste s prispevki z našega področja dajali našemu tedniku visoko ceno med bralci, ki jih imamo v Vaši občini. Ker ste v zadnjem času zaostali s poročanjem, Vas ponovno prosimo, da izberete zadnje novice — zvedeli smo, da so v Vaši tovarni uvedli za delavce topli obrok; pozanimajte se, prosimo! — in nam jih pošljite v soboto s pošto ali najkasneje v ponedeljek jutraj z avtobusom. V upanju, da ostanete še nadalje naš zvesti sodelavec, Vas tovariško pozdravljamo.« In nato podpis glavnega in odgovornega urednika.

Človek, ki to bere, pa tiči, kot rečeno, v dopisniški koži in ne more kar tako iz nje. Mar naj tvega in si nakopije z uredništvom še novega sovražnika na glavo? Kot je pitretjič pred njim. »Veste, po-tistoj, česar ne bi smel, četrti pa zato, ker o njem sploh nisi nič povedal. In tu je potem še peti, šesti in sedmi in osmi... Da, prešest vrsto teh užaljenec, prešest, če jo moreš! Ti pa praskaš po papirju in si domišljaš, da pišeš dnevno kroniko, sodobnikom v čast in znanecem v spomin. In ko si že vsega sit, ko trdno skleneš, da ne boš več prijel peresa v roke in da boš dal slovo temu klavnemu dopisništvu, prejmeš nenadoma ganljivo pismo od urednika.

In da se kaj takega v našem kraju več ne primeri, so naši ljudje pričeli od vodi postavljati barako. Delali so udarniško in na prostovoljni bazi, kot se je temu takrat reklo. Bilo je namreč pred desetimi leti, ko je ni bilo plačanih nadur in podobnih pohujšljivih stvari. Ljudje so delali ko črvi. Kopalji so jame, vlačili hlode, jih žagali, zabijali... Sonce je sijalo in pot jim je curkoma tekel po čelu. To lahko napišem, kajti vse to sem videl z lastnimi očmi. Stal sem namreč tam zraven, držal roke v žepih in gledal to imenitno delo. Vse dotlej, dokler se ni nekdo prav nemarno zadržal nadme.

dva! Te ne poznam več, jaz ne!... je prhal vame kot povodni konj. Gledal sem ga in, častna beseda, da sprva niti vedel nisem, za kaj gre. Potem pa sem le uganil. Seveda, grinta neveljavna, kaj pa drežas v tisto, kar te ne srbši! Toda, če je že človek v dopisniški koži, se je nekako privadi in jo težko sleče. Pa sem se kaj napisal. Tu in tam. Sam vrag me je premočil. Kajti prišel je znan človek iz sosednje vasi, divje me je gledal in grozeče zamahoval pred sabo z okovano palico. »Zdjaj pa sam igra! Razbil si nam društvo! Igralsko družino pravzaprav. Če zate niso Turške kumare in Zaljubljeni Maksel, za nas so! Razumeš! Ko bi vsaj molčal, če nas že povaliti nisi hotel. Ti pa, go-bezdač, obesi vse na veliki zvon! Da, razbil si društvo! Najrajši bi še jaz tebi gobec! — Naši pa ne bodo več igrali! Tvoja krivda, si razumeš! Jaz si umijem roke!« je kričal in znova grozeče zamahoval s palico. Nazadnje sem mu le vpadel v besedo, naredil skesan obraz in ga povabil v gostilno. Tam pri kozarcu vina se bova lahko o vsem pametno pogovorila.

»Kaj, pometno? In to praviš ti, ki pišeš take bedarije?« je razdraženo sikal. »Ne grem! S tabo ne! Našo igralno družino imaš pa ti na vesti, da veš!« Nisva šla v gostilno. Tista igralna družina pa... Oh, ko bi bila samo ta na moji vesti! Da, sem rekel sam pri sebi, treba bo ubrali milejše strune. Treba je ljudi v njihovem prizadevanju dvigniti, jih na-

»Tovariši, nikar ne bodite vendar tako nestrpni! Če vam pa pravim, da je direktor zaseden!«

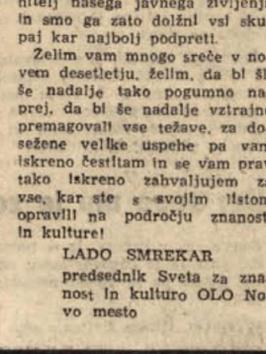
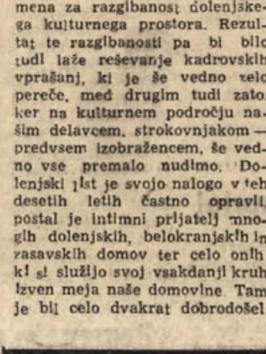
»Zadovoljen sem!« Sporočam Vam, da sem zadovoljen z Vašim listom in želim, da bi se tako naprej jenzal. Želim si tudi, da bi sodelovali pri žrebanju. ALOJZ SINUR, Drečji vrh 18. p. Trebelno

»Rada berem novice...« Naročnica Dolenjskega lista sem zato, ker rada prebram novice iz domačih krajev. Uga-jejo mi vsi članki in mislim, da je list tudi dovolj obširen. FRANCISKA SKEDELJ, Vršna sela

»Naš obisk ALI VSEM, KI JIH OBISKUJEMO« Natakarcica je in vsak dan postreže številnim gostom in abonentom. Vesel si njenega svetlega nasmeha, ko ti priselne juho ali prikuho. Vesel lahne rdečice, ki ji zalije ob-

»Mulec, vrag te dal!« je zakričal. »Če ne misliš pomagati, vsaj v cajtnes napiši, da bodo drugod vedeli, kako se pri nas udarniško martramo!« Te besede so mi šle do srca in napisal sem, Udarniško, seveda! Kajti urednik Dolenjskega lista takrat še ni poznal honorarja, ki naj bi ga izplačal za vsako tiskano vrstico. Tudi papirja in znamke mi ni povrnil. Bilo je pač vse udarniško in na prostovoljni bazi. Vidite, tako nekako se je začelo to moje dopisništvo.

»Mejdun...« je rekel urednik, ko sem mu serviral drugi in tretji dopis. »udari v svojem članku, užiti! Kar je gnilega, bomo razkrinkali, kar je dobrega... No, dobrega pa pri nas tako nič ni!« me je potolažil. »Ti kar piši. Cim več boš napisal, tem bolj bom vesel. Pa užgi, udari, ti pravimi!« Res sem udaril. Rekel je namreč nekdo, naj kar javno napišem, da dolgujejo v naši občini kmetje še celih sedem milijonov davka, obrtniki pa tudi, da so jih dolžni še čez milijon, kar je vse treba čimprej iztirjati. In rekel je, naj napišem, da je treba brezobzirno zatreti šušmarstvo, da se mora redno in pravilno izterje-

»Veste, jaz sem prišel, prišel... in že se me začne. Pogovor, ki ga je doma skrbno pripravil, vse posamezne dobro premišljene besede so se mu zmedle. Nerodno prišla v rokah rjavo aktovko in nikakor ne more najti vzmeti za odpiranje. Usluženka go ne-prizadeto gleda od svojih papirjev. — Veste, prišel sem zastran našega odbora... — In? — Veste, kako bi rekel... Mene so dali zdaj za tajnika, pa sem rekel grem na odbor, da bom zvedel kako je s to rečjo. Nisem bil še nikdar tesnik, pa ne vem... Spet mu je zmanjkalo besed. Iz oči pa mu sije neprikrit ponos. No, in? — Zastran knjižice bi rad zvedel. Stari tajnik mi je dal neke papirje pa se nič ne spoznam na to. — Tovariš, stari tajnik vam mora izročiti vse knjige. On vam bo povedal, kako voditi delo. Le k njemu pojdite! — Veste, saj nisem mislil... No, pa pozdravljeni! Fant je poparjen zapustil pisarno. Drugače si je predstavljaj sprejem. Hladnost uslužbenke ga jo zmedla. Prišel je po toplo besedo, ponosen, da so njega, mladega kmečkega fanta izvolili za tajnika vsakega odbora. Dobro bi mu storila spodbudna beseda. Sprejem pa je bil hladen. Razočaran se je fant vrnil v svojo vas.

»Kaj, pometno? In to praviš ti, ki pišeš take bedarije?« je razdraženo sikal. »Ne grem! S tabo ne! Našo igralno družino imaš pa ti na vesti, da veš!« Nisva šla v gostilno. Tista igralna družina pa... Oh, ko bi bila samo ta na moji vesti! Da, sem rekel sam pri sebi, treba bo ubrali milejše strune. Treba je ljudi v njihovem prizadevanju dvigniti, jih na-

»Zadovoljen sem!« Sporočam Vam, da sem zadovoljen z Vašim listom in želim, da bi se tako naprej jenzal. Želim si tudi, da bi sodelovali pri žrebanju. ALOJZ SINUR, Drečji vrh 18. p. Trebelno

»Rada berem novice...« Naročnica Dolenjskega lista sem zato, ker rada prebram novice iz domačih krajev. Uga-jejo mi vsi članki in mislim, da je list tudi dovolj obširen. FRANCISKA SKEDELJ, Vršna sela

»Naš obisk ALI VSEM, KI JIH OBISKUJEMO« Natakarcica je in vsak dan postreže številnim gostom in abonentom. Vesel si njenega svetlega nasmeha, ko ti priselne juho ali prikuho. Vesel lahne rdečice, ki ji zalije ob-

»Veste, jaz sem prišel, prišel... in že se me začne. Pogovor, ki ga je doma skrbno pripravil, vse posamezne dobro premišljene besede so se mu zmedle. Nerodno prišla v rokah rjavo aktovko in nikakor ne more najti vzmeti za odpiranje. Usluženka go ne-prizadeto gleda od svojih papirjev. — Veste, prišel sem zastran našega odbora... — In? — Veste, kako bi rekel... Mene so dali zdaj za tajnika, pa sem rekel grem na odbor, da bom zvedel kako je s to rečjo. Nisem bil še nikdar tesnik, pa ne vem... Spet mu je zmanjkalo besed. Iz oči pa mu sije neprikrit ponos. No, in? — Zastran knjižice bi rad zvedel. Stari tajnik mi je dal neke papirje pa se nič ne spoznam na to. — Tovariš, stari tajnik vam mora izročiti vse knjige. On vam bo povedal, kako voditi delo. Le k njemu pojdite! — Veste, saj nisem mislil... No, pa pozdravljeni! Fant je poparjen zapustil pisarno. Drugače si je predstavljaj sprejem. Hladnost uslužbenke ga jo zmedla. Prišel je po toplo besedo, ponosen, da so njega, mladega kmečkega fanta izvolili za tajnika vsakega odbora. Dobro bi mu storila spodbudna beseda. Sprejem pa je bil hladen. Razočaran se je fant vrnil v svojo vas.

»Veste, jaz sem prišel, prišel... in že se me začne. Pogovor, ki ga je doma skrbno pripravil, vse posamezne dobro premišljene besede so se mu zmedle. Nerodno prišla v rokah rjavo aktovko in nikakor ne more najti vzmeti za odpiranje. Usluženka go ne-prizadeto gleda od svojih papirjev. — Veste, prišel sem zastran našega odbora... — In? — Veste, kako bi rekel... Mene so dali zdaj za tajnika, pa sem rekel grem na odbor, da bom zvedel kako je s to rečjo. Nisem bil še nikdar tesnik, pa ne vem... Spet mu je zmanjkalo besed. Iz oči pa mu sije neprikrit ponos. No, in? — Zastran knjižice bi rad zvedel. Stari tajnik mi je dal neke papirje pa se nič ne spoznam na to. — Tovariš, stari tajnik vam mora izročiti vse knjige. On vam bo povedal, kako voditi delo. Le k njemu pojdite! — Veste, saj nisem mislil... No, pa pozdravljeni! Fant je poparjen zapustil pisarno. Drugače si je predstavljaj sprejem. Hladnost uslužbenke ga jo zmedla. Prišel je po toplo besedo, ponosen, da so njega, mladega kmečkega fanta izvolili za tajnika vsakega odbora. Dobro bi mu storila spodbudna beseda. Sprejem pa je bil hladen. Razočaran se je fant vrnil v svojo vas.

»Veste, jaz sem prišel, prišel... in že se me začne. Pogovor, ki ga je doma skrbno pripravil, vse posamezne dobro premišljene besede so se mu zmedle. Nerodno prišla v rokah rjavo aktovko in nikakor ne more najti vzmeti za odpiranje. Usluženka go ne-prizadeto gleda od svojih papirjev. — Veste, prišel sem zastran našega odbora... — In? — Veste, kako bi rekel... Mene so dali zdaj za tajnika, pa sem rekel grem na odbor, da bom zvedel kako je s to rečjo. Nisem bil še nikdar tesnik, pa ne vem... Spet mu je zmanjkalo besed. Iz oči pa mu sije neprikrit ponos. No, in? — Zastran knjižice bi rad zvedel. Stari tajnik mi je dal neke papirje pa se nič ne spoznam na to. — Tovariš, stari tajnik vam mora izročiti vse knjige. On vam bo povedal, kako voditi delo. Le k njemu pojdite! — Veste, saj nisem mislil... No, pa pozdravljeni! Fant je poparjen zapustil pisarno. Drugače si je predstavljaj sprejem. Hladnost uslužbenke ga jo zmedla. Prišel je po toplo besedo, ponosen, da so njega, mladega kmečkega fanta izvolili za tajnika vsakega odbora. Dobro bi mu storila spodbudna beseda. Sprejem pa je bil hladen. Razočaran se je fant vrnil v svojo vas.

»Veste, jaz sem prišel, prišel... in že se me začne. Pogovor, ki ga je doma skrbno pripravil, vse posamezne dobro premišljene besede so se mu zmedle. Nerodno prišla v rokah rjavo aktovko in nikakor ne more najti vzmeti za odpiranje. Usluženka go ne-prizadeto gleda od svojih papirjev. — Veste, prišel sem zastran našega odbora... — In? — Veste, kako bi rekel... Mene so dali zdaj za tajnika, pa sem rekel grem na odbor, da bom zvedel kako je s to rečjo. Nisem bil še nikdar tesnik, pa ne vem... Spet mu je zmanjkalo besed. Iz oči pa mu sije neprikrit ponos. No, in? — Zastran knjižice bi rad zvedel. Stari tajnik mi je dal neke papirje pa se nič ne spoznam na to. — Tovariš, stari tajnik vam mora izročiti vse knjige. On vam bo povedal, kako voditi delo. Le k njemu pojdite! — Veste, saj nisem mislil... No, pa pozdravljeni! Fant je poparjen zapustil pisarno. Drugače si je predstavljaj sprejem. Hladnost uslužbenke ga jo zmedla. Prišel je po toplo besedo, ponosen, da so njega, mladega kmečkega fanta izvolili za tajnika vsakega odbora. Dobro bi mu storila spodbudna beseda. Sprejem pa je bil hladen. Razočaran se je fant vrnil v svojo vas.

»Veste, jaz sem prišel, prišel... in že se me začne. Pogovor, ki ga je doma skrbno pripravil, vse posamezne dobro premišljene besede so se mu zmedle. Nerodno prišla v rokah rjavo aktovko in nikakor ne more najti vzmeti za odpiranje. Usluženka go ne-prizadeto gleda od svojih papirjev. — Veste, prišel sem zastran našega odbora... — In? — Veste, kako bi rekel... Mene so dali zdaj za tajnika, pa sem rekel grem na odbor, da bom zvedel kako je s to rečjo. Nisem bil še nikdar tesnik, pa ne vem... Spet mu je zmanjkalo besed. Iz oči pa mu sije neprikrit ponos. No, in? — Zastran knjižice bi rad zvedel. Stari tajnik mi je dal neke papirje pa se nič ne spoznam na to. — Tovariš, stari tajnik vam mora izročiti vse knjige. On vam bo povedal, kako voditi delo. Le k njemu pojdite! — Veste, saj nisem mislil... No, pa pozdravljeni! Fant je poparjen zapustil pisarno. Drugače si je predstavljaj sprejem. Hladnost uslužbenke ga jo zmedla. Prišel je po toplo besedo, ponosen, da so njega, mladega kmečkega fanta izvolili za tajnika vsakega odbora. Dobro bi mu storila spodbudna beseda. Sprejem pa je bil hladen. Razočaran se je fant vrnil v svojo vas.

»Veste, jaz sem prišel, prišel... in že se me začne. Pogovor, ki ga je doma skrbno pripravil, vse posamezne dobro premišljene besede so se mu zmedle. Nerodno prišla v rokah rjavo aktovko in nikakor ne more najti vzmeti za odpiranje. Usluženka go ne-prizadeto gleda od svojih papirjev. — Veste, prišel sem zastran našega odbora... — In? — Veste, kako bi rekel... Mene so dali zdaj za tajnika, pa sem rekel grem na odbor, da bom zvedel kako je s to rečjo. Nisem bil še nikdar tesnik, pa ne vem... Spet mu je zmanjkalo besed. Iz oči pa mu sije neprikrit ponos. No, in? — Zastran knjižice bi rad zvedel. Stari tajnik mi je dal neke papirje pa se nič ne spoznam na to. — Tovariš, stari tajnik vam mora izročiti vse knjige. On vam bo povedal, kako voditi delo. Le k njemu pojdite! — Veste, saj nisem mislil... No, pa pozdravljeni! Fant je poparjen zapustil pisarno. Drugače si je predstavljaj sprejem. Hladnost uslužbenke ga jo zmedla. Prišel je po toplo besedo, ponosen, da so njega, mladega kmečkega fanta izvolili za tajnika vsakega odbora. Dobro bi mu storila spodbudna beseda. Sprejem pa je bil hladen. Razočaran se je fant vrnil v svojo vas.

»Veste, jaz sem prišel, prišel... in že se me začne. Pogovor, ki ga je doma skrbno pripravil, vse posamezne dobro premišljene besede so se mu zmedle. Nerodno prišla v rokah rjavo aktovko in nikakor ne more najti vzmeti za odpiranje. Usluženka go ne-prizadeto gleda od svojih papirjev. — Veste, prišel sem zastran našega odbora... — In? — Veste, kako bi rekel... Mene so dali zdaj za tajnika, pa sem rekel grem na odbor, da bom zvedel kako je s to rečjo. Nisem bil še nikdar tesnik, pa ne vem... Spet mu je zmanjkalo besed. Iz oči pa mu sije neprikrit ponos. No, in? — Zastran knjižice bi rad zvedel. Stari tajnik mi je dal neke papirje pa se nič ne spoznam na to. — Tovariš, stari tajnik vam mora izročiti vse knjige. On vam bo povedal, kako voditi delo. Le k njemu pojdite! — Veste, saj nisem mislil... No, pa pozdravljeni! Fant je poparjen zapustil pisarno. Drugače si je predstavljaj sprejem. Hladnost uslužbenke ga jo zmedla. Prišel je po toplo besedo, ponosen, da so njega, mladega kmečkega fanta izvolili za tajnika vsakega odbora. Dobro bi mu storila spodbudna beseda. Sprejem pa je bil hladen. Razočaran se je fant vrnil v svojo vas.

»Veste, jaz sem prišel, prišel... in že se me začne. Pogovor, ki ga je doma skrbno pripravil, vse posamezne dobro premišljene besede so se mu zmedle. Nerodno prišla v rokah rjavo aktovko in nikakor ne more najti vzmeti za odpiranje. Usluženka go ne-prizadeto gleda od svojih papirjev. — Veste, prišel sem zastran našega odbora... — In? — Veste, kako bi rekel... Mene so dali zdaj za tajnika, pa sem rekel grem na odbor, da bom zvedel kako je s to rečjo. Nisem bil še nikdar tesnik, pa ne vem... Spet mu je zmanjkalo besed. Iz oči pa mu sije neprikrit ponos. No, in? — Zastran knjižice bi rad zvedel. Stari tajnik mi je dal neke papirje pa se nič ne spoznam na to. — Tovariš, stari tajnik vam mora izročiti vse knjige. On vam bo povedal, kako voditi delo. Le k njemu pojdite! — Veste, saj nisem mislil... No, pa pozdravljeni! Fant je poparjen zapustil pisarno. Drugače si je predstavljaj sprejem. Hladnost uslužbenke ga jo zmedla. Prišel je po toplo besedo, ponosen, da so njega, mladega kmečkega fanta izvolili za tajnika vsakega odbora. Dobro bi mu storila spodbudna beseda. Sprejem pa je bil hladen. Razočaran se je fant vrnil v svojo vas.

»Veste, jaz sem prišel, prišel... in že se me začne. Pogovor, ki ga je doma skrbno pripravil, vse posamezne dobro premišljene besede so se mu zmedle. Nerodno prišla v rokah rjavo aktovko in nikakor ne more najti vzmeti za odpiranje. Usluženka go ne-prizadeto gleda od svojih papirjev. — Veste, prišel sem zastran našega odbora... — In? — Veste, kako bi rekel... Mene so dali zdaj za tajnika, pa sem rekel grem na odbor, da bom zvedel kako je s to rečjo. Nisem bil še nikdar tesnik, pa ne vem... Spet mu je zmanjkalo besed. Iz oči pa mu sije neprikrit ponos. No, in? — Zastran knjižice bi rad zvedel. Stari tajnik mi je dal neke papirje pa se nič ne spoznam na to. — Tovariš, stari tajnik vam mora izročiti vse knjige. On vam bo povedal, kako voditi delo. Le k njemu pojdite! — Veste, saj nisem mislil... No, pa pozdravljeni! Fant je poparjen zapustil pisarno. Drugače si je predstavljaj sprejem. Hladnost uslužbenke ga jo zmedla. Prišel je po toplo besedo, ponosen, da so njega, mladega kmečkega fanta izvolili za tajnika vsakega odbora. Dobro bi mu storila spodbudna beseda. Sprejem pa je bil hladen. Razočaran se je fant vrnil v svojo vas.

DANES

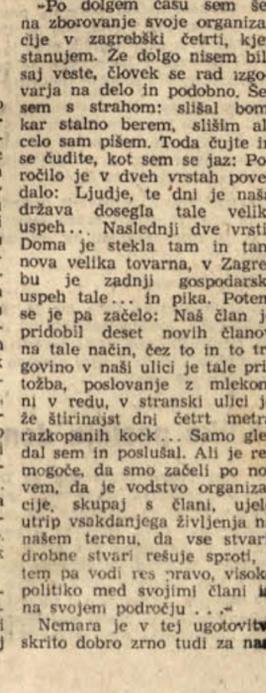
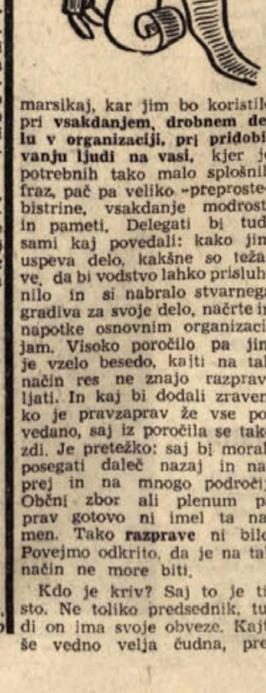
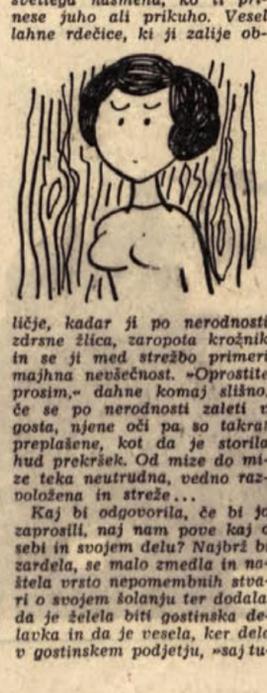
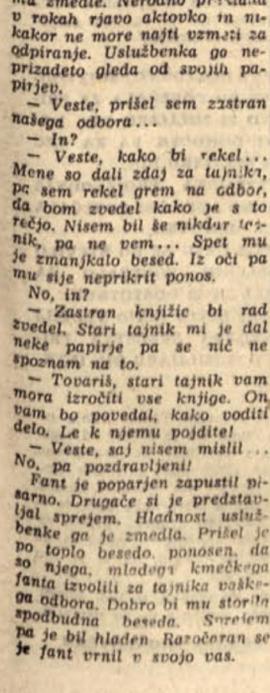
poteka 10 let, kar je izšla prva številka DOLENJSKEGA LISTA, glasila takratnih okrajnih odborov Osvobodilne fronte Črnomelj, Novo mesto in Trebnje. Uredništvo in uprava tednika se javno zahvalujeta vsem, ki so na kakršenkoli način sodelovali in pomagali, da se je domači članik v tem obdobju razvijal, napredoval in nazvle številnim težavam obstal. Tovariška zahvala gre vsem dopisnikom in sodelavcem, ljudskim odborom okraja in občin, delovnim kolektivom podjetij in ustanov, vodstvom družbenih organizacij in društev kot vsem številnim bralcem doma in na tujem, ki so z rednim plačevanjem naročnine pomagali vzdrževati svoj list. S prav tako moralno in materialno pomočjo, ki naj bo posledje še bolj podprta z vsestranskim sodelovanjem vseh socialističnih sil, stopa glasilo SZDL okraja Novo mesto v svoje desetletje svojega dela.

Kolektiv uredništva in uprave DOLENJSKEGA LISTA

Pomemben činitelj našega javnega življenja

Na kulturnem področju je bila tradicija v naši metropoli doslikrat mnogo bolj živahna kakor je sedanjost. Poglejmo samo tiskarstvo, založništvo, amatersko igralsko itd. Ce pomislimo na razgibanost v preteklosti, nam je danes skoraj nerodno. Imamo namreč manj kot smo teneli. Z Dolenjskim listom, to je našim časnikom, pa smo doleč pred tistim, kar je nekdo bil. Zgodilo se je ravno narobe: dobil sem obsežen, reden in zaposen tednik, ki je najboljši obveščevalec, če hočete tudi kulturni delavec in prijatelj doma vsega našega prebivalstva. Nekaj podobnega se je zgodilo v primerjavi s preteklostjo tudi na področju muzejev in področ-

ju, ki ga zavzema naša osrednja študijska knjižnica. Nesluten napredek, ki pa je do neke mere, rekel bi velike mere, rezultat požrtvovalnih, delovnih in organizacijsko spretnih ljudi, ki vedo kaj je njihova naloga. Sredstva so bila tudi za druge dejavnosti naše kulturne politike prav tako kot za muzeje, knjižnico in naš tednik, toda zgodilo se je isto znano: Ura bije, človeka pa ni! Vse je torej odvisno od človeka, od njegove razgledanosti, spretnosti, požrtvovalnosti in znanosti. Ce bi imel na vseh področjih naših kulturnih prizadevanj take ljudi, kot jih imamo na nekaterih, bi z veliko zmago, ki jo praznuje danes Dolenjski list, praznovali še nekatero, kar bi ne bilo brez pomena za razgibanost; dolenjskega kulturnega prostora. Rezultat: te razgibanosti pa bi bilo tudi laže reševanje kadrovskih vprašanj, ki je še vedno zelo pereče, med drugim tudi zato, ker na kulturnem področju našim delavcem, strokovnjakom — predvsem izobražencem, še vedno vse pre malo nudimo. Dolenjski list je svojo nalogo v teh desetih letih častno opravil, postal je intimni prijatelj mnogih dolenjskih, belokranjskih in zasavskih domov ter celo onih ki sl glušijo svoj vsakdanji kruh izven meja naše domovine. Tam je bil celo dvakrat dobrodošel

Z NEVERNIM TOMAŽEM PO NAŠEM OKRAJU SKOZI MAONIKO RESNICE

Dovolite mi, da vam predstavim sopotnika — NEVERNEGA TOMAŽA! Malce star je že. Življenje ga je pregazilo. Nekaj časa ga je vlečlo za seboj, nato pa ga je pustilo. Zaradi njega se ne more ustavljati. Tomaž sedaj redno zahaja v kavarno in v sivem tobaku dimu s sebi enakimi razpreda mi ali o sedanjosti in še bolj o preteklosti. Včasih me ima, da bi ga primerjal s tistim, ki je stal na travniku v vnožju gorskega veka, in se čudil hribolazcem, zakaj neki se pri plezanju tako potijo. S travnika od daleč, je namreč kazalo, da vrh zlahka, brez truda dosežeš. Ko pa je tudi sam poskusil, je bil razočaran, kajti toliko da ni utonil v potu svojega obraza.

Vidite, tak je NEVERNI TOMAŽ! Poseda po kavarnah in zabavlja nad delovnimi ljudmi, ki si z zavijanimi rokavi grade lepo prihodnost. Karkoli naredijo, store napak po njegovem. Le če bi bil on na oblasti, bi bilo drugače. Tedaj bi življenje teklo kot po olju. Nikjer se ne bi zataknilo. Nikomur se ne bi zgodila krivica. O napakah ne bi bilo ne duha ne sluha...

Kar sapo mu je zaprlo!

Sedela sva v kavarni in se pomenkovala. Nekaj časa se je pogovor sukaj okrog vremena, potem pa je Tomaž nenadoma ježno zaklel:

»Preklete, takega življenja sem že sit.«

Začuden sem ga pogledal. Hotel sem nekaj reči, toda spet je bila beseda njegova. Tako je izrazil:

»Poglej, kamor se ozreš, samo revščina! Ali je potem čudno, da človeka mine veselje do življenja?«

Nekaj časa sva se pripravila, nato pa sem ga skoro s silo zvlekel ven in ga vodil po Novem mestu. Kazal sem mu napredek, on pa je začuden izbulji oči, kakor da je bil dosegel slep. V začetku sem poskusil (kakole: toliko zdravnikov več, tolikokrat večja proizvodnja, za toliko obilnejša potrošnja in tako dalje, toda on je ježno trzil z rameni:

»Kdo pa še verjame v številke, a?«

»Dobro,« sem dejal, v podjiva, da bo po butalsko vsako stvar potipal in se prepričal...«

Dolgo sva hodila po Novem mestu. Pokazal sem mu fotografijo, ki razkriva mesto, kakor ga je zapustila vojna. Zelel sem, da bi si Tomaž v duhu predstavil blatno glavno ulico, ruševine na vsakem koraku, pusto polje v Kandiji, prazen Marof, skratka Novo mesto vsaj za polovico manjše in starejše kot je danes. V Kandiji nastajajo nova naselja, Marof je že ves posut s hišicami, vodovod je obnovljen, trg je asfaltiran, skratka zares novo mesto, v katerem se človek prijetno počuti.

Nevernemu Tomažu sem pokazal novo tovarno motornih vozil, ki se še vedno razširja; povedal sem mu, da čedalje bolj osvaja proizvodnjo avtomobilskih delov s pomočjo domačih kooperantov, da pripravljajo do leta 1961 razen proizvodnje avtomobilov tudi izdelavo strojev za opremo delavcev.

Nato sva se s Tomažem ustavila pri tovarni zdravil »Krika«, edinemu predstavniku kemične industrije na Dolenjskem, ki bo po perspektivnem načrtu povečala proizvodnjo zdravil od 36 ton v letu 1956 na 170 ton v letu 1961. V ta namen gradi nove tovarniške objekte ob cesti v Ločni, kjer se že kažejo prvi obrski bodoče sodobne industrije zdravil.

Potem pa še: nove stanovanjske hiše, razvijajoča se tekstilna industrija v Bršljinu, sodobna vajenska šola, zavod za izobraževanje odraslih, center za rehabilitacijo invalidov, številne šole in še in še.

Neverni Tomaž je povesil pogled, menda so mu številni dokazi zaprli sapo. Čez čas pa se je spet opogumil in mi zabrusil v obraz:

»Kaj pa provinca?«

Priznam njegova trma me je spravljala v slabo voljo, toda potrpljenja mi ni mogla vzeti. Neutrudno sem vodil nevernega sopotnika tudi po provinci, kjer njegovo začudenje ni bilo nič manjše.

Idilika postaja donosna

Neverni Tomaž je na poti po Dolenjski vedno bolj spoznaval, da je treba spremeniti predstavo o tej še nedavno najzaostalejši slovenski pokrajini! Moderna avtomobilska cesta, ki je kot srčna žila pri človeku, je omogočila, da postajajo naravne lepote Dolenjske last delovnih ljudi z vseh vetrov široke domovine in tujine. Ob zdravilišču Dolenjske Toplice je zrastej sodoben plavalni bazen. Zagodovinska cena ostankov hmeljnih

kega gradu bo kmalu dobila tudi nekatere druge turistične muke. Otoški grad, še nedolgo tega sedež štaba mladih graditeljev avtomobilske ceste, postaja privlačnost turistov, z dograditvijo motela pri bencinski črpalki pa bo še bolj obiskan. Do zdravilišč: Dolenjske Toplice, Smarješke Toplice in Čateške Toplice držijo asfaltne ceste. Perspektivni načrti predvideva znatno razširitev sedanjih turističnih objektov. Planinski gomolji bodo kmalu sodobneje opremljeni. Ob Krki bodo uredili taborne objekte. Idilika Dolenjske bo postala donosna. Ne bo več treba govoriti: Dolenjska je lepa, a revna. Vedno bolj bomo ugotavljali: Dolenjska je lepa in bogata.

Z avtobusom v svet

Pred novomeškim METROPOLOM je stala gruča ljudi: s Tomažem sva malo postala, da bi videla, kam so namenjeni. Kmalu so tik ob njih pristali avtobusi. Na tablicah je bil označen njihov cilj: Beograd, Zagreb, Ljubljana, Bizeljsko, Karlovac... Ljudje nočejo po nepotrebnem zapravljati časa. Zanje je vlak prepočasen. Zato so dobili avtomobilsko cesto, ki je skrajšala razdalje. Včasih je bila pot od Novega mesta do Brezice pojem za razdaljo, danes je dolga samo dobrih dvajset minut, jutri bo morda krajša še za deset minut. Tak je novi čas, ki ga naš znanec — Neverni Tomaž — ne more več doživeti. Predaja se kavarniškem dolgočasju in kritikastrskemu klepetu, čas pa uhaja mimo njega. Ne preostaja mu drugega, kakor da na dnu prazne kavne skodelice išče odgovor na vprašanje:

»Ali se bo ta neugnan čas kdaj ustavi! In prepusti mesto nekdanji umirjenosti, oblačeni v frak in pokriti s cilindrom?«

Pomenek na vasi

Pri vodnjaku sredi vasi je stala gruča žensk. Pomenkovala so se o Mariji, ki so jo včeraj odpeljali v bolnišnico.

»Včasih še pomislile nismo na to, da bi rodile v bolnišnici,« je rekla ena. »V žužemberški občini ni bilo menda nobene, ki bi rodila v porodnišnici.«

»Kje pa,« je povzela besedo druga, »s pomočjo Vovkove mame smo spravljale otroke na svet kar doma...«

»Posrejala sem juho — mož je pospravil kuro — in nadaljevala z delom na polju, ki sem ga morala zrediti poroda preragati...«

»Danes so pa žene že take, da bi najraje tri mesece prej odšle v porodnišnico...«

Res je: včasih je bilo v Subli krajini drugače. Poštni avto — avtobusi takrat niso vozili — je komaj kdaj odpeljal kakega človeka v Stično na vlak. Kdor je odšel na delo v Ljubljano — in ti so bili redki — je bil, že gospod, ko je čez nekaj tednov prišel na obisk. Danes skoraj ni hiše, od koder ne bi kdo študiral v srednji ali višji šoli ali pa vsaj delal v tovarni. Ljudem ni treba več s trebuhom za kruhom v tujino. Zanje je v domovini dovolj kruha. Že spomladi bo v Žužemberku stekel novi obrat Inštituta za elektrovezje. Na Dvoru se uspešno razvija mizarška delavnica. V Ambrusu je po vojni zrasel pletiljski obrat. Biluzi - v Straži so nedolgo tega odprli novo tovarno za proizvodnjo vezanih plošč. Še kakšno leto pa bo tu zrasel pravecni lesni kombinat. Suha Krajina ne bo imela več odvečne delovne sile. Tisti, ki bodo ostali na zemlji, pa bodo morali poiskati izhod iz zagate v sodobni kmetijski proizvodnji, v tesni povezavi s kmetijsko zadrugo.

Le malo je še hiš brez radijskega sprejemnika

Neverni Tomaž me je jel prepričevati, da ljudje na vasi živijo slabše kot so včasih. Nikol ni bilo take žerje po denarju. Izdatkov je bilo stokrat manj.

»Ali se te ne zdi, da s svojimi trditvami sam sebe zanikaš?« sem se vprašujoče zazri v njegov neumno nasmehjan obraz. »Mar sploh veš, kaj govoriš? Res je, da imajo ljudje na vasi večje izdatke kot so jih imeli kdajkoli prej, toda to je samo še en dokaz več za trditve, da živijo bolje. Nova družbena ureditev jim je odprla nove potrebe in želje.«

Danes kmečki ljudje ne hodijo več v trgovino samo po sol in vžigalico. Kmečki jedilnik pozna tudi nekdanje gosposke jedi. Ljudje se ne oblačijo več v domače platno. Stare gramofone so zamenjali najmodernejši radijski sprejemniki, ponekod pa celo televizija. Plotove iz šibja so zamenjali s cementnimi ograjami. Slamo na strehi je pregnala opeka. In tako bi lahko še kar naprej naštevati...«

Nevernega Tomaža sem peljal v Smihel, kjer je bil seminar za predsednike krajevnih odborov. Med njimi je bil tudi predsednik KO s Čateža pri Veliki Loki. Ravno je razpravljali o napredku svojega kraja. Takole je pravil:

»Z lastnimi možnostmi in s pomočjo občin in okraja smo zgradili šole. Sedaj se pripravljamo na zgraditev vodovoda. V sosednji vasi je zasvetila elektrika. Čez štiri najst dni sta bila v vasi dva radijska sprejemnika. Čez nekaj mesece pa že ni bilo hiše, kjer ne bi igral radio. Včasih si videl v vasi komaj kako kolo, danes imajo že sedem mopedov...«

Za Nevernega Tomaža še ni bilo dovolj dokazov. Peljal sem ga še v Mihašovec, vas v brežiški občini. Pred vojno je bilo polovico hiš krutih s slamo. V večini kmečkih hiš so bila tla flovnata posuta s plevami. Okna so zvečer zastirali s starimi rutami ali rjuhami. Kaj pa danes? Skoraj polovico hiš je novih. S slamo krita ni nobena več. Okna zagrinjajo zavese, kakršne so včasih poznali samo gosposki ljudje. Malokdo je brez radijskega sprejemnika...«

Zdenka Golob-Borčič: POD KOZOLCEM

očiti z delavci obrata ljubljanske Telekomunikacije. V Kanjarcih sva občudovala nagli razvoj podjetja »Bela«, ki namerava še povečati svojo proizvodnjo odličkov, predvsem zavornih bobnov in delov za peč. Tudi v razširitev rudnika bodo investirali večja sredstva. Bela krajina je po vojni dobila tudi tovarno sadnih izdelkov »Belsed« in razne druge manjše obrate.

★

Naslednji dan sva sedla v vlak in se odpeljala v Spodnje Posavje. Skozi okno sva opazovala napredek te pokrajine novomeškega okraja.

»Poglej,« sem pokazal z roko proti nove-

Še slepec ne bi zanikal velikanskih uspehov, ki jih je Dolenjska dosegla po vojni. Napredka, ki ga dan za dnem srečujemo na vsakem koraku, ni mogoče samo videti. Treba je tudi prisluntni njegovemu utripu pa nas bo ves prevzel, da ne bomo mogli več uiti njegovi sili prepričanja. Razodel nam bo, da napredek niso samo zidovi, nove tovarne in ceste, temveč tudi novi ljudje, spremenjene navade, skratka — bogatejše življenje. Zatorej: pohitite z menoj in prisluntnite pomenku z nevernim Tomažem, enem izmed večnih kavarniških obrazov, v katere so dolgčas — kot je dejal neki pesnik — zajeda kot rezek mraz.

Ljudem na vasi nihče ni nevoščljiv napredka. Socializem vendar pomeni boljše in lepše življenje tudi za kmečkega človeka. Samo Neverni Tomaž tega ne verjame. Toda zaradi tega socializem ne bo propadel. V strugi življenja teče naprej, preko rok in src ljudi, ki so se zavestno odločili za napredek.

Tomaževe misli zaostajajo

V trebanjski občini je Neverni Tomaž želel najti še vse po starem, pa se je zmožil v svojih računih. Najbrž ni vedel, da obratuje na Mirni tovarna šivalnih strojev. Presenečeno se je zazri v novo železniško postajo. Potem je moral molče poslušati naštevavanje še drugih, sicer manjših obratov, ki pa so za prebivalce trebanjske občine nadvse pomembni. Tudi kmetijstvo korak za korakom napreduje, res se ne tako kot bi bilo treba, pa vendar hitreje kot misli Nevernega Tomaža.

Nato sva se odpeljala v Belo krajino. Neverni Tomaž je moral priznati, da ni vedel za novo predilnico in trikotnažno tovarno v Metliki. V Semicu se je moral so-

mu poslopuje v Šmarju, »tam je tovarnica konfekcije »Liaca«. V kratkem času je zrasla skoro iz nič.

Razen tega so v Sevnici modernizirali nino; odprli so novo trgovsko hišo, zgradili sodobno železniško postajo pa še to in ono...«

V Vidmu-Krškem sva morala izstopiti. Teško bi bilo kar z vlaka opisati rast tega kraja, ki napreduje z neznansko hitrostjo. Dve uri sva porabila smao za to, da sva si površno ogledala tovarno časnikega papirja, ki je komaj še podobna celulozni tovarnici pred vojno. Kakšna pa bo tovarna, ko bo stekel še drugi papirni stroj, danes komaj slutimo.

Delavec, ki je stal nedaleč od naju, je videl, da vzbuja najino pozornost naselje pri hotelu »Sremiče«, dejal nama je:

»Še kak mesec, pa se bo v te lepe hiše vselilo skoro tisoč ljudi...«

Više — na položnem hribčku — sva odkrila drugo naselje, zgrajeno pred nekaj leti. Med hišami je lepo urejen park, ki je v polnem času ves v zelenju. Okrog tako imenovane vile »Resa« je zrastle vse polno stanovanjskih hišic, zgrajenih v okviru stanovanjske zadruge ali drugače.

»Kaj pa je tam?« je Neverni Tomaž pokazal z roko proti veliki hali ob železnici.

»Tisto je kovinarska zadruga; pred nekaj leti je začela s skupnico delavcev, sedaj pa jih zaposluje že skoraj dve sto...«

Še v Brezice sva pohitela. Ob sušilnicah hmelja sva zasutila hmeljske nasade. Opekarna z novo krožno pečjo izdelala na leto 8 milijonov kosov opeke. Tovarna pohištva pripravljala načrte za povečanje proizvodnje od sedanjih 1800 na 5000 spalnic. Uspešno se razvijajo tudi nekatera manjša podjetja.

Na tej poti po novomeškem okraju sva s Tomažem marsikaj prezrla. Nisva si ogledala breštanske elektrarne, ki bo z zgraditvijo drugega agregata povečala svojo zmogljivost. Kmetijski rudnik odprta novo jamo. Po daljnovodu Brestanica — Novo mesto se pretaka silna energija, tako zelo potrebna razvijajoči se dolenjski industriji. V vaseh okrog Velike Doline so za vselej ugasnile petrolejke. V Sentjanžu so pred tedni odprli novo šolo. Ni kraja, kjer se ne bi gradilo. Ni vasi, kjer ne bi kot gobe po dežju rastle nove hišice. Ni kmetijske gospodarstva, kjer ne bi človek našel vsaj enega dokaza napredka.

To še daleč ni vse

Ze v uvodu smo rekli, da napredek niso samo velika podjetja. Tudi ne samo zidovi. Kajti: Ne živi se samo od kruha. Odsev novega življenja so tudi delavski sveti, v katerih postajajo delavci samozavestnejši. Pa kopolca ostalih samoupravnih družbenih organov. Razpreden sistem izobraževanja ljudi, Delavske in ljudske univerze. Mnogo novih, svetlih in zračnih šol. Sodobnejše zdravstvene ustanove. Več zdravnikov. Prosvetna društva in Svobode. Nove trgovine. Naraščajoče število obrtnih in uslužbenih obratov. Gospodinjstvi centri. In še mnogo drugega.

Tudi v kmetijstvu se dogajajo velike stvari. Razvija se bitka za sodobnejšo kmetijsko proizvodnjo. V tem boju sodelujejo zadruge z zadrugami, politične organizacije, vsi, ki jim je pri srcu napredek naše vasi. Vedno manj je kmetijskih družbenih posestev, ki bi jim kmetje mogli kaj očitati. Nasprotno: prenekatere posestvo se je izklopalo iz začasnih težav in je danes upravičeno za zgled okoljskim kmetom. Na primer zadrugo posestvo »Matija Gubec« v Leskovicu. Ali pa posestvo »Rečca zvezda« v Stari vasi. In številna druga.

Po vsem okraju grade nove živinorejske objekte, kjer bodo redili več sto glav živine. Kmalu bo dovolj mleka. Povečala se bo proizvodnja mlečnih izdelkov. Cene mesa se bodo ustabile.

Uspehi proizvodnega sodelovanja med zadrugami in številnimi kmeti so že vidni. Mnogi kooperanti so podvojili ali celo potrojili pridelek pšenice in koruze. O novem kmetovanju kmetom ni treba več pripovedovati sami s lepimi besedami, ker jim že lahko pokažemo stvarne uspehe sodobne kmetijske proizvodnje.

Jutrišnja stvarnost

Pred vojno na področju novomeškega okraja skorajda ni bilo industrije. Sele po vojni se je stvarno začelo razvijati dolenjsko gospodarstvo. Toda posledice preteklosti so bile tako velike, da jih ni bilo moč odpraviti čez noč. Novomeški okraj je po industrijski razvitosti še vedno na predzadnjem mestu v Sloveniji. Zato je treba v gospodarskem razvoju novomeškega okraja še nadalje dati prednost industriji.

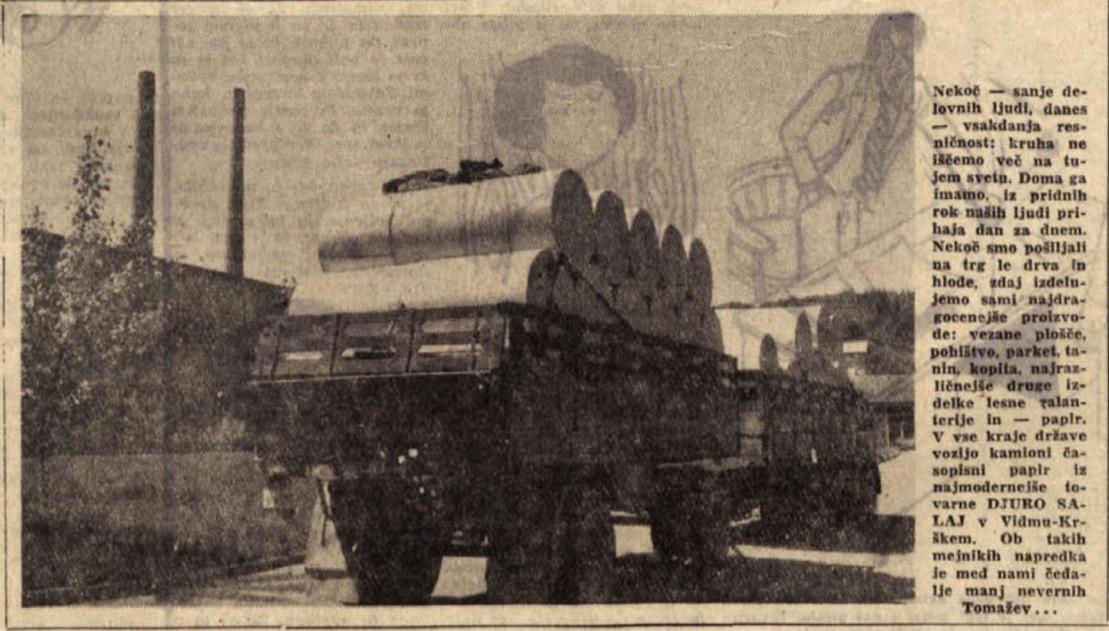
Kaj si lahko obetamo od izpolnitve 5-letnega perspektivnega načrta razvoja gospodarstva v novomeškem okraju?

- SKUPNA DRUŽBENA PROIZVODNJA SE BO POVEČALA ZA PRIBLIŽNO 22 MILIJARD DIN, NARODNI DOHODEK PA ZA VEČ KOT 8 MILIJARD DIN.
- INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA SE BO DO LETA 1961 POVEČALA ZA 87 ODSOTOKA.
- V ISTEM ČASU SE BO ŠTEVILO ZAPOSLENIH POVEČALO ZA 3000 ALI ZA 29 ODSOTOKOV.
- V PETHI LETIH BODO VLOŽILI V OSNOVNA SREDSTVA PRIBLIŽNO 20 MILIJARD DIN INVESTICIJ.

Spet številke! Neverni Tomaž vanje ne verjame. Mi pa vemo, da je precej od tega, kar napovedujejo številke, že uresničeno. Zaradi tega niso samo obet jutrišnje Dolenjske, temveč že tudi del njene stvarnosti. In jutri bo spet treba Nevernega Tomaža — če ne tega, pa katerega drugega, prijeti za roko, mu natakiniti naočnik — resnice in ga kot slepca voditi po okraju, da bi se mu napolnil odprte oči.

Ce pa se to ne bo zgodilo, se tudi zaradi Nevernega Tomaža življenje ne bo ustavilo.

FRANCE MIHALOVČAN

Nekoč — sanje delovnih ljudi, danes — vsakdanja resničnost: kruha ne iščemo več na tujem svetu. Doma ga imamo, iz pridnih rok naših ljudi prihaja dan za dnem. Nekoč smo pošiljali na trg le drva in hlode, zdaj izdelujemo sami najdražecenejše proizvode: vezane plošče, pohištvo, parket, tanin, kopolca, najrazličnejše druge izdelke lesne galanterije in — papir. V vse kraje države vozijo kamioni časopisni papir iz najmodernejših tovarne DJURO SALAJ v Vidmu-Krškem. Ob takih mejnikih napredka je med nami čedalje manj nevernih Tomažev...«

KMETIJSTVO NA KRIZPOTJU

Izvršček iz poročila inž. Janeza Miklavca na nedavnem posvetovanju kmetijskih tehnikov in inženirjev na Grmu

O KMETIJSTVU IN SOCIALISTIČNI POLITIKI NA VASI SMO RAZPRAVLJALI DOSLEJ PREDVSEM S POLITIČNIH IN DRUŽBENI EKONOMSKIH VIDIKOV. PREOSTANE NAM TOREJ BA OBDELAVA PROBLEMOV KMETIJSKE PROIZVODNJE S STROKOVNE PLATI POUČARITI MORAMO, DA JE DOSEDANJE STROKOVNO TEHNIČNO DELO KMETIJSKE SLUŽBE NA TERENU POMEMBEN ČLEN V SISTEMATIČNEM DELU IN UKREPANJU DRUŽBE NA PODROČJU KMETIJSTVA IN DA SO DOSEDANJI USPEHI POSLEDICA TEGA DELA.

Kmetijske zmogljivosti v Spod. Posavju, Beli krajini in na Dolenjskem so izkoriščene samo delno. Zaostalost kmetijstva je tesno povezana s sorazmerno slabo razvistiostjo ostalih panog gospodarstva v okraju. To smo podedovali še iz predvojnne. Tudi po vojni se je kmetijstvo razvijalo pod enakimi pogoji. Pospešeno smo vlagali v industrijo in tako slabili razvoj kmetijstva. Ne bo škodilo nekaj števil. Naš okraj obsega 254.000 ha površin, od tega je 129.000 ha kmetijskih in le 79.000 ha obdelovalnih površin. Na prvi pogled so tako majhne površine nepomembne. Toda 96.000 prebivalcev na 29.000 gospodarstvih s povprečno površino 6,47 ha, se preživlja s kmetijstvom. Na splošno ljudsko premoženje odpade 34.000 ha gozdnih in 4000 ha kmetijskih površin. Na tem svetu gospodarji nekaj desetletij kmetijskih gospodarstev, kmetijsko gozdarskih posestev, gozdnih gospodarstev in kmetijskih zadrug, ki redijo na ha le 0,6 glav živine.

Dohodek na prebivalca, ki se preživlja s kmetijstvom, je sorazmerno nizek. Kaj je temu vzrok? Kmetijska posest je razdrobljena, prevladuje zasebno lastništvo. Zemlja je preraseljena, obdelava zelo preprosta in agrotehnična nezadostna. Bruto proizvod na ha obdelovalne zemlje znaša nekaj več kot 75.000 din, čeprav bi mogel biti petkrat večji. Skupna oznaka privatne in družbene kmetijske proizvodnje v okraju je takšna: proizvodnja je preveč naravna, to pomeni premalo blagovna, ker ne daje tržnih presežkov. Po načinu izkoriščanja zmogljivosti je preveč ekstenzivna, kar pričajo nizki hektarski donosi. In končno je kmetijska proizvodnja po svoji usmerjenosti preveč kombinirana, mnogostranska, namesto da bi bila rajonizirana in specializirana v skladu s naravnimi pogoji in pogoji tržišča. V rastlinski proizvodnji pridelujemo čez 50 poljščin, ki niso potrebne za kolobarjenje in proizvajalca le obremenjujejo.

V Proizvodnji upoštevamo naravne pogoje

Tla in podnebje v precejšnji meri določata smer in intenzivnost kmetijske proizvodnje na nekem področju. Če upoštevamo ta dva pogoja, bi se v našem okraju morali razviti, upoštevaje rajonizacijo, naslednji proizvodni okolišči:

Suha krajina (občina Žužemberk) je kraški svet s pomikanjem vode. Prevladujejo kosnice; poljedelskih površin boljših kakovosti ni. Vinogradi so zasajeni s samorodno. Področje bi se moralo usmeriti v živinorejsko proizvodnjo.

Temeniško - Mirenska dolina (občina Trebnje in del občine Sevnica) je ugodna za kmetijsko proizvodnjo. Prevladujeta poljedelstvo in živinoreja. 80 odstotkov presežkov izrompirja v okraju daje to področje. Močna je tudi vzreja mesnatih prašičev. Regulacija Temenice in Mirne ter pritokov, ki radi poplavlajo, bi dala najugodnejše pogoje za donosno poljedelstvo. Področje naj bo usmerjeno v živinorejo.

Krška kotlina s Spodnjim Posavjem (občine Novo mesto, Videm-Krško, Brežice, Senovo in pretežni del severne občine). Vzdolž pogoja od Laz do

ri predvsem v živinorejo. Razvito poljedelstvo bo mogoče šele po ureditvi vodnega stanja. Vinogradništvo v kotlini Krke naj prideluje eviček, na Bizeljskem pa žlahtnejša bela in rdeča vina. Pogoji za sadjarstvo so ugodni in to v Spodnjem Posavju za gojitev žlahtnega sadja (breskve, žlahtne hruške in manj marelice), na ostalem področju, v občinah Brežice, Videm-Krško in Senovo, pa za manj žlahtne sadne sorte.

Bela krajina (občini Črnomelj in Metlika) je zemljepisno lepo zaokrožena. Proizvodnja ni ustaljena, vinogradništvo in živinoreja sta glavni panogi. Precej je steljniških površin. Proizvodnja naj se usmeri predvsem v živinorejo, manj pa v poljedelstvo ter vinogradniško-sadjarstvo proizvodnjo. V sadjarstvu so pogoji ugodni za koščičasto in lupinasto sadje.

Ugotovili smo torej, da imamo na našem področju osnovne pogoje za razvoj 4 vrst kmetijske proizvodnje: poljedelstva in travništva, živinoreje, sadjarstva in vinogradništva. Vsake od teh kmetijskih panog se bomo lotili posebej. Najprej bomo prikazali stanje kakršno je zdaj, nato naloge perspektivnega razvoja kmetijstva in slednjič ukrepe, ki so potrebni, da bi te naloge uresničili.

Zeleno zlato in premagane reke

Da bomo dosegli tržno proizvodnjo, nam bo razen povečanih hektarskih donosov pomagalo tudi uvajanje novih posevkov. Eden od njih je hmelj. Po planu naj bi do leta 1961 zasadih s hmeljem 157 ha zemljišč in zgradili ustrezno število sušilnic. To nalogo smo z nekaj izjemami že uresničili. Nasadov zaenkrat ne bomo povečevali, pač pa moramo sedanje skrbno obdelovati in prilagajati proizvodnjo povpraševanju na tržišču.

Njivske površine moramo povečevati z agromelioracijami v Beli krajini in hidromelioracijami na Krškem polju. Tu bomo z nakupom in odkupom privatnih zemljišč ustvarili kmetijske obrate, ki bodo zarišče razgibane socialistične kmetijske proizvodnje. Te površine bodo predvsem za proizvodnjo krmnih rastlin in žit in bodo osnova za uspešno živinorejo, tako pogodbeno kot družbeno. Zal teh površin ni toliko, kot smo predvidevali. Iz belokranjskih steljniških površin bomo pridobili le 500 in ne 2.000 ha. V agromelioracijskem kompleksu na Krškem polju in v okolici Brežic pa bomo dobili iz gmlja in močvirij nadaljnjih 1300 ha površin, v katere bomo vložili 430 milijonov dinarjev. Vse kmetijske zadruge v okraju imajo možnost in morajo pričeti ustvarjati jedra sodobnih socialističnih gospodarstev na vasi, pa čeprav iz ekonomij, ki obsegajo le 10 ha površin. Kmetov, ki ponujajo zemljo v nakup ali zakup, je povsod dovolj. Na steljniških površinah v Beli krajini, ki jih ne bomo izkrcili, pa naj gospodarji prične s smotrnim gospodarstvom.

Polje, travnik pusta gmajna

V okraju imamo 48.000 ha njiv (od tega zasajenih z žiti 36 odstotkov, z okopavinami 46 odstotkov in s krmnimi rastlinami 18 odstotkov) ter 21.000 hektarov travnikov. Poljedelska in travniška proizvodnja sta skoraj v celoti sami sebi namen, saj ne proizvajamo za prodajo na trgu. Razumljivo je, da se zato tudi živinoreja ne more razviti. Učinkovitostja uporaba reprodukcijskih potrebščin (umetna gnojila, sorta, namena in zaščitna sredstva) je pričela šele po letu 1952. Do leta 1956 sta umetna gnojila uporabljali le dve petini kmetijskih gospodarstev. Zanimivo je, da je uporaba umetnih gnojil večja v pastirskih občinah (Žužemberk, Črnomelj) kot razvitejših občin v Spodnjem Posavju. Pri setvi smo do leta 1956 uporabljali le 0,2 do 1,1 odstotka kvalitnih semen. Poljedelski posevki in travnišča zavzemajo 90

odstotkov kmetijskih površin in so ob enem pogoj za živinorejo ter ostale kmetijske panoge.

Največ nalog se nam obeta vprav v poljedelski in travniški proizvodnji. Povečati moramo hektarske donose, pri pšenici za 125 odstotkov, koruzi za 193 odstotkov, koruzni silaži za 128 odstotkov, deteljinah za 65 odstotkov in travništvu za 106 odstotkov v primerjavi z letom 1956. Pridelki posameznih poljščin so že višji kot so bili leta 1956, ko smo planirali, toda razvoj je prepočasen. Posamezni kooperanti so dosežili pridelke, ki so višji od planiranih za leto 1961. To je dokaz, da se lahko veliko doseže. Vzrok, da so povprečki tako nizki, pa moramo iskati v prejmajnem uresničevanju planov

Podrimo mejnike in plotove!

V jesenski setvi 1959-60 smo zajeli v pogodbeno sodelovanje 2150 hektarov površin ali 5700 proizvajalcev. Lani smo kupili 92 traktorjev, tako da jih imamo zdaj v okraju 160. Ta mehanizacija še ne zadošča vsem potrebam, kar velja posebej za specializirano (kombajni, rigolni plugi, kosilnice itd.). Kmetijske zadruge so posegle v proizvodnjo, z usposobljenim strokovnim in tehničnim kadrom morajo poslati njen organizator. Z veseljem pozdravljamo predlog poslovne zveze Črnomelj za proizvodnjo vrtnin na 60 ha v sodelovanju z Belsadom in enako proizvodnjo vrtnin pri KZ Mirna. Toda organizirana proizvodnja je doslej preveč kratkoročna in premalo široka ter zato ne zagotavlja popolnega uspeha. Kmetijske zadruge ne morejo pogodbenim proizvajalcem nuditi dovolj mehanizacije in reprodukcijskih potrebščin. Proizvajalci dopuščamo odklanjanje v agrotehničnih ukrepih, ker je proizvodnja

Sta ena krava in prašič res dovolj?

Pod travniško rušo je v okraju 55 odstotkov kmetijskih površin, 22 odstotkov njiv je zasajenih s krmnimi rastlinami. Na teh površinah redimo zdaj približno 10.000 konj, 69 tisoč goved, 62.000 prašičev, 6000 ovac in 260.000 kosov perutnine, torej na ha obdelovalne zemlje le 0,8 glav živine. To je sicer malo, v slabih letih pa glede na nizke pridelke preveč. Vrednost živalske proizvodnje je leta 1956 znašala 2 milijardi 929 milijonov dinarjev ali 36 000 din na hektar. Proizvodnost živine vseh vrst je sorazmerno nizka prav zaradi slabe proizvodnosti in nezadostnega izkoriščanja krmnih površin. Dosedanja proizvodnja je v družbenih posestvih kombinirana in sezonska. Živinoreja v družbenih posestvih se do nedavnega ni mnogo raz-

likovala od one v zasebnem sektorju.

Po planu moramo leta 1961 doseči v živinorejski proizvodnji 4 milijarde 785 milijonov dinarjev bruto proizvoda (63 odstotno povečanje v primerjavi z letom 1956). Ta porast temelji na količinskem in kakovostnem izboljšanju krmne osnove. Akcija za pogodbeno proizvodnjo krmne na 12.300 ha travnikov in 5800 ha deteljšč je zelo pomembna, še posebno pa ona za pridelovanje krmne v progasti setvi na njivskem svetu. Prehrano živine moramo še posebej izboljšati v družbenem sektorju, potrebne so mešanice močnih krmil. Odločilno vlogo ima cena krme, tu ra je rešitev, saj smo v veliki proizvodnji, ceneno (Nadaljevanje na 14. strani)

«Breze, breze tankolase» in bujni steljniki. Vsekakor lepa belokranjska podoba. Toda steljniki so le preveč, veliko preveč za naše kmetijstvo in naše vedno večje potrebe. Zato se danes umikajo traktorjem. Ti izorjajo nehasne gmajne in marsikje je lani že bogato rodila koruza in drugi pridelki

Steljniki se umikajo

Ze drugo leto brnijo na belokranjskih steljniških buldožerji.

Lani smo skrčili in preorali 100 ha steljniki: 50 ha v Dragatušu in 50 ha pri Črnomlju. Konec leta 1959 pa se je pričelo delo na agromelioracijah na Krasincu. Do danes je skrčenih okrog 200 ha steljniki v Grbeljskem in Krasinskem polju. Breze padajo in dajejo prostor žitu in krmnim rastlinam. Ko gledaš pusta steljniška tla, se zdijo načrti Poslovne zveze v Črnomlju skoraj neizvedljivi. Program, predviden na novih steljniških obratih, je intenzivna živinorejska proizvodnja in sicer pitanje baby-beef telec. Kapaciteta vseh treh obratov: Krasinc, Črnomelj in Dragatuš bo letno 1200 telec, to je 480 ton mesa v vrednosti 110 milijonov dinarjev. To je proizvodnja s tistih steljniki - 450 ha jih je - ki so do danes dajali stelje in drv v vrednosti 4.500.000 dinarjev.

Doseči takšen skok v proizvodnji bo seveda zelo težko. To zahteva najtesnejša sodelovanja vseh pristojnih čimbeljev. Končni uspeh je odvisen od tega, kako bodo zaprosena investicijska sredstva investitorjem pravočasno na razpolago. Steljniški obrati bodo v celoti na novo zgrajeni: pota, ceste, vodovod, elektrika, hlevi, skladišča, garaže: vse to je treba postaviti, zgraditi, za vse to je treba kreditov. Zelo previdno je vsekakor treba koristiti sredstva. Varčevanja ni nikoli preveč. Koliko več bomo pri investiranju privarčevali, toliko manjša bodo v proizvodnji kreditna bremena.

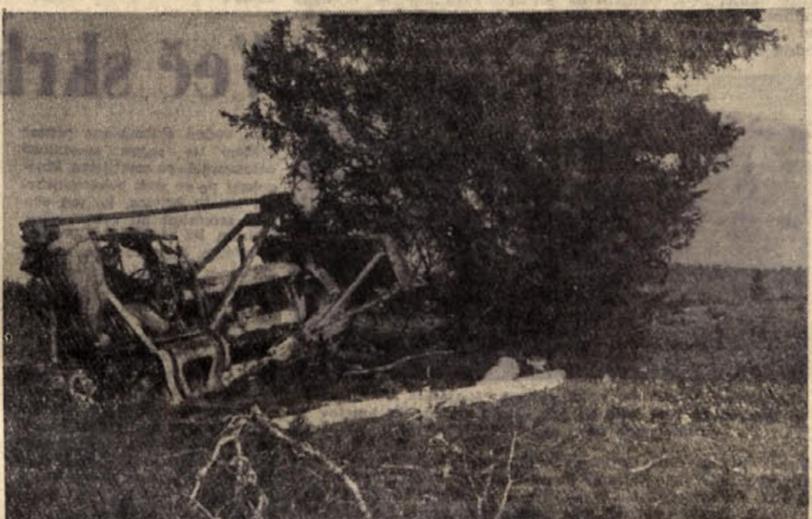
Obrati na steljniških se porajajo na zasebni zemlji. Kmetovalci so, z nekaterimi izjemami, bili pripravljene skleniti zakupne pogodbe s Poslovno zvezo. Nekateri so zemljo prodali. Tako nastajajo v Beli krajini jedra nove, moderne socialistične proizvodnje, ki bo vključevala vedno več kmečkih površin, modernizirala in popolnoma preusmerila zastalo kmečko gospodarjenje in s tem pomarlala delovnim kmetom k večji produktivnosti dela in boljsemu gnotnemu položaju.

Dosedanja proizvodnja je potekala kar zadovoljivo. Na steljniških, ki smo jih pričeli krčiti marca 1959, smo pridelali tudi že prvi pridelke ovs, koruze in živinske krme. Pridelki bi bil še znatno boljše, če bi bila setev pravočasna. Glavni vzrok pozne setve pa je bil ta, da so bili krediti odobreni šele spomladi, da ni bilo mogoče pravočasno pripraviti površin za spomladansko setev.

Prav zato smo za letoš začeli krčiti že v jeseni: s tem bo omogočena pravočasna setev. Odoben nam je bil predjem za agromelioracijo v višini 12 milijonov, tako da dela tudi v zimskem času lepo in nemoteno napredujejo.

Poleg tega je bil odoben tudi predjem za gradnjo hlevov v višini 10 milijonov, tako da bodo že spomladi pričeli graditi hleve v Črnomlju in Dragatušu. Prav tako bodo tudi že letoš začeli graditi stanovanjska in gospodarska poslopja na Krasincu.

Se veliko bo potrebno dela in denarnih sredstev, preden bo na teh izrpanih in revnih steljniških tleh rasia pšenica in krmne rastline, v hlevih pa stala plemenska in pitana živina.

Cesar nikoli ne bi zmogel človekove roke brez velikega truda, opravilo za nas stroji, naši pomočniki. Nova belokranjska polja nastajajo tam, kjer so se stoletja in stoletja bohottli nehasni steljniki. Ukrotili smo naravo, da nam daje več kot nekoč, ker so naše potrebe večje in vedno zahtevnejše

Napredek prinaša nove naloge

Razprava na posvetovanju je pokazala, da je kmetijstvo na Dolenjskem v zadnjih dveh letih precej napredovalo, kot nam kažejo pokazatelji uresničevanja družbenih planov. Razvoj kmetijske proizvodnje po družbenem planu na sploh, zlasti pa socialističnih gospodarstev je treba prilagoditi določeni rajonizaciji in specializaciji ter na osnovi tega doseči večjo produktivnost dela in večjo blagovnost.

Analiza dosedanjega dela nam nakazuje, da je treba za hitrejši napredek kmetijstva, ob upoštevanju splošnih ekonomskih in naravnih pogojev ter proizvodnih sil, izvesti zlasti naslednje ukrepe:

1. Rajonizacija kmetijske proizvodnje je osnova za nadaljnje usmerjanje, proizvodnje in planiranje investicij. Zato se predlaga, da OLO izda odlok o rajonizaciji za posamezna proizvodna področja. Tako so n. pr. v Krški dolini s Posavjem dani vsi pogoji za kombinirano živinorejsko sadjarstvo proizvodnjo, na Bizeljskem in okoli Kostanjevice pa tudi za vinogradništvo. V temeniško-mirenski dolini je treba dati poudarka poljedelstvu in živinorejski proizvodnji posebno pa pridelovanju krompirja in reji pitanja govedi ter prašičev.

v zakupu in kooperaciji ter meliorirane komplekse za sadjarstvo, vinogradništvo, poljedelstvo in živinorejske obrate. Pri uspešanju socialistične proizvodnje na socialističnih obratih ne bi smelo vprašanje lastništva zemlje biti edina ovira za izvedbo gospodarskih načrtov. Tu se moramo okoristiti z izkušnjami pri melioraciji steljniki in urejanju odnosov na melioriranih površinah.

4. V živinoreji je poleg povečanja števila živine važno, da izboljšamo in boljše izkoriščamo proizvodne sposobnosti živali v zvezi s pridelovanjem krme. To velja zlasti za družbeno posestva, ki morajo po družbenem planu povečati število živine za petkrat. Na vsak način moramo kooperacijo v rastlinski proizvodnji povezati s kooperacijsko proizvodnjo v živinoreji. V pogojih specializirane blagovne proizvodnje na družbenih posestvih, zadrugah ekonomijah in pogodbenem sodelovanju je treba s pomočjo kmetijske veterinarske službe stalno izboljševati tehnološke postopke, uvajati nove zootehnične ukrepe in izboljševati zdravstveno zaščito živine.

5. Dosedanje izkušnje kažejo, da je izvajanje akcij neposredno odvisno od števila in usposobljenosti

kadrov na družbenih posestvih in v zadrugah organizacijah. Zlasti je pereče pomanjkanje srednjega in nižjega strokovnega kadra. Zato moramo misliti na hitrejšo usposabljanje kmetijskih delavcev za proizvodnjo na šolah in tečajih in na pospešeno šolanje kmetijskih tehnikov. Učne programe je treba prilagoditi zahtevam in potrebam prakse in specializirane proizvodnje. Kadrovanje naj bo perspektivno, pri tem pa je treba določiti pri kmetijskih organizacijah izdatnejša sredstva za štipendiranje. Pri izbiri kadrov se moramo opirati zlasti na mladinske organizacije in AMZ.

6. Treba je, da bi ObLO dosledneje izvajali predpise in zakone s področja kmetijstva, zlasti pa zakon o izkoriščanju kmetijskih zemljišč. Od tega je v veliki meri odvisna uspešno izvajanje družbenega plana občine in akcijskih programov kmetijskih zadrug. Tudi bi morali ObLO v bodoče bolj namensko izkoristiti investicijska sredstva.

7. Zborovanje je pripravilo, naj člani društva pri izvajanju del v proizvodnji ali na vasi delajo v smislu zaključkov IX. plenuma SZNL, kakor tudi posvetovanja pri GO SZDL Slovenije v decembru 1959.

BOGDAN BORČIČ: Sarcia

brez podpisa

Ti si zame prenel, jaz sem zate preganjal, ti zame ne maraš, jaz zate še manj! Skoda res, da ne postanejo naši stalni sodelavci s polnim podpisom, ker zdaj romajo njihovi dragoceni prispevki na smetišče.

zavitek mišnice ali pa samokres, če bo zgodba, ki jo je poslal sosed v mesto za »v kajtenge«, le preveč resnična... Potem pride petek in pošta in Dolenjski list, vendar »članek« ni v njem!

Ah, seveda! Sosed se je pozabil podpisati! Nobena redkost tudi ni, da se potem, če je bil tak dopis zagrožen, »oglasil« še žrtve in izlije svoj strupek:

O njej bi imel človek marsikaj lepega napisati navedel pa bom nekaj njenih lepih lastnosti. Ravno iz to zvitorepko sem imel tudi jaz opravka, pa kdo bi

si mislil, da bom nazadnje v časopisu pod naslovom »Vaški pretepači«. Res je da je njena priljubljenost tudi mene privabila, sem se z njo razgovarjal in z njo tolažil. Stutil pa sem sam v sebi da tako dolgo ne bo šlo in se mora končati. Fanta ljubiti je bolj težavna stvar. Tudi jaz bi se rad še marsikaj od nje naučil pa me je prehitro zapustila oziroma ljubezen odklonila. Za članek v dolenjskem listu se ji prav lepo zahvalim in se ji še v bodoče priporočam.

strastnih in nesramnih, pa do najbolj otročjih, kot je na primer tale:

Mokronoški zaljubljeni pari

V Mokronogu se dogajajo zadnje čase zapletene reči. Najbolj zanimiva pa je ljubezen raznih Frančkov do J. Za to je dobro, da bi se starši malo bolj pozanimali za svoje štirinajstletne ljubljence.

P. J. - P. T.

(Nadaljevanje na 20. strani)

»DEJTE NAPISAT AL SE OVEN LAHKO PARI S KOZO IN ME ZANIMA KEJ PRIDE VEN...«

Dopisnica je prišla s Kočevskega in nihče je ni podpisal. Naslovljena je bila na upravo našega lista, kot da je takole parjenje vesoljnega pomena za dolenjsko »zivinorejo«.

Ne samo uredniški, ampak gnojni kos bi lahko napolnili v teh desetih letih z nepodpisano pošto, ki je prišla na naslov Dolenjskega lista. Seveda nobeno od teh pisem ni našlo poti v časopis in vsa so končala na smetišču...

Vsa?

Nekaj se jih je vendarle zastavilo ob robu koša in zahtevalo med zavitke map, da se danes vsaj nasmešno nad njihovimi vrsticami in zamislimo nad vsebino. Odlučili smo se, da jih objavimo, ker smo prepričani, da si le malo naših bralcev lahko predstavlja kakšne načine in oblike morejeto poslati ti skrivnostni dopisniki, če hočejo koga obrekovati, osmešiti ali mu naprtiti nemogoče pustolovščine. Res je tudi, da je marsikatero pismo pošteno napisano, vendar izgubi svojo vrednost in pomen, če si dotični, ki ga je sestavil, ne upa napisati spodaj še svojega polnega, pravega imena. Kadar si prepričan, da si po pravici nekaj povedal, imaš tudi pogum vsakomur pogledati v oči, se pravi z drugimi besedami: podpisati dopis!

● Nisem Pezdircan!

Prosim Vas da tudi ta članek objavite v prihodnji številki Dolenjskega lista.

Ali ima ta mož prav? Nad Ragovanje vasjo je manjša vasica Pezdirci. Pri napeljavi toka so elektri-

čari odkazali katero drevo in kateri grm se mora posekati, da ne bo ovrval električnemu toku. Tako so tudi morali posekati neko majhno čespljo, ki se sploh ne splača omeniti. Ta je bila last nekoga kmeta iz Ragovanja vasi. Zato čespljo hoče 4000 din in govori da bo šel tožit vas Pezdirci. Lahko ga je sram, ravno njegovi otroci hodijo po Pezdircih čespljah in lamajo mlade veje.

Nisem Pezdircan pa vsem vem kaj je prav in Vas prosim da objavite ta članek lahko ga olepšate in še kaj dodate.

E. F. Seveda ga nismo ne olepšali in mu tudi njecesar nismo dodali, pa tudi objavili ga nismo - ker je bil »podpisan« samo s listini nesrečnim E. F. Prav gotovo ni imel mož s čespljo prav in je imel prav E. F., pa vaceo članka ni bilo v časopisu. Zakaj?

Zato ker urednik, ki skrbi, da je list pošten, ne more kar tako verjeti tistemu E. Fu in meni nič tebi nič razodeti vsemu svetu, da je neki kmet iz Ragovanja vasi tak stiskač, da

hoče za drobceno čespljo kar 4000 dinarjev, da njegovi otroci »lamajo veje na Pezdircih čespljah« in še vse drugo. Če bi se pa dragi E. F. podpisal tako kot se spodobi, bi urednik pokimal:

»A, saj to je tisti Ernest Frančič iz Ragovanja vasi, ki nam večkrat kaj piše. Seveda, tole bomo objavili...«

Eden izmed »vzorcev«, v kakršnih prihajajo na uredništvo lista različni zmkazi in hudobije, nesramnost in osebno maščevanje nad sodržavljani. Po navadi je že kuverta sama zadostna »slegitimačija« strahopetnega pisca

■ To pa res ni po glavi...

Dostikrat se tudi kdo potegne za prijatelje ali pa za neznanca, če se mu zdi, da ni samo vse tako napisal kot je bilo res.

V 35. številki Dol. lista je bilo objavljeno, da je J. S. iz Meniške vasi udaril A. S. iz Suhorja s steklenico po glavi. Prosim napišite tako kakor je spodaj navedeno, da bo ljudstvo govorilo resnično, ne pa lažljivo.

S prerakanjem je prišlo do pretepa. A. S. iz Suhorja, kot vinjen, ga je potisnil za vrat in ga mislil položiti na tla. J. S. misleči, da bo pil, je držal dva deci kozarec pira v roki in ga v silobranu udaril s kozarcem po levi strani obraza in mu prizadejal lažje poškodbe na levem licu. (Prosim objavite takoj v prihodnji številki našega lista).

Zdravo

»Misleči J.S.« ga torej sploh ni udaril po glavi, ampak samo po levi strani obraza! Se dobro, da ga ni mahnil samo po lobanji, pa nič po glavi...

V zadnji številki časopisa sem našel po mojem razumu veliko neumnost in toje daso ljudje zažgali z iskrami od bakelj poslopje Jožeta Starca ko so šli k maši in to pa ne more biti res ker jetam pot na pokopališče ne pa k maši prosim da to laž popravite in ne mažite poštene Ljudi naročnik Perše

Ponovno smo preverili podatke, ki so bili objavljeni o požaru; možnost, da je zagorelo poslopje zaradi isker od gorečih trsk in slame, ni bila tako velika neumnost. Perše: nismo našli v kartoteki naročnikov, sicer bi prav gotovo lahko uspešno pomagali razvozlati uganko kako je nastal požar. Sicer dobro mislite na dopisnica je obležala brez uspeha zaradi pomanjkljivega ali morda celo podtaknjenega podpisa...

■ Za šalo in za smeh...

Ko ta listek pisati začnem, poprej tvoje obličje premisljujem in kakor ptičica se v duhu k tebi spustim, te pokličem in prav žalostno vzdihnem, ker vem da bom zastoj pisal.

Kaj hočem storiti in narediti, da bi se mogel tebi bolj prikupiti, ni ga dneva in noči, da mi ne bi bila ti pred očmi...

...zdej pa jast sklenem to moje pisanje in pozdravim te tako lepo kot najlepše rožice cveto in naj tebe pozdravljajo.

Kdo bi si mislil, da znajo dolenjski fantje pisati svojim izvoljenkam tako goreča pisma! Toda samo pomislite kako malo bi bilo uspeha, če bi dekle dobilo še tako lepo napli-

sano pisemce, pa bi bilo fanta sram na koncu pristaviti svoje ime. Eden takih junakov si ni upal poslati svojega pisma celo nepodpisane dekletu, ampak ga je poslal raje nam, češ, vi ga objavite, ko ste bolj korajžni, moji se bo pa le posvetilo, da bi rad do nje prišel...

Več glav več ve in res so se zbrali kar trije mladi Dolenjci, da so sestavili tole pogurtačijo za skujane neveste, ki je sicer vredna, da pride med folklorne zanimivosti, mi je pa le nismo mogli objaviti na takem mestu, kot so oni želeli, ker se niso - podpisali! Poslušajte kaj pravijo:

● »Dragi pisatelji dolenjskega lista...«

Eno izmed številnih poštenih pisem je bilo takole naslovljeno. Pisano je bilo sicer s trdo kmečko roko in z mnogimi slovničnimi pomanjkljivostmi, vendar smo se ga razveselili in prav gotovo bi bilo objavljeno, če bi le bilo podpisano! Med drugim pravi:

...ko je takih dovolj v službi, da ima doma dost dela in kruha pa se vtičaji v državo pošel, da izkoristi država se naredi bolan tačas ko vej da bo doma imu dost dela, pa se še kar pohvali imam bolniško pa grem kopat v vinograd in vse posle delam doma...

Potem skrtači še goljufive trgovce in malomarne funkcionarje. Prav gotovo se je že tudi vam takole zgodilo kot našemu »dragemu« pisatelju dolenjskega članka:

...če greš pa kaj povprašat zakaj je tako narobe te pa kažejo vsa vrata kar jih je na občini da moraš mislit kako boš zlezal ven ko prideš skozi ti odgovori ja ga ni noter je šel po malico. Pa pravijo bodo volitve...

Res, na marsikaterem našem uradu ne pomislijo, da je prišel kmet od daleč, da se ne more kar tako znajti v njihovi administraciji povrhu pa se kot pijanec plota drže uradnih ur in predpisov, da seveda ni čudno, če se človek razburi in napiše pismo za svoj časopis. Toda, če ga podpisano samo z »nasvidenje« ali pa »C« ali pa »kuku« - je napravil račune brez krcmarja, se pravi brez urednika...

■ Maščevanje

Tisk je sedma velesila in to prav dobro ve tudi zadnji pisemni človek v okraju. Zato se večkrat zgodi, da na vaški poti lahko prisluhnemo strašnemu preklestvu:

»Ha! Saj te je moj že dal v Dolenjski list!! Boš videla drugi teden!...«

Samo teh nekaj besed zadostuje, da nesrečna žrtve prebledi in z grozo pričakuje četrta ali petka, ko se bo oglašil pismonoša s časopisom. Za vsak primer si pripravi že tudi

DRAGI BRALCI

v današnji jubilejni številki DOLENJSKEGA LISTA se obračamo na Vas še s posebno prošnjo: da se udeležite

nagradne ankete

ki jo razpisujemo na tej strani. Radi bi zvedeli, kaj sodite Vi o našem tedniku, kaj od njega še pričakujete in s čim doslej niste bili zadovoljni. Prav gotovo več glav več ve in po tem dobrem ljudskem pregovoru se ravnamo, ko Vas prosimo, da odgovorite na vprašanja ankete. Tajnost imen vseh udeležencev ankete je zajamčena; podatke bomo porabili v študijske svrhe in bomo o glavnih ugotovitvah ankete kasneje še poročali, ko bomo podatke statistično obdelali. Udeležencem ankete smo pripravili nekaj nagrad, ki jih bomo razdelili z žrebanjem:

- 1. nagrada: 10.000 dinarjev
- 2. nagrada: 5.000 dinarjev
- 3. nagrada: 2.000 dinarjev

4.-10. nagrada: sedem lepih knjižnih daril
11.-20. nagrada: polletna naročnina na »Dolenjski list«

Nagradne ankete se lahko udeleži vsak, ki redno bere naš tednik. Potrebno je le, da izreže anketo in jo čitljivo izpolnjeno pošlje na naš naslov: DOLENJSKI LIST, NOVO MESTO, poštni predal 33. V levi spodnji kot kuverte napišite: ANKETA.

Premalo frankiranih ali nefrankiranih pisem ne bomo sprejemali. Novomeški udeleženci ankete lahko oddajo odgovore tudi osebno v naši upravi.

Rok za oddajo odgovorov poteče v ponedeljek, 29. februarja 1960

Vabimo vse naročnike in redne bralce našega lista, da v anketi sodelujejo in tako pripomorejo, da bomo z zbranimi nasveti, s kritiko in pobudami bralcev lahko še izboljšali vsebino pokrajinskega tednika našega okraja.

UREDNIŠTVO DOLENJSKEGA LISTA

ODREZI!

ANKETA

Uredništvo »DOLENJSKEGA LISTA« prosi vse svoje bralce, naj edgovorijo na naslednja vprašanja:

1. VPRAŠANJE: KAJ STE PO POKLICU?

(Podčrtajte vaš poklic)

Delavec — uslužbenec — kmet — dijak oz. študent — obrtnik — upokojenec — gospodinja — pripadnik JLA in LM — ostali poklici, ki tu niso navedeni.

2. VPRAŠANJE: SPOL

MOSKI (Neustrezno prečrtajte)

ŽENSKI

3. VPRAŠANJE: KOLIKO STE STARI?

POD 18 LET (Neustrezno prečrtajte)

NAD 18 LET

4. VPRAŠANJE: KOLIKO OSEB PREBERE VAŠ IZVOD DOLENJSKEGA LISTA?

Razen mene SE 1 SE 2 SE 3 SE 4 5 in več

(Neustrezno prečrtajte)

5. VPRAŠANJE: ALI REDNO PREBIRATE DOLENJSKI LIST?

REDNO (Neustrezno prečrtajte)

VČASIH

6. VPRAŠANJE: KAJ VAM JE BILO V NAŠEM LISTU NAJBOLJ VŠEČ?

(Lahko napišete samo eno stvar ali pa tudi več; n. pr.: članek, podlistki, partizanski spomini, fotografije, šale in pod.)

a) _____
b) _____
c) _____

7. VPRAŠANJE: KAJ VAM JE BILO NAJMANJ VŠEČ?

(Velja ista pripomba kot pri šestem vprašanju)

a) _____
b) _____
c) _____
d) _____

8. VPRAŠANJE: KAJ ŽELITE, DA BI NAŠ LIST ŠE OBJAVLJAL OZIROMA ČESA SI ŽELITE VEČ?

_____

9. VPRAŠANJE: OSTALE PRIPOMBE, NASVETI, KRITIKA IN PREDLOGI ZA DOLENJSKI LIST:

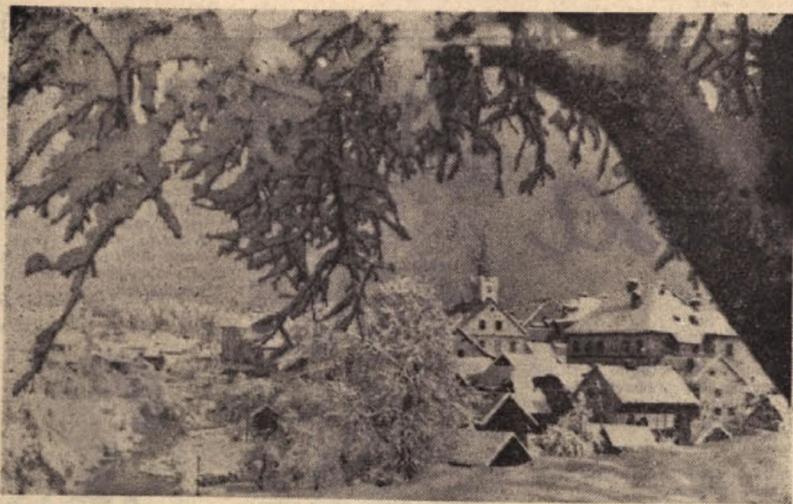
_____

IME IN PRIIMEK: _____

TOČEN NASLOV: _____

POSTA: _____

ODREZI!

ČESTITKAM SE PRIDRUŽUJE

MESTNI VODOVOD ČRNOMELJ

CENJENIM STRANKAM ČESTITA
IN JIH POZDRAVLJA

Mestno podjetje

Klavnica in mesarija ČRNOMELJ

PARNA PEKARNA

ČRNOMELJ

se priporoča!

SOLIDNO BOSTE POSTREZENI V

KNJIGARNI IN PAPIRNICI

ČRNOMELJ

NUDIMO RAZNOVRSTNO BLAGO — VELIKA IZBIRA — NIZKE CENE

TRGOVSKO
PODJETJE

»POTROŠNIK« ČRNOMELJ

KOLEKTIV

BELOKRANJSKEGA GRADBENEGA PODJETJA

ČRNOMELJ

ČESTITA VSEM PREBIVALCEM OBČINE
ČRNOMELJ ZA NAŠ ZGODOVINSKI
PRAZNIK Z ŽELJO, DA BI GA VSAK
PROSLAVIL V PRAZNIČNEM RAZPOLO-
ZENJU IN V SPOMINU NA TEŽKE DNI
V LETIH NOB

Hkrati čestitamo vsem investitorjem in se jim priporočamo za nadaljnjo naklonjenost!

SVOJIM GOSTOM
SE PRIPOROČA
ZA NADALJNJO
NAKLONJENOST
IN JIM ČESTITA

Za občinski praznik Črnomlja čestitajo:

Slikarstvo in pleškarstvo ČRNOMELJ

opravlja vsa v stroko
spadajoča dela hitro,
solidno in poceni!

Gositnsko podjetje

ČRNOMELJ

VSEM PREBIVALCEM ČRNOMALJSKE OBČINE, VSEM
PODJETJEM IN USTANOVAM NA NJENEM OBMOČJU
ISKRENO ČESTITAMO, ZELEC JIM SE NADALJNJIH
USPEHOV IN NAPREDKA!

Rudnik rjavega premoga

Kanižarica

Vsem zadržnikom, kme-
tovalcem, delovnim ko-
lektivom in posamezni-
kom čestitamo za občinski
praznik, želeč jim še
mного uspehov pri dvigu kmetijstva in vzpostavitvi so-
cialističnih odnosov na vas!

Kmetijsko proizvajalna zveza »BELA KRAJINA« ČRNOMELJ

KMETIJSKA ZADRUGA

Dragatuš

ČESTITA VSEM KMETOVALCEM, KI
Z ZADRUGO POGODBENO SODE-
LUJEJO, VSEM ZADRŽNIKOM IN
PREBIVALCEM OBČINE!

ISKRENE ČESTITKE Z NAJBOLJŠI-
MI ZELJAMI POŠILJA ZA OBČINSKI
PRAZNIK

Prehranbena industrija

ČRNOMELJ

Priporoča se
tudi vnaprej

»TOBAK«

ČRNOMELJ

MIZARSKA ZADRUGA ČRNOMELJ

ČESTITA

VSEM SVOJIM
POSLOVNIM
PRIJATELJEM
IN STRANKAM
IN SE JIM
ZAHVALJUJE
ZA DOSEDANJO
NAKLONJENOST!

KMETIJSKA ZADRUGA ČRNOMELJ

ČESTITA SVOJIM
KOOPERANTOM,
CLANOM ZADRUGE
IN VSEM NAPREDNIM
KMETOVALCEM
Z ŽELJO,
DA BI SE VNAPREJ
VLAGALI
VSE SVOJE SILE
ZA NAPREDEK IN DVIG
KMETIJSKE
PROIZVODNJE!

Belokranjska železolivarna in strojna tovarna »BELT«

ČRNOMELJ

ČESTITA ZA OBČINSKI PRAZNIK
VSEM DELOVNIM LJUDEM V OBČINI!

ODLIČNE PLETENINE, PRVOVRSTNIH KAKO-
VOSTI, V MODNIH BARVAH IN NAJNOVEJSIH
VZORCIH IZDELUJE

TOVARNA PLETENIN »BELOKRANJKA« ČRNOMELJ

IN SE PRIPOROČA!

Splošno trgovinsko podjetje

ČRNOMELJ

NUDI SVOJIM ODJEMALCEM BOGATO IZBIRO RAZNOVRSTNEGA BLAGA PO
KONKURENČNIH CENAH! PRIPOROČAMO SE ZA NAKUP IN ČESTITAMO ZA
OBČINSKI PRAZNIK!

LESNA INDUSTRIJA

»ZORA«

ČRNOMELJ

POZDRAVLJA IN ČESTI-
TA ZA VELIKI PRAZ-
NIK ČRNOMLJA VSEM
SVOJIM ODJEMALCEM
IN DOBAVITELJEM!

VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM V PODJETJIH, TOVARNAH IN USTA-
NOVAH, VSEM KMETOVALCEM IN OSTALEMU PREBIVALSTVU OBČINE
ISKRENO ČESTITAMO ZA NAŠ OBČINSKI PRAZNIK. PRI NADALJNJEM
DELU V IZGRADNJI SOCIALIZMA IN NAPREDKU NA GOSPODARSKEM,
POLITIČNEM IN KULTURNEM POLJU PA JIM ZELIMO SE MNOGO
NOVIH USPEHOV!

Občinski ljudski odbor

Črnomelj

- Občinski komite ZKS
- Občinski komite LMS
- Občinski odbor SZDL
- Občinski odbor ZB
- Občinski odbor ZVVI
- Občinski sindikalni svet
- Občinska gasilska zveza
in druge
množične organizacije

Priporoča se
Ferati Lutovi,
slasčičarna
**»BELI
JORGOVAN«**
ČRNOMELJ

Č
R
N
O
M
E
L
J

Ob prazniku občine Črnomelj

Zopet smo pred dnevom praznovanja enega izmed velikih dogodkov iz časa naše revolucije: 18. in 19. februarja 1944 je v Črnomlju zasedal Slovenski narodnoosvobodilni svet - SNOS.

Od tega zgodovinskega dogodka NOB ravnokar poteka šestnajsto leto. To je čas, ki je vnesel v življenje, borbo in delo slovenskega naroda takrat še nesluten dinamičen razvoj, razvoj, ki nas je vse skupaj postavil pred veliko odgovornost - kako na temeljih, ki jih je postavil ta naš prvi slovenski parlament, zgraditi za delo, da čim hitreje izbojujemo dokončno zmago nad okupatorjem in njegovimi pomagači in da osvobodimo, od vojne virove opustošeni in porušeni domovini ugneten vsestransko lepšo podobo in s tem sebi in našim znanomcem lepše, srečnejše in človeka vredno življenje.

Za dokončno osvoboditev je bilo potrebno povečati napore, dati nove dvigniti, pravijo pa, da jo bodo še sodobno uredili. Hotel bo imel 17 sob in 34 ležišč. Vsaka soba bo imela centralno ogrevanje ter tekočo toplo in mrzlo vodo. Okoli hotela, ki bo imel tudi garaže, bo letni vrt. - Gostinsko podjetje, ki je investitor, je prispevalo za adaptacijo iz lastnih sredstev 8 milijonov dinarjev, občina 4 milijone, ljubljanska investicijska banka pa jim je odobrila 11,5 milijona kredita. Vsa ta sredstva pa ne bodo zadostovala za dokončno ureditev hotela.

Kader za hotel pripravila v glavnem Okrajna gostinska zbornica, ki bo prispekala Črnomelcem 8 ljudi, Gostinsko podjetje pa tudi študenta 5 ljudi (1 v hotelski, 3 v gostinski in 1 v gospodinski šoli). V hotelu bodo za uslužbenca 4 samska stanovanja in eno družinsko. - Hotel bi moral biti gotov predvidoma do 1. maja, a ne bo. Vzroki: velike težave z izpraznitvijo - en stanovalec se ni izselil dokler mu niso začeli rušiti nad glavo - in r-črti. - Kljub vsemu pa bo imel Črnomelj poleti že svoj hotel!

je položil SNOS, pravilno in trdno postavljeno.

Naša občina si je 19. februar kot spomin na ta veliki dogodek izbrala za svoj praznik, da prebivalstvo spominja na te velike čase, katere je sámo neposredno doživljalo in se ob tem doživljanju oplajalo in krepilo za nadaljnje napore, katerih sadovi so danes vidni na vsakem koraku. Postavljeni so trdni temelji za našo nadaljnjo rast.

To nam potrjuje vsakoletno povečanje proizvodnje tako v industriji, čeprav še ni dograjena, kot v kmetijstvu in obrti. To nam potrjuje ugotovitve, da se prebivalstvo vse bolj in bolj vključuje v organizirano proizvodnjo v industriji, obrti in na vsi, saj so bile tudi v preteklem letu znatno presežene visoko postavljene planske proizvodne naloge.

V letošnjem letu pa so naše gospodarske organizacije, delovni kolektivi, kmetijske zadruge in socialistični kmetijski obrti, s tem pa tudi zasebna kmetijska gospodarstva, pripravljene sprejeti nove in še večje proizvodne naloge.

Po dosedajni oceni se bo proizvodnja v industriji dvignila pri isti opremi, v primerjavi z lanskim letom, za okoli 40 odstotkov, v kmetijstvu za 17 odstotkov in v trgovini za 10 odstotkov.

Obstajajo velike in neomejene možnosti razvoja obrti in kmetijstva. Razveseljivo je tudi dejstvo, da so nešteti kmetje ugotovili, da ne morejo več ostati na stari ravni in obdelovati zemljo na tak način, kot so delali do pred nekaj desetletji, in s takimi dohodki kriti svojih potreb, ki jih danes narekuje naša razvojna stopnja.

Zato prilagajajo svojo proizvodnjo in način obdelave zemlje tako, da bi čim bolj dvignili proizvodnjo, proizvedo pa dali na trg in si tako zagotovili sredstva za vsakdanje potrebe. Kmetovalci ugotavljajo, da imajo v sodelovanju s kmetijsko zadruge obojestransko korist, tako kmet kot posameznik in kmetijska zadruga kot njegova gospodarska organizacija. Zato se vse bolj zavestno in v večjem številu vključujejo v kooperacijo z združenji.

Seveda nas čaka še mnogo naporov, preden bomo dosegli tisto stopnjo razvoja, ki bo ustrezala našemu narodnemu povprečju. V veliki meri je to odvisno od naših skupnih naporov, od delovnih kolektivov, obrtnih podjetij, kmetijskih združenj in vsakega zasebnega gospodarstva, od naših političnih in družbenih organizacij, kajti le v proizvodnji in v procesu dela se ustvarjajo sredstva za reševanje problemov na področju

prosvete, šolstva, zdravstva, stanovanjske in komunalne izgradnje, kar vse so naši skupni družbeni problemi in jih moramo kot take tudi jemati, obravnavati in skupno reševati.

Ob vsem tem moramo imeti vedno pred očmi, da ni ta boj za dvig proizvodnje za nikogar drugega kot za naše ljudi. Bojujemo se zato, da bi delovni ljudje imeli lepše in boljše življenje. Kajti čim bolj razvite so proizvodne sile, tem večja je proizvodnja, tem širša in močnejša je materialna osnova naše socialistične demokracije in družbenega upravljanja sploh.

Zato je naša skupna naloga, da že takoj v začetku leta odločno posežemo v bitko za plan, ki ga lahko dosežemo in presežemo. Da bodo delovni ljudje naše občine to storili, v to trdno verujem!

F temi mislimi, željam in v tem prepričanju čestitam vsem prebivalcem občine Črnomelj za občinski praznik in jim želim čim več uspehov pri delu in sodelovanju pri premagovanju vseh težav, ki bi kakorkoli zavirale našo vsestransko rast!

JANEZ ZUNIC
predsednik občinskega ljudskega odbora Črnomelj

Podoba nove črnomaljske bencinske črpalke pod odejo zadnjega snega: dogradili bodo še skladišče, šoferjem pa bo stregla s tremi črpalnimi napravami

795 malih učenkakov

V 22 oddelkov črnomaljske osemletke hodi 795 otrok. Po uk imajo dopolne in popolne. Oddelki so močni, saj imajo po 45-48 učencev in to v učilnicah, ki so grajene za 30 otrok. Soli primanjkujeva dve učni moči.

V tem šolskem letu bo za-

pusnilo šolo 64 učencev 8. razreda, v prihodnjem pa se bo vpisalo v prvi razred 160 otrok, razen tega pa jih pride na osemletko iz okoliških šol vsako leto okoli 60. Število oddelkov se bo prihodnje leto dvignilo od 22 na 27, zato bodo morali imeti pouk v treh tizenah, hkrati pa bo treba misliti na gradnjo nove šolske stavbe.

Za materialno oskrbo šole so odmerjena pičila sredstva. V skladu z reformo šole bi si morala osemletka nabaviti različna moderna učila, urediti kabinete in delavnice za tehnični pouk, toda - denar...

Pa vendar je bil lani učni uspeh šole prav dober. »Spricarjev« na šoli ni Predavateljski kader je zelo prizadevan in dober. Starši pa tudi prihajajo radi na roditeljske sestanke, saj je šolska telovadnica premahna, da bi sprejela vse in morajo imeti sestanke v Domu ljudske prosvete.

Pionirska organizacija deluje v več kroških. DRAMSKI pripravila igrice za pionirski večer in za odrasle, PEVSKI sodeluje pri šolskih proslavah, SAHOVSKI dela pod okriljem mestnega šahovskega društva. Zelo delaven je še FOTO KROŽEK, pred kratkim pa so ustanovili tudi NOVINARSKEGA. Učenci 8. razreda imajo PLESNI KROŽEK oziroma plesne vaje skupno z vajensko šolo. Vodi ga prof. Božo Vračko, ki uči plesalce tudi lepega vedenja in sploh ponašanja v družbi. Letošnje šolsko leto je začela z delom še ŠOLSKA ZADRUGA, ki ima na razpolago 56 a zemlje. Precej so že s strojno obdelali in posejali pšenico samspastorko, nekaj pa so je pustili še za razredni pouk in pouk gospodinjstva. Šolskim zadržnikom, ki jih je 150, pomagata pri delu, jih učita in vodita inženirja Dvoržak in Golob, kredit pa jim je dala Belokranjska kmetijska poslovna proizvodna zveza Črnomelj.

Šolski odbor pridno dela. Člani se zanimajo za vse domače naloge, disciplino in učni uspeh. Pomagajo vodstvu šole najti stanovanja za učitelje, zbirajo material in orodje za tehnični pouk, organizirali so popravilo šolske strehe in pomagali rešiti še več materialnih in ostalih zadev.

ČRNOMALJSKI HOTEL

Sredi decembra so začeli v Črnomlju adaptirati stavbo, v kateri bo prvi črnomaljski hotel. Za eno nadstropje so jo že dvignili, pravijo pa, da jo bodo še sodobno uredili. Hotel bo imel 17 sob in 34 ležišč. Vsaka soba bo imela centralno ogrevanje ter tekočo toplo in mrzlo vodo. Okoli hotela, ki bo imel tudi garaže, bo letni vrt. - Gostinsko podjetje, ki je investitor, je prispevalo za adaptacijo iz lastnih sredstev 8 milijonov dinarjev, občina 4 milijone, ljubljanska investicijska banka pa jim je odobrila 11,5 milijona kredita. Vsa ta sredstva pa ne bodo zadostovala za dokončno ureditev hotela.

Kader za hotel pripravila v glavnem Okrajna gostinska zbornica, ki bo prispekala Črnomelcem 8 ljudi, Gostinsko podjetje pa tudi študenta 5 ljudi (1 v hotelski, 3 v gostinski in 1 v gospodinski šoli). V hotelu bodo za uslužbenca 4 samska stanovanja in eno družinsko. - Hotel bi moral biti gotov predvidoma do 1. maja, a ne bo. Vzroki: velike težave z izpraznitvijo - en stanovalec se ni izselil dokler mu niso začeli rušiti nad glavo - in r-črti. - Kljub vsemu pa bo imel Črnomelj poleti že svoj hotel!

Pomenek o novi podobi

Razgovor z direktorjem kanižarskega rudnika in dolgoletnim predsednikom zbora proizvajalcev občine Črnomelj, ing. Brankom Peterneljem

- Pravi, da tujec najlaže oceni razvoj mesta ali področja, kamor je prišel. Če našega izseljenca vpraša, koliko prebivalcev ima na primer Toronto v Ameriki, ti bo takoj odgovoril in naštel še vrsto podrobnosti o številu delavcev, o industriji in kulturnem življenju v tem mestu. Če pa vpraša Belokranjca, koliko prebivalcev ima Črnomelj in kakšno industrijo ima, bo vedel komaj to, da je v Črnomlju Belt, kaj in koliko proizvaja pa že ne bo vedel. Tj Branko si prišel leta 1954 v Črnomelj. Povej nam kaj o razvoju, ki si ga opazil v teh šestih letih?

- Če pogledamo zunanji videz Črnomlja in vse občine, bomo ugotovili je to, da je bogatejši zaradi številnih novih stanovanjskih stavb. Kakšnih posebnih zgradb, če izvzamemo lani zgrajene stolpnice, na prvi pogled pravzaprav ni. Mimogrede bi omenili, da je že čas za dokončno ureditev spomenika in okolice na Gričku v Črnomlju. Da se vrneva nazaj; 197 novih stanovanj je zgrajenih od

leta 1954. Mesto ima urejen urbanistični načrt. Dober vpliv tega je že viden, zato smo lani ena vprašala, koliko prebivalcev ima na primer Toronto v Ameriki, ti bo takoj odgovoril in naštel še vrsto podrobnosti o številu delavcev, o industriji in kulturnem življenju v tem mestu. Če pa vpraša Belokranjca, koliko prebivalcev ima Črnomelj in kakšno industrijo ima, bo vedel komaj to, da je v Črnomlju Belt, kaj in koliko proizvaja pa že ne bo vedel. Tj Branko si prišel leta 1954 v Črnomelj. Povej nam kaj o razvoju, ki si ga opazil v teh šestih letih?

- Če pogledamo zunanji videz Črnomlja in vse občine, bomo ugotovili je to, da je bogatejši zaradi številnih novih stanovanjskih stavb. Kakšnih posebnih zgradb, če izvzamemo lani zgrajene stolpnice, na prvi pogled pravzaprav ni. Mimogrede bi omenili, da je že čas za dokončno ureditev spomenika in okolice na Gričku v Črnomlju. Da se vrneva nazaj; 197 novih stanovanj je zgrajenih od

hranbene industrije Črnomelj, kot se imenuje zdaj, pa je učiti proizvajalca ravnati o sadnim drevjem. S tem si zagotavlja surovinsko osnovo in svoj obstoj. Tukaj je še veliko dela. * Belokranjska je nastala na dobri volji gospodarstvenikov in občine. Vanjo smo vložili recel in piši le 2 milijona sredstev, v treh letih pa je dosegla bruto proizvod 62 milijonov dinarjev. Letos bodo ustvarili kar 85 milijonov bruto proizvoda.

* Tuč v Semčju je iz malega zraslo veliko. Iz zaradi obrata LEV, kjer je pred leti delalo le 30 delcev, so že lani dosegli v proizvodnji 225 milijonov, letos pa bodo za 200 zaposlenih ustvarili že 370 milijonov bruto proizvoda. * Pogosto smo si ogledovali prostore stare železovarne in tuhtali za kaj bi jih uporabili. Ugotovili smo, da bo najboljši smotno, če železovarno obnovimo in v njej lijevimo komercialno litino. Ze zdaj je na voljo za približno 1000 ton, kar je dovolj za leto in pol. Belt pa je s tem znatno razbremenjen in se bo lahko bolj posvetil industrijskemu litvu.

* Belokranjsko gradbeno podjetje se je lepo razvilo. Le strokovnih kadrov še manjka tam. Ima lepe perspektive, kot dokaz naj navedem le stolpnice, ki so jih lani zelo hitro in spretno zgradili. Iz lanskih 160 milijonov prometa bodo letos prešli na 250 milijonov. * Mizarstvo v Semčju bo moralo bolj izkoristiti strojno opremo, utrditi delovno disciplino in uestvi na gradnjevanje po učinku. Lani so naredili 20 milijonov prometa, za letos pa so predlagali enak plan. S tem se nismo mogli strinjati in smo ga zvišali na 26 milijonov.

Z manjšimi mizarskimi podjetji je vsa leta mnogo težav. Vzrok je v premalo kvalitetnem vodstvenem kadru. Produktiv-

nost je v povprečku prenilzka kar je izraz tega, da smo le v mizarski zadrugi Črnomelj uspešni doseči nagradevanje po učinku. Uspeh v tej stroki lahko doseže le gospodarsko močno podjetje, zato smo se odločili za združevanje. Mizarska zadruga, mizarsko podjetje in žaga Zora v Črnomlju so se združili. Ko je vsako od teh treh podjetij določalo svoj plan, so vsi skupaj komaj nabrali 100 milijonov. Vsa tri združena podjetja pa bodo letos ustvarila 135 milijonov bruto proizvoda. Le še vprašanje Mizarstva v Semčju in na Vinici bomo morali rešiti.

Tudi za vzgojo kadrov skrbimo. V občinski sklad za štipendiranje se stekajo namenska sredstva iz proračuna občine in vseh gospodarskih organizacij. Kadrovske politiko vodimo razumno, podjetja pa bodo preproste kadre odslej v skladu z razvojem dobivala. Po zaslugi zbora proizvajalcev so vse gospodarske organizacije že lani izdelale delovne načrte za letošnje leto in bodo zato svoje plane dinamično uresničevale. Stroji bodo v sodobnem kmetijstvu na vasi počasi sproščali delovno silo. To je že v naprej vključeno z razvojem industrije, ki bo odvisno delovno silo sprti zaposlovala. Pogled v bodočnost je torej popolnoma jaseen.

Podal sem le kratek pregled vsega kar smo naredili, 800 milijonov smo investirali v industrijo in obrt Bele krajine v nekaj letih. V razmema kratkega časa se je teh 800 milijonov dobro obrnilo. Bela krajina je torej le precej došla, čeprav to neradi priznamo. Upamo, da bo letošnja realizacija za 50 odst. višja kot lanska. To je želja zbora proizvajalcev in obenem potrdilo tega, da se je Bela krajina izpremenila in dobila novo podobo.

Z mladino začnimo!

Ker tovariša Grahka, predsednika občinskega sveta Svoboda Črnomelj, ni bilo doma, sem se pogovoril kar s tajnikom Janezom Kramaričem.

● Za letošnje leto je značilna močna izobraževalna dejavnost, na menjena odraslim. Z njo smo pričeli že lani v zimskih mesecih. Svobode in prosvetna društva dobivajo prav zato odličnejše mesto. Kako ocenjujete dosedanje delo in kakšni so vaši načrti za leto 1960.

- V občini deluje 22 prosvetnih društev in svobod. V kulturno prosvetno delo zajemajo precejšen krog ljudi, med njimi prevladuje mladina. V vseh ostajajo le stari ljudje, mladi odhajajo za kruhom v središča, kjer je razvita industrija. Kulturnoprosvetno delo je zato težje, ker ljudje, komaj jih česa naučijo, sproti odhajajo. Naša društva so delavna, najboljše je črnomaljsko, če pa upoštevamo okoliščine, sta naši najboljši društvi na Vinici in v Starem trgu. Lani pred občinskim praznikom so vsa društva uprizorila po eno igrjo. Poizkušamo uvesti kulturni teden pred občinskim praznikom. Letos se bomo lotili obnove naše kulture. Več mladih ljudi bomo poslali na tečaje, da bi si pridobili nekaj znanja in bi si pozneje delo laže vodili. Na tečaj za vodje dramatiških skupin bomo poslali četvorico režiserjev. Udeležili se bomo tekmovanja amaterskih igralških skupin v Kostanjevici.

● Folklorna dejavnost je bila v Beli krajini močno razvita, zadnje čase pa je precej zamrla. Kaj nameravate ukreniti?

- Folkloru odmiram, to je res. Razlog sem povedal že prej: mladina odhaja. Da bi folkloru pozivili, bomo letos pripravili tečaj za vodje folklornih skupin. Zbrali bomo izvirne belokranjske narodne nose. Udeležili se bomo festivala na Otočcu, se prej pa bomo v Črnomlju priredili večer belokranjskih narodnih ple-

sov. Morda nam bo uspel celo občinski festival, na katero bi povabili tudi nekaj hrvaških skupin. Tako v folklori kot v ostalih prosvetnih dejavnostih, bomo skrbeli za sprotni priliv mladine.

● Prosvetna društva delujejo le v večjih središčih. Kulturnoprosvetne dejavnosti je potrebna predvsem vas. Ali ste o tem že razmišljali?

- Lansko leto nam je tu mnogo koristilo. Prosvetno društvo Vinica je lani pripravilo veseli spored in ga v sodelovanju z rudniškim instrumentalnim kvintetom predvajalo v petih vaseh. Udeležba je bila izvirna. Obiskovalci so nastope toplo sprejeli. Ljudje pogrešajo zdrave zabave, zato bomo letos dali malo več poudarka družabnim prireditvam. Črnomaljska dramatska skupina bo pripravila nekaj podobenega kot lani viniško prosvetno društvo. Gostovanja v sosednjih vaseh prirejajo vsa naša društva. V oddaljenih vaseh ni ljudi, ni primernih prostorov ne revkizitov. Z gostovanji spodbujamo prebivalce k samostojnemu delu. Z dobro voljo se da mnogo doseči. Vemo, da je treba pričeti z mladino. Zato imamo v občinskem svetu pionirski svet. Pionirje že preko ludi-kovnih odrov pripravljamo na kulturnoprosvetno delo. Črnomaljski pionirji že pripravljajo za dan zena posebno prireditve.

● Občina Črnomelj meji na sosednjo hrvaško republiko. Prepričani smo, da imate stike tudi s prosvetnimi društvi iz NRH in da z njimi sodelujete!

- To sodelovanje je že tradicionalno. Ponašlja se iz leta v leto in je vedno trdnješe. Naša dramatska skupina, na primer je lani gostovala v Karlovcu. Karlovcani so letos priredili pevski nastop pri nas. Mi jih bomo obiskali v Dežurno službo. Za Dan mladosti bomo povabili pionirski harmonikarski zbor iz Karlova. Da bi se tudi pionirji iz obeh republik med seboj se-

znali. Folklorna skupina je lani priredila večer jugoslovanskih ljudskih plesov in gostovala v več krajih v NRH. Sodelovanja, lahko rečem čvrstega sodelovanja, je torej dovolj.

Sredi življenja

700 novih članov Socialistične zveze na področju Mestnega odbora SZDL: uspeh prizadevnega in praktičnega dela aktivistov v odboru

- Življenje je polno izprememb, novosti in izkušenj. Človek se spopada z razvojem, zmaguje, včasih je tudi poražen. Na to smo pozabljali doslej pri delu Socialistične zveze. Življenje ni v okviru predpisane, saj morajo biti predpisi izraz življenja. Vse pogosteje smo naštevati na ljudi, ki so vprašali: Kaj pa imam od SZDL? Zato smo pričeli s kritičnimi analizami, tako je začel pogovor tovariš ČERNE, upravnik KZ Črnomelj, ki je že 4 leta predsednik mestnega odbora SZDL. Nadeljal je:

- Naši ljudje radi govorijo o odnosih družbe do človeka in odnosih ljudi med seboj. Malokdaj pa preverjajo odnos posameznika do družbe. Tudi mi smo šli doslej mimo tega. Zato smo naloge posredovanja, pomoči in podobno reševali zgolj administrativno. Delo Socialistične zveze je bilo aktivistično kampanjsko. V predvolilnih pripravah lani decembra smo zato morali začeti bolj življenjsko reševati potrebe, ki v družbi so. Tu mislim tiste potrebe, ki v okoliščini, kjer deluje organizacija SZDL nastajajo in jih je povsod dovolj. Pri tem smo upoštevali načelo: kolikor družbi daš, toliko dobiš. Ker smo bili enotni v odboru in tesno povezani z družbenimi organizacijami, občino in podjetji smo uspeli.

Na občini zborih smo našli vrsto gospodarskih vprašanj. V pregledu gospodarskega stanja v občini smo obdelali dobre in senčne strani, razpravljali smo o šolstvu, o otroškem vrtem, prosvetnem društvu, družbenem standardu in posameznih kolektivih. Se prej smo s pomočjo volilnih imenikov ugotovili kdo je član Socialistične zveze in kdo ni. Ljudje smo obiskovali na domu in se z njimi spustili v razgovor. Na zborih volivcev smo razpravljali o gospodarskih vprašanjih, ki se ljudi neposredno tičejo in jih torej zanimajo.

Na področju mestnega odbora SZDL Črnomelj je 1500 volivcev. Prej je bilo članov Socialistične zveze blizu 600 ljudi. Ze pred volitvami se je število povečalo na 900. Na dan volitev se ljudje brez prepričevanja prihajali na volišča, se vpisovali, dvigali članske knjižice in plačevali članarino. Z akcije smo nadaljevali po volitvah in do srede januarja je bilo že 1300 volivcev članjenih v SZDL. Ljudje ne vprašujejo več, kaj imam od SZDL, saj smo jim na to vprašanje jasno odgovorili.

znali. Folklorna skupina je lani priredila večer jugoslovanskih ljudskih plesov in gostovala v več krajih v NRH. Sodelovanja, lahko rečem čvrstega sodelovanja, je torej dovolj.

Sredi življenja

700 novih članov Socialistične zveze na področju Mestnega odbora SZDL: uspeh prizadevnega in praktičnega dela aktivistov v odboru

- Življenje je polno izprememb, novosti in izkušenj. Človek se spopada z razvojem, zmaguje, včasih je tudi poražen. Na to smo pozabljali doslej pri delu Socialistične zveze. Življenje ni v okviru predpisane, saj morajo biti predpisi izraz življenja. Vse pogosteje smo naštevati na ljudi, ki so vprašali: Kaj pa imam od SZDL? Zato smo pričeli s kritičnimi analizami, tako je začel pogovor tovariš ČERNE, upravnik KZ Črnomelj, ki je že 4 leta predsednik mestnega odbora SZDL. Nadeljal je:

- Naši ljudje radi govorijo o odnosih družbe do človeka in odnosih ljudi med seboj. Malokdaj pa preverjajo odnos posameznika do družbe. Tudi mi smo šli doslej mimo tega. Zato smo naloge posredovanja, pomoči in podobno reševali zgolj administrativno. Delo Socialistične zveze je bilo aktivistično kampanjsko. V predvolilnih pripravah lani decembra smo zato morali začeti bolj življenjsko reševati potrebe, ki v družbi so. Tu mislim tiste potrebe, ki v okoliščini, kjer deluje organizacija SZDL nastajajo in jih je povsod dovolj. Pri tem smo upoštevali načelo: kolikor družbi daš, toliko dobiš. Ker smo bili enotni v odboru in tesno povezani z družbenimi organizacijami, občino in podjetji smo uspeli.

Na občini zborih smo našli vrsto gospodarskih vprašanj. V pregledu gospodarskega stanja v občini smo obdelali dobre in senčne strani, razpravljali smo o šolstvu, o otroškem vrtem, prosvetnem društvu, družbenem standardu in posameznih kolektivih. Se prej smo s pomočjo volilnih imenikov ugotovili kdo je član Socialistične zveze in kdo ni. Ljudje smo obiskovali na domu in se z njimi spustili v razgovor. Na zborih volivcev smo razpravljali o gospodarskih vprašanjih, ki se ljudi neposredno tičejo in jih torej zanimajo.

Na področju mestnega odbora SZDL Črnomelj je 1500 volivcev. Prej je bilo članov Socialistične zveze blizu 600 ljudi. Ze pred volitvami se je število povečalo na 900. Na dan volitev se ljudje brez prepričevanja prihajali na volišča, se vpisovali, dvigali članske knjižice in plačevali članarino. Z akcije smo nadaljevali po volitvah in do srede januarja je bilo že 1300 volivcev članjenih v SZDL. Ljudje ne vprašujejo več, kaj imam od SZDL, saj smo jim na to vprašanje jasno odgovorili.

DOPUST NA VINICI

Ethin Černe, idejni vodja novega turističnega središča črnomaljske občine, o kampu na Kolpi

- Dolina Kolpe je še deviško neokrnjena, reka Kolpa je zelo primerna za kopanje, saj je ena najtoplejših slovenskih rek. Poleti ima od 28 do 32 stopinj toplote. Na Vinici, kjer naš kemping gradimo, je več jezov. Kolpa je zato tam plitva in globoča, tako da lahko zadovolji

vsakega kopalca. Letoviščar ni privezan na en sam prostorček, lahko ribari, gre na izlete v bližnjo okolico, se sonči in kopajo. Za belokranjskega delavca gradimo ta kemping. Na Mirni gori imamo že eno letovišče, skupaj z viniškimi bo nudilo vsaj malo odmoča našim delavcem.

7 milijonov in pol bo potrebnih za dograditev. Milijon dinarjev dotacije smo dobili, tu mislimo Turistično zvezo, ki kemping gradi, drugi milijon so prispevala podjetja, 400 tisoč dinarjev pa ljudje s prostovoljnim delom in materialom. Lani smo dogradili glavno stavbo in zgradili zbiralnik pri studencu. Očistili smo strugo Kolpe ter razredčili grmovje in drevje ob obali tako, da bo tam počasi nastal lep park. Tudi dostop h Kolpi, pravzaprav h kopalsčcu, smo uredili. Zemljišče, kjer kemping gradimo, nam je dodelila občina iz SLP. Manjka nam še 5 milijonov sredstev. Do marca, upamo vsaj, bomo potegnili električni priključek na trofazni tok, nato pa je vse v rokah kolektivov.

Belokranjsko gradbeno podjetje, rudnik Kanjarica in Belt bodo na urejenem prostoru zgradili letne hišice. Mladina si bo postavila šotore. Letoviščarji si bodo lahko kuhali sami, nekateri se bodo hranili v gostilnicah na Vinici, pijače bodo na razpolago v naši točilnici. Vode, zraka in sonca bo dovolj. Prostor ob Kolpi bo napolnil veseli vršič izletnikov, odraslih in otrok, ki se bodo iz leta v leto vračali v svoj kemping. Vsako leto bodo opazili kaj novega, saj ga bomo počasi dograjevali.

Veselje črnomaljskih pionirjev, ki pa v tej zimi ni dolgo trajalo...

KAJ PA GOZDARSTVO?

V nenehnem prizadevanju za dvig dohodka v našem okraju so doseženi že zelo lepi uspehi. Vse panoge gospodarstva, zlasti industrija in kmetijstvo, vlagajo vsa razpoložljiva sredstva za dvig produktivnosti dela ter dvig blagovne proizvodnje. O vsem tem je bilo že govora v lokalnem tisku, obravnavali so se posebej pozitivni pa tudi negativni ukrepi, uspehi in neuspehi. Tako smo bili sprti seznanjeni o razvoju in napredovanju pesameznega podjetja ali obrata, pa tudi o tem, če ni bilo pričakovane uspeha. Pri tej polemiki in informaciji pa zlasti v lokalnem časopisu o gozdarstvu sploh ni bilo govora. Gotovo leži krivda za to na gozdarjih samih. Ne bi mogli reči, da zato, ker niso »pismeni«, pač pa zato, ker se očitno težko pripravijo k pisanju o perečih problemih v gozdarstvu. Tako stališče gozdarjev gotovo ni pohvalno, kajti gozdarstvo je za naš okraj važna panoga. Družba je gotovo zainteresirana za te probleme ter hoče vedeti, kaj se je v gozdarstvu doslej napravilo, kaj se dela in kaj imamo v načrtu za bodoče.

Operativni — podjetjem prepuščam besedo o tem, kaj se je v gozdarstvu napravilo doslej. Ugotovimo lahko samo to, da se je napravilo veliko, sam pa bi rad v nekaj besedah orisal, kaj se bo v teku letošnjega leta v gozdarstvu napravilo, nakaj bi osnovne značilnosti bodočega razvoja gozdarstva.

Kot vsaka panoga gospodarstva se tudi gozdarstvo bori za dvig produktivnosti in dohodka ter zmanjšanje stroškov na enoto produkta. Zato pa je kolobar gozdarstva časovno dolg in sadovi dela ene generacije koristijo šele naslednji generaciji, vsaj tako se je doslej mislilo in delalo. Gozdarji smo pač zelo težko in skeptično gledali na vsako novo obliko in nov sistem dela. Stara, klasična oblika obnove gozdov (zlasti pozgodovnanje) ima še danes svoje zagovornike. Rentabilni račun proizvodnje kubika lesne mase ni bil naše merilo za ceno lesa, prav tako si nismo preveč bellili glave s tem, koliko bodo dodatna sredstva, ki bi jih vlagali v gozd, zboljšala proizvodno sposobnost konkretne zemljišča. Nagne razvoj lesne industrije pa je nenehno postajal pred gozdarje problem dobave surovin. Postalo je očitno, da s starimi gledanji in metodami dela ne

bomo mogli zadovoljiti potrebe lesne industrije in našega gospodarstva. Razen tega hektar gozdnega zemljišča s tako nizko produktivnostjo kot je pri nas, postaja nerentabilen. Da bi stvar bolj jasna: če vzamemo povprečno stanje naših gozdov, daje hektar gozda v okraju letno nekaj manj kot 3 kubike prirastka. S tem prirastkom nikakor ni mogoče zadovoljiti potreb lesne industrije in prebivalstva, stroški gozdarske službe in družbene dajatve pa so spričo tako majhna prirastka na hektar daleč preveliki. Veliko površin na področju našega okraja pa ne daje niti takega prirastka kot sem ga navedel in so skoraj neproduktivne. Tako stanje je priložilo gozdarje nasploh k iskanju novih metod in oblik dela, v borbi za aktivizacijo neproduktivnih površin oziroma za dvig produktivnosti na slabo donosnih zemljiščih. To naj bi se doseglo s plantažiranjem in s tem, da se v bodoče posveti več skrbi negi gozda.

PLANTAZIRANJE

Plantaže imenujemo večje površine obdelane zemljišča, zasajene z eno samo vrsto drevev. Moramo vedeti, da vse vrste drevev niso primerne za sajenje v plantažah in da tudi vsako zemljišče ni primarno za plantažiranje. Za plantaže je potrebno bolj ali manj ravno, globoko zemljišče, ki je brez kamenja ali pa ga je čim manj. Od drevesnih vrst pa pridejo v poštev samo izrazito svetloboljubne vrste kot so topol, hrast itd. Pri določanju zemljišča ličimo prvenstveno predele, nepriladne za kmetijsko obdelavo, v kolikor pa so primerna za takó obdelavo, gojimo vsaj nekaj let med drevesnim nasadom še kakšno kmetijsko kulturo (pšenico, koruzo, deteljo). Rentabilni račun je pri taki kombinirani proizvodnji ugoden, obenem pa se širi aujno potrebna krmna baza za živinoreje. Živinorejski obrat pri večjih plantažah pa bodo skrbeli za potrebno količino gnojil.

Na področju našega okraja imamo dosti takih površin, naj navedemo samo Vrbovo pri Brežicah, dobrovrško gmajno, čestško gmajno ter velike površine na področju Bele Krajine.

Pri izbiri drevesnih vrst za plantaže moramo biti zelo previdni. Na prvo mesto pridejo gotovo vrste topolov, ker najhitreje rastejo in dajejo največji dohodek. Povprečni letni prirastek na hektar je 20-25 kubikov, kar je zelo veliko, če upoštevamo, da je sedaj v naših gozdovih 2-3 kubike letnega prirastka na hektar. Topol uspeva samo na kvalitetnem zemljišču, po-

trebuje globoka, humozna tla. Preden se torej odločimo zasaditi plantažo topola, moramo temeljito proučiti sestavo tal in topol zasadiš la tam, kjer so tla zanjo ugodna, kajti na neprimernih tleh uspeva slabo, ne daje nobenega prirastka, nasad pa bi bil leglo vseh vrst topolovih bolezní. Naš okraj ima izdelan elaborat glede gojitve topola. Po tem elaboratu pridejo v poštev za gojitve topola predeli v Posavju (Vrbova, Čatež) in v Beli Krajini (okolica Metlike). Tudi sicer so za gojitev topole prikladni predeli ob rekah in potokih pri čemer pridejo v poštev zemljišča ob Koprki in Krki. Na takih predelih bi topol sadili v obliki drevoredov kot postranski kulturo, ki bi dajala postranski dohodek, kajti v 18-20 letih da en sam topol 1-1,5 kubika lesa vrednega 6-10.000 din.

Slišaj sem, da v nekaterih državah oče ob rojstvu imajo posadi 15-20 topolovih dreves; ko je dekle godna za možitev, je to pole poseka in je izkupično za prodani les dekletu še kar lepa dota. Da ne bi preveč dolgovestili: pri sajenju topola moramo biti zelo previdni, primerna zemljišča pa lahko absolutno izkoristimo. Les topola je namreč zelo iskan in ima visoko področje uporabe, od pohištvene do industrijske.

(Konec priložnjlé)

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Grafikon mednarodnega dogajanja pozna vzpone in padece, zastoje in sunke, pozna pa tudi procese, ki se skrivajo pod temi vzponi in padci. In vplivajo zelo različno na svetovno dogajanje. Dogodkov je bilo v zadnjih dneh dovolj.

Upor v Alžiriji je splahnel in de Gaulle se je lotil »čistilce«. Odslovil je nekaj ministrov, med njimi tudi Jacquesa Soustella, nekdanjega francoskega guvernerja v Alžiriji. Prejpal obišti marsikateremu vojaškemu poveljniku in dobil od parlamenta, kar si je najbolj želel: posebna pooblastila za Debréjevo vlado, ki je dejansko pod njegovim neposrednim vodstvom. Po teh pooblastilih bo lahko vlada izdajala uredbe z zakonsko veljavo. Naposled je de Gaulle ostal pri svoji lanskí septembrski izjavi, v kateri je ponudil Alžiriji tri možnosti: združitev ali integracijo s Francijo, avtonomijo v okviru Francije in oцепitev. Tudi de Gaulle prav nič ne skriva, da bi mu bila prva rešitev najljubša.

Toda če je de Gaulle vztrajal pri tistem delu izjave, ki formalno daje Alžircem pravico do samoodločbe, je prav tako vztrajal in še vztraja pri tistem delu izjave, ki pravi, da bodo imeli Alžirci možnost odločiti se šele takrat, ko bo dežela »pomirjena« in bo od te »pomirivitve« preteklo nekaj časa. Če zdaj gledamo na vso zadevo po že nekoliko sklenjenem dogajanju zadnjih tednov, vidimo, da je de Gaulle zmagal in v zahodnih glavnih mestih si niso upali niti pomisliti, kaj bi se zgodilo, ko ne bi bil zmagal. Toda ta njegova zmaga ni popolna in v bistvu ni približala rešitve alžirske krize.

Kljub silovitim protestom, predvsem afriških držav, so Francozi v Sahari pravkar preizkusili svojo prvo atomsko bombo. S tem se je povečal za enega

»atomski klub« in Francozi upajo, da se bo povečal tudi njihov ugled pri Američanih, Rusih in Britaneih. Če je bil njihov glavni namen takšen, bi svetovna javnost lahko zdaj upravičeno upala, da bo Pariz kazal zdaj malo več razumevanja za pogajanja o prekinitvi poskusov z atomskim orožjem in naposled o prepovedi tega orožja. Trenutno so pogajanja v Zenevi o prepovedi poskusov spet zašla v slepo

obmejni spor med Kitajsko in Indijo, ki ni omejen samo na tako imenovano McMahonovo črto, ampak tudi na druge odseke meje.

Tisti, ki povezujejo sedanji obisk premiera Hruščeva v Aziji tudi z odnosi med Kitajsko z ene strani ter Indijo, Indonezijo in Burmo z druge strani, opozarjajo na zanimivo dejstvo, da je pred prihodom sovjetskega premiera Kitajska zelo naglo — vsaj načelno — urenila odnose z Indonezijo in Burmo. Prvi je priznala pravico, da na svojem ozemlju pač ukrepa po svoje, tudi če gre za kitajske državljane, z drugo pa je zelo hitro sklenila obmejni sporazum, ki je zaključil dolgoletne spore in trenja med obema državama. Zanimivo je tudi dejstvo, da so Kitajci priznali tisti odsek McMahonove črte, ki poteka vzdolž burmanske meje.

Vzponi in padci

ulico, ker bi Američani radi še naprej preizkusali »majhne« bombe pod zemljo. Rusi pa zahtevajo prepoved vseh poskusov ali — nič.

Precejšnji del pozornosti sveta se je v zadnjih dneh zasukal proti Vzhodu, na obisk predsednika ministrskega sveta ZSSR Nikite Hruščeva v Indiji, Indoneziji in Burmi. Ko to pismo, je Hruščev obiskal Indijo, kjer so ga sprejeli z najvišjimi častmi. Med drugim so se sporazumeli tudi o tem, da bo ZSSR pomagala Indiji s poldrugo milijardo rubljev. Toda ne glede na izreden pomen te plati obiska, se svetovni tisk ukvarja s političnim pomenom tega obiska glede na položaj LR Kitajske v Aziji, predvsem pa njene odnose do vseh treh omenjenih držav: Indije, Indonezije in Burme. Vse te tri države so »mele in deloma še imajo težave s Pekingom. Indonezija se je zamerila Pekingom, ker je z novim letom prepovedala kitajskim trgovcem po vaseh še naprej opravljati obrt. Med Kitajsko in Burmo je do nedavnega šlo štrlelo neručno obmejno vprašanje. Najbolj zapleten in obsežen je seveda

urenila odnose z Indonezijo in Burmo. Prvi je priznala pravico, da na svojem ozemlju pač ukrepa po svoje, tudi če gre za kitajske državljane, z drugo pa je zelo hitro sklenila obmejni sporazum, ki je zaključil dolgoletne spore in trenja med obema državama. Zanimivo je tudi dejstvo, da so Kitajci priznali tisti odsek McMahonove črte, ki poteka vzdolž burmanske meje.

Vse kaže, da so hoteli s tem popraviti slab vtis svojega prejšnjega ravnanja in namigniti Indiji, da je morda prišel čas za resnična pogajanja o rešitvi obmejnega spora, ki je seveda neprimerno bolj zapleten od nek. njega kitajsko-burmanskega nesoglasja.

Koliko je k temu delnemu kitajskemu popuščanju prispeval obisk Hruščeva v Indiji, Indoneziji in Burmi, je nemogoče reči. Ni dvoma, da je njegov obisk v nekakšni zvezi tudi z odnosi med Kitajsko in njenimi azijskimi sosedi. Kakšno vlogo pa bo dejansko odigral sovjetski premier v tem mozaiku odnosov in interesov, lahko pokažejo samo prihodnji dogodki.

Kratke iz raznih strani

V Parizu je bil prvi sešnanek mednarodne ankete komuniste, ki proučuje izvore in vzroke nacističnih in protizidovskih izpadov, do katerih je prišlo v nekaterih zahodnih državah.

Začasna alžirska vlada je pripravljena začeti s Francijo pogajanja, na katerih bi določila pogoje in jamašva za svobodno opredelitev alžirskega naroda. Predsednik časovne vlade in zun. minister Krim Glikasem je v Karu izjavil, da je osnovni problem se zmerom v tem, da alžirski narod ne more uveljaviti svoje pravice do samoodločbe pod nadzorstvom francoske vojske.

Predsednik avstrijske katoliške ljudske stranke kancler Bruno Kreisky je v Beču Maista sta na izrednem kongresu stranke na Dunaju, ki se je odvijalo okrog tega, da je delegatov, predlagala poročilo o delu stranke po volni in o njenih nadaljnjih nalogah. Oba strankina voditelja sta formalno odstopila s svojih dosedanjih položajev.

Predsednik iraške vlade general Kasem je v Bagdadu začel kongres irskih sindikatov. Dejal je, da bodo vsi delavci delali eno utro za splošno republiko. Kasem je tudi povedal, da bo začel Irak pridobivati leto graditi težko industrijo in da je iraški dinar zdaj zelo trden.

Pogajanja o neodvisnosti Cipra so trenutno v zastoji, ker se Britanci in Ciperani ne morejo sporazumeti glede površine ozemlja za britansko vojaško oporišče. To ozemlje bi bilo pod britansko suverenostjo, ostalo pa bi neodvisnemu Cipru. Nečelo imeti na svojem ozemlju »sredozemskega Hong Konga«.

Ameriško obrambno ministrstvo je objavilo, da leti okrog Zemlje neznanu telo, katero so izstrelili sredi ameriških satelitov. Čeprav so bili na satelit, ki so ga izstrelili v ZSSR. O tem zdaj še zmerom ugibajo. Neznano telo leti nad težaji in se najbolj oddalji od Zemlje 175 km. Najbolj pa se ji približa na 214 km. Zemljo obkroži v 104 minutah.

Mareca bo v Belgiji teden jugoslovanjskega filma, ko bodo predvajali igrane filme »Nis, Storožica, vrbja, Žilka Mitrović, Santovito« čisto dolgo leto dni in Pogajenci film »y soboto zvečer«.

TRIURE V SOBI 69

Vsako jutro začne okoli sedmih prihajati na novomeško sodišče skupine in rajde državljansov, porotniki in advokati. Na hodnik, sodišča čakajo ljudje na razprave, eni mirno, drugi se pogovarjajo, tretji pripravljajo. Naj vam povemo, kaj se je dogajalo oni dan v sobi 69.

POLENO V HRBET
Vstopili so trije iz Vinice pri Smarju — obtoženec, star okoli 30 let, tožnik, polovico manj in priča, možak 60 let.

Tožniku, ki je pastir pri A. Z., je ušla krava na obtoženec travnik. Kasneje sta prišla tožnik in obtoženec skupaj pred prično hito. Obtoženec ga je povabil, naj gre z njim, če da se bosta nekaj pogovorila. Fant ni hotel iti, zato ga je obtoženec klofnil in, ko je zbežal, mu je vrazil še poteno v hrbet.

Obtoženec se je branil, češ da je tožnik še dovolj star in pameten, da bi lahko bolj pazil na kravo. Sodisce pa je bilo mnenja, da bi moral biti potemtakem on obtoženec, še najmanj enkrat pameten.

OGLASIJE
V DOLENSKEM LISTU

VELIKO IZBIRO KONFEKCIJE PO MERI IN ZELJI NUDI

TRGOVSKO PODJETJE
»SLOGA« SEVNICA

KROJAŠKI MOJSTER IN ŠIVILJA VAM KUPLJENO KONFEKCIJO TAKOJ BREZPLAČNO PRIKROJITA PO VASI ZELJI IN OKUSU.

REZKALNI MIZARSKI STROJ

znamke Klein Stiefl, motor Siemens, obrati 2870, direktni pogon, je napredni najboljšemu ponudniku. Polzve se pri

MIZARSKI DELAVNICI BROD NOVO MESTO

Sprejemamo tudi MIZARSKEGA POMOČNIKA vsaj z dvoletno prakso.

NOVOMEŠKA OPEKARNA ZALOG

dobavlja vse vrste gradbenih elementov tudi po specialni zahtevi in priporoča svoje visokovredne izdelke.

Tel. Novo mesto 103
Poštni predal 10.

Uživam REDIIN zato redim

Mešajte v hrano dvakrat ali trikrat na dan po eno žlico REDIINA uspeh bo presenetljiv!

Proizvaja Veledrogerija, Ljubljana, Mestni trg 22

nejši kot tožnik (ker je še enkrat došlo tako). Moral bi vedeti, da ne sme nikogar pretepati in metati za njim pred vrata, s katerimi sodišča čakajo ljudje na razprave, eni mirno, drugi se pogovarjajo, tretji pripravljajo. Naj vam povemo, kaj se je dogajalo oni dan v sobi 69.

ROMANTIČEN SOFER
Naslednji obtoženec je bil sofer Priče in tožiteljica — štiri žene in dekleta. Obtoženi Franjo je sedel na zastočni klopi, kot da se ga vse skupaj nič ne tiča, ker je nedolžen.

Franjo je volil avto iz Skočjana proti Dobruški vasi. Na ovinku so mu pripeljale v koloni nasprotni tri dekleta. Verjetno je zaradi ovinkov videl le prvo ali morda še drugo. Ko sta bila s prvo vstrie, se je nagnil iz kabine, ji pomahal ter nekaj zaklical — namesto da bi gledal naprej in trobil. Drugi kolezarika je še nekako srečno speljala mimo avtomobila. Franjo pa se je umaknila pravi na rob ceste, ko je videla, da gre avto proti njej in peljal je po njejovi levi strani — a prepozno. Prednji del avtomobila je zadel kolo in ga skupaj s lastnico odbil na travnik. Romantični sofer, ki je prekasno opazil kod vozil, je hitro zasukal volan na desno in se znašel v jarku na desni strani ceste — avto je obstal povprek čez cesto. Na kolesu in obleki ponešenčke je bilo škode za okoli 30.000 dinarjev.

Franjo je dejal, da se ne čuti krivega. Kljub temu je bil obsojen na 30.000 dinarjev denarne kazni, ki se mu je spremenila v dva meseca zapora, če je ne bo pravčasno plačal. Tožnica pa ga bo tožila še za povrnitev njej povzročne škode.

Dve gozdarški

V občini Črnomelj imajo po katastrofi 11.480 ha zasebnih gozdov, stvarno pa po približni oceni 15.500 ha — to pa zato, ker se je precej pašnikov spremenilo v gozdove. Za te površine je bil določen plan sečnje za leto 1959-60 27.700 plm, do leta 22.500 plm listavcev, ostalo pa iglavcev. Do zadnjega decembra lani je bilo izdanih sečnih dovoljenj in nalozov za 91,5 odstotkov plana, čeprav se sečno leto konča šele 30. septembra. Razen tega so izdali še dovoljenja za posek 180 plm iglavcev in 2.033 plm listavcev, ki so zrastle na neugodnih tleh.

V občini Črnomelj je 7 KZ, ki imajo gozdarške odbore. Ti odbori pomagajo pri delu 5-članski občinski komisiji za izdajanje sečnih dovoljenj. Predvidevajo, da bo plan sečnje za gozdarstvo leto 1960-61 znatno višji kot je bil lani.

Jože Barič

ampak »ukanje«. Res je, da se pogasili ogenj in se malo spoprijeli, a je zato, ker je bilo preveč vina. Nekdo se je spoprijel celo s svojim bratom. France se ni še nikoli tepel. Skoraj vedno je bil na veselicah za redarja, se or za tistega, ki je delal red, če so se fantje spoprijeli.

Sodišče je vse to upoštevalo in obsodilo Francea na 1 mesec zapora pogojno za eno leto. Lojzeto bo moral plačati za poškodbe 300 dinarjev, razen tega pa še stroške postopka in 500 din povprečnine.

S sodbo so bili vsi trije zadovoljni; eden je bil celo tako vesel, da je pozabil kapo na klopi pred sobo 69...

J. P.

Nova trgovina v Stopičah

Podjetje ROG iz Novega mesta je upoštevalo našo željo in odprlo svoj trgovski lokal v Stopičah. Razumljivo je, da bo sedaj več izbire in boljša postrožba. Kaže tudi, da bo nova trgovina nudila potrošnikom vsak dan svež leut, kar si vsi vaščani in okolični možje želijo.

Kmetijska zadruga pa bo nasledaj bolj pomagala kmetom, razširila bo odkup kmetijskih pridelkov in se nasploh s kmetovalci tesneje povezala, da bodo s skupnimi moči dvignili kmetijsko proizvodnjo. F. M.

PRAŠIČEREJCI!

Svinjsko kožo KOTEKSU vam pa denar, ki ga oste prejeli za skrbno odrgete prašiče!

Takšen namakalni objekt smo videli pri Kumanovem. Nekaj kilometrov od Kumanovega so v ozki soteski zavezili rečico Lipkovsko in s tem ustvarili 2 km dolgo umetno jezero. Od tod imajo speljane cevovode na polje pri Kumanovem. Vodovodne cevi so po polju vkopane v zemljo. Na predvidenih mestih so hidranti, iz katerih površinsko odvajajo vodo s tanjšimi pločevinastimi cevmi in jo škropijo po polju. Sedaj namakajo 2500 ha, ko bo pa ves sistem namakanja končan, bodo namakali 12.500 ha njivskih površin. Predračun za ves sistem namakanja znaša 2 milijardi 500 milijonov din. Odkodnina za namakanje znaša 35.000 din po ha letno. Zemljo namakajo brez ozira na lastništvo. Največ namakajo v zasebni lasti. Z namakanjem meliorirano zemljo kompleksno razdelijo v velike parcele (bloke), na katerih v proizvodnji sodelujejo vsi dosedanjji lastniki na podlagi velikosti prejšnje površine zemljišča. Vsi odnosi med kmetom in zadrugo so pogodbeno urejeni. Na namakanem polju imajo letno po 3 pridelke, prej pa so imeli samo enega. Običajno imajo kot prvi pridelek grah, potem pa še po dvoje vrtninskih ali industrijskih rastlin. Sedaj ima proizvodnja izrazit tržni značaj, ki ga organizirata zadruga. Tako se jim namakanje kljub navidezno visoki odkodnini za namakanje bogato povrne. Pripominjamo še, da je opisani sistem namakanja znan kot Lipski sistem (po istoimenski reki) dal osnovo za poglavje o hidromelioracijah, ki ga obravnava novi zakon o izkoriščanju kmetijskih zemljišč.

Tudi pri nas bi ta primer lahko koristno uporabili (n. pr. Krško polje).

TIT DOBERSEK:

Zapiski s poti po Makedoniji

Vračajoč se iz Kumanovega v Skopje, smo si ogledali še »Projevsko banjo«, zdravilišče za živce, migrene in srce. Pristiki toplo vode znaša 8 l na sekundo. Celodnevna oskrba je 550 din. Prostori so lepo urejeni, čisti in v lepi okolici.

OD SKOPJA DO OHRIDA

Drugi dan bivanja v Makedoniji smo šli na pot od Skopja do Ohrida.

Najprej smo si v bližini Skopja ogledali »Odmarašite Saraj«, ki je nekaj bil nekakšni dom turških velikevsebov. Tudi danes je tukaj počitniški dom, sicer ne za bega, ampak za naše delovne ljudi. Okolica je zelo lepa.

V Tetovu smo si ogledali zgodovinsko »Sareno džamijo«, nekdanjo molitnico muslimanov, danes pa je to muzejska zgradba. Džamija je zgrajena iz raznih pisanih kamnov, tako da je na zunaj lepo pisana (sarena). Tistim, ki muslimanskih molitnic še niso videli, povemo, da muslimanske molitnice nimajo v notranjosti ne klopi ne oltarjev in ne kipov svetnikov kot katoliške in pravoslavne cerkve. Po tleh muslimanske molitnice so pogrnjene samo preproge, verniki se morajo, preden stopijo v molitnico, sezuti in pri bližnjem vodnjaku umiti noge. Na zidu je samo nekaj arabskih pisanih izrekov iz korana.

V molitnico smejo samo moški, ženske pa ne. Bogoslužje poteka tako, da molijo sure (psalme) in ponavljajo izreke iz korana, pri čemer poklekujejo, vstajajo in se klanjajo proti vzhodu. Bogoslužje vodi njihov duhovnik, imenovan hodža. Pravoverna muslimanka nekdanji ni smela na ulico drugače, kot da si je zagnila obraz. Republika Makedonija je z zakonom prepovedala zagrnjalo — feredžo.

Od Tetovega (znanega po jabolku »tetovka« in fižolu »tetovanu«) do Gostivarja smo se vozili po rodovitni dolini zgornjega toka Vardarja pod znano Sar planino, kjer so obširni ovčji pašniki. Od Gostivarja naprej se pa cesta vzpenja, dokler na doseže najvišje točke ob 12 km dolgem in 6 km širokem umetnem Mavrovskem jezeru. Tu smo si ogledali jez, ki je zavezil levi tokav reke Radike in je tako nastalo umetno jezero, ponekod globoko do 56 m. Iz jezera po 25 km dolgih cevovodih z velikim padcem spuščajo vodo na električne turbine pri Vrutoku. Od tu se te vode, ki si sicer preko Drima (kamor se Radika pred Debrtom izliva) tekle v Jadransko morje, izlivajo v Vardar, ki izvira blizu Gostivarja, in po njem v Egejsko morje. Tako dobiva Makedonija potrebno električno energijo za svojo industrijo. Jez je zbit iz zemlje in obložen s kamnom, zalutim s ce-

mentom, visok je 60 m, širok pri temelju 100 m, na vrhu pa manj. Je ogromen in vzbuja vse spoštovanje.

V soteski reke Radike (pred Debrtom) smo si ogledali znameniti samostan sv. Jovan Bigorski. Ime bigor izvira od kamna lehjarski, na katerem je samostan zgrajen. Samostan je zidan kakih 300 m nad cesto. V samostanu je bilo svoj čas do 30 menihov, danes pa je to muzej in važen kulturni spomenik v tem delu Balkana, zato je pod spomeniškim varstvom. Prve kapelice so bile sezidane v XII. stoletju. Na viš u

svoje moči je bil samostan v XVIII. stoletju. Iz dobe okrog leta 1830 izvirajo krasni lesoscerzi, ki spadajo med zelo redke tovrstne umetnine na svetu. Vsa stena, ki je služila za glavni oltar, je izrezljana iz orehovega lesa, pa tudi vsi nosilci so leseni in izrezljani. Notranji oltar, prižnica in stranski oltarji so prav tako vsi izrezani iz lesa. Podoba sta tako umetniško izrezovala dolgih 10 let samouka brata Petar in Marko Markarov. doma iz vasi Gari blizu Debra. Umetnika sta bila nepismena, Samostanski brat juma je med delom na glas čital zgodbe iz svetega pisma in po tem kar sta slišala, sta sproti rezljala podobe. Danes imajo ti lesoscerzi veliko umetniško vrednost in so zaščiteni.

Kosilo (razmeroma dobro) smo imeli v mestu Debru ob albanski meji. V Debru je mnogo Siptarjev. Na glavni ulici Debra se vrstijo v glavnem krojaške in čevljarške (opankarske) delavnice, ki jih je zelo veliko.

V sami soteski Radike in Črna Drima od Mavrovskega jezera do Ohrida je malo vasi. Vasi so višje v hribih. Tukaj je še pristna domača folklor, domača obrt in narodni običaji. Delajo izvrstne ovčje sire (šarplaninski, kačkavali), ki jih izvažajo v Grčijo in Ameriko. Tu sta tudi znani zadržki Galičnik in Lazarpolje z velikimi »redami« ovc in svojim znamenitim sirom. V tej soteski smo videli tudi več popolnoma opuščenih turških vasi. Turki se zlasti iz nacionalnih, delno pa tudi iz gospodarskih razlogov selijo v Turčijo, kjer jim Turčija v svoji pokrajini Anatoliji daje zemljo.

»Ljubljanska ulica« v Skopju. Zraven moderne palače stara skopjska hišica. Novo lomi staro

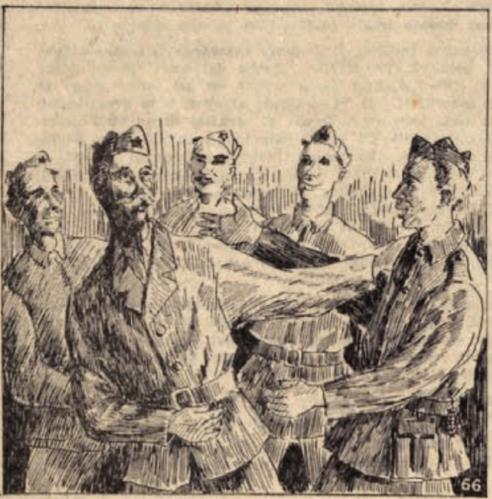

NEPOKORJENI BREGOV

PIŠE: Milom Bašković RIŠE: Mihe Cetin

65. Anka je bila mlada, morda je imela 18 let. Mohor jo je imel rad, često je z njo pokramljal in se šalil: »Hej, Ančka, če me boš hitro pozdravila, ti bom dal sina za moža. Dva krepka fanta imam.« — Ančka je zardela, pa se takoj znašla: »Zdaj niso časi za ljubezen, po vojni pa se bova lahko zmenila!«

66. Bilo je že pozno poletje, ko se je Mohorju vrnilo zdravje. Nagibalo pa se je v jesen, ko je zapustil bolnišnico in se vrnil k svojim fantom. — Takrat je v njih zorelo novo upanje. Stitili so, da se bo zgodilo nekaj velikega. Hrpnji Lahi so postajali vedno bolj tihi in zlepa jih ni bilo iz njihovih lukenj.

67. Kmalu je odjeknilo po deželi in planilo z brega v breg: »Kapitulacija, Italija je propadla, zmagali smo!« — Okupatorji so se poparjeni vozarili proti mestu. Celil bataljoni so oddajali orožje partizanskim patrolam. Orožje se je kopičilo na križiščih. Razoroženi Italijani so odvažali nekam proti zahodu.

68. Svoboda! Sama misel nanjo je opajala ljudi. Vsepoposed zavzame, mlajši, mitingi, veselje, sproščenost. — Nove, pomlajene brigade so krenile po cestah. Peš, na zaplenjenih avtomobilih in tankih, na okrašenih vozeh. S pesmijo, zastavami in harmoniko na četu. — Takrat je Mohor prišel domov.

Sala o peči

JEZEK

O bivši bog, kakšna nedolžna šala tam je bila to. Drobna, neznačajna, a biser. No, ne ravno biser, a nekaj podobnega. Prirasla mi je k srcu, vzljubil sem jo kot kratkovidno punčico svojega očesa. Pravil sem si: Tovariš jaz, ta šala se ti je posrečila, kar je res, je res. Pokrivalo dol! Vendar enkrat po dolgem času. Tudi slepa kura šalo skuha.

Dobro bi namreč bilo, če bi vas seznanil s temle dejstvom: Jaz, dragi moji, sem za šale zelo trd. Ne razumem jim pomena. Zgodi se na primer, da kdo v družbi pope šalo. Vsi se smejejo, da jim umetna zobovja lete pod mizo. A jaz ostanem resen kot prometni miličnik. Ne razumem šale, ne ujamem pomena. Potem se smejejo še meni, ker sem resen. A meni je nerodno. Ne vem, čemu se mi smejejo. Skrbim me, da imam nemara gumb odpet na kakem delu telesa, ali pa, da se mi je sicer zgodila kakšna nespodobnost, neprimerna časa in okolju. A v resnici se mi smejejo zato, ker se ne smejem. Pa čemu bi se smejal, ko šale ne razumem. To je težko, bratje! Zgodi se mi tudi, da si izmislim šalo, potem je pa ne razumem. Da, to je tista znamenita »lanje lajtung«. Daljnovid bi rekel.

Toda ta majhna nedolžna šala se mi je resnično posrečila. Bila je preprosta, razumljiva, in jo tudi manj izobraženi inteligenti. Tudi jaz sem jo razumel, in to je mnogo. Sicer pa — tu jo imate, berite jo sami. Tako kot je bila koj spočetka, še brez izvirnega greha, bi rekel. Prosim:

SALA O PEČI

»Ta peč je zelo dobra,« hvali pečar. »Zdržala bo tudi deset let, če ne boste kurili v njej.«

Ni ljubka? Vzvišen produkt človeškega razuma. Dve vrstici življenjske radosti. Da, biser. No, ne pravi biser, a nekje sredi med pravim biserom in borovničnim biserom.

Toda te šale ne boste zasledili nikjer. Nikjer! Ne takó ne

takó. Ne vizuelno ne akustično, da se izrazim znanstveno. Ne bo vam krajšala mračnih ur ob prekinitvah električnega toka. Zbrisana je s površja zemlje, kot bi jo pomedel tornado Mici, ali kako mu je že ime. Nič, prav nič ni ostalo od nje.

Namreč: Prinesel sem šalo na redakcijsko sejo. Zarel sem. Danes bodo zadovoljni z menoj, sem si mislil, osrečil jih bom, administrativne humoriste. In ko je torej napočil čas, sem povedal šalo. Mojo ljubo, drobno, zavek sonca v pljuvalnik življenja, bi rekel. Smejali so se. Tudi šef — redaktor se je smejal. Mislim, da od srca, ker se je potem useknil. Ko si je torej iz nosa utrl svoje duševno razpoloženje, je dejal:

»No, tovariši, nasmejali smo se, a zdaj resno na delo! Pljunimo v možgane! Šala je treba predelati.«

»Kako predelati? vzdrhtim.«

»Sala je dobra. Poanta sedi in o nagih ženskih telesih v njej ni govora. Kaj bi se torej?«

»Trebja je aktualno,« pravi šef — redaktor. »Približati času.«

»Približana je popolnoma,« zagovarjam svoj duševni produkt. »Prosim, zunaj je sneg, a govor je o peči. Casovno se sklada. Za zimo peč, za poletje naga telesca. Skratka z duhom časa.«

Božo Kos: Frane Milčinski - Ježek

»Ni dovolj! Trebja je naperiti proti sovražnikom družbene ureditve. Tu je, postavim, problem privatnih obrtnikov. Ne plačujejo davkov, a zaslužek skripajo kakor girica noge. Izpopolni v tem smislu.«

Izpopnil sem v tem smislu. Torej se je šala gasila takole: »Ta peč je zelo dobra,« hvali debel privatni pečar, ki še ni plačal davkov za prvo četletje in je kajpada nekak kateheta, znanega s 114 strani Sajetovega Belogardizma, medtem ko so iz bližnje telovadnice prodirala skozi okno strumna povedla: levo gor, desno dol, trištiri, počep, dva-tri, gor, dol, naokoli, »izdržala bo tudi deset let...« itd.

»Bolje je,« pravi šef redaktor, »a še mi nekaj manjka.« Potem se zamisli.

»A misticizem?« zažgoli referent za gospodinjinske nasvete, ki tudi prisostvuje sejam,

»Zabeležil sem si. Potem sem mu našel kozarec.«

»In o steklarni v Hrastniku bo treba.«

Zabeležil sem si. Ob enajstih zvečer smo sejo prekinili. Bil sem izmučen. Zbit kot biftek pod hunkskim sedlom. Zaspal sem kot top. A ob treh me zbudi telefon.

»Kdo je?«

»No, jaz vendar, glavni. Prosim zabeležiti tudi o...«

Salo o peči smo obdelovali

odkar so začele nihati cene kolerabam. »Tudi misticizem je problem.«

»Da,« pritrdim, »je problem. A ne tlačite kateheta v peč. Sežgite ga na grmadi, peč je zasedena. Ni prostora.«

»Trebja je tudi po misticizmu,« pribije glavni. »Daj, na-

štirinajst dni. Zdaj je dolga 52 strani. Med drugimi zajema tudi tele probleme: seksualno vzgojo mladoletnikov, pomanjkanje not za godbe na pihala, cene dentističnih uslug, regulacijo železniške postaje, starogrški mit, specifično težo helija, obleke iz dveh metrov

blaga, komercialno stran vzpona na Mount Everest, serijsko izdelavo črpalke za greznice, šestprstni sistem tipkanja... In še mnogo drugega. Šala je že davno v tiskarni, o da je še niso dotiskali. Zadnjič smo imeli že spet sejo. »No,« pravi glavni, »zelo dobro šalo vem.« »Povej,« pravimo. In jo pove: »Ta peč je zelo dobra,« hvali pečar, »izdržala bo tudi deset let, če ne boste kurili v njej.« Vsi so se smejali. Jaz pa sem ostal resen. Jaz tako težko razumem šale. Toda zdi se mi, da sem šalo o peči že nekje slišal. JEZEK

redi zvezdico in vrini kateheta.«

Naredil sem zvezdico in vrnil hlapca božjega. Torej se je šala brala takole:

»Ta peč je zelo dobra,« hvali debel privatni pečar, ki še ni plačal davkov za prvo četletje in je kajpada nekak kateheta, znanega s 114 strani Sajetovega Belogardizma, »izdržala bo tudi deset let...« itd.

»Sala dobiva obličje,« de glavni. »Če ji prilopimo še telesno vzgojo...«

»Ne,« vzkipim, »peč ni bradlja. Peč je naprava za ogrevanje prostorov.«

»A čemu se razburjaš? Mladina naj telovadi! Telovadba je pol zdravja. Bodi ljubezven in prilopi telesno vzgojo, meni na ljubo.«

Pogledal me je s tako milimi očmi, da bi zanj, če bi rekel besedo, sklical na svoji peči vsezvezni zlet Partizana.

Priplepil sem torej telesno vzgojo:

»Ta peč je zelo dobra,« hvali debel privatni pečar, ki še ni plačal davkov za prvo četletje in je kajpada nekak kateheta, znanega s 114 strani Sajetovega Belogardizma, medtem ko so iz bližnje telovadnice prodirala skozi okno strumna povedla: levo gor, desno dol, trištiri, počep, dva-tri, gor, dol, naokoli, »izdržala bo tudi deset let...« itd.

Utrudil sem se, kajti pisati šale je naporno delo. Postali smo čejni in lačni. Stopimo torej v bife, da si privežemo materialno nadgradnjo. No, tankaj sloni ob črni kavi pravak dramskega gledališča.

»Dá,« se ob pogledu nanj domisli šef — redaktor, »daj, posadi na zapeček še problem nacionalnega gledališča v obdobju odmiranja države. To šali ne bo škodilo.«

Zabeležil sem si. Potem sem mu našel kozarec.

»In o steklarni v Hrastniku bo treba.«

Zabeležil sem si. Ob enajstih zvečer smo sejo prekinili. Bil sem izmučen. Zbit kot biftek pod hunkskim sedlom. Zaspal sem kot top. A ob treh me zbudi telefon.

»Kdo je?«

»No, jaz vendar, glavni. Prosim zabeležiti tudi o...«

Salo o peči smo obdelovali

Brez podpisa

(Nadaljevanje s 15. strani)

(Mokronajzarji, morala trga je na tehnični! Zadnji poziv našega časopisa vas kliče na barikade. Budno se zanimajte za zapleteno ljubezen svojih »raznih Frančkov« do skrivnostne »J.«) Priromajo pa seveda tudi zanimivejšje zgodbe, ki lahko koristijo vsem bralcem, pa jih na žalost ne moremo objaviti, ker ne vemo kdo jih je poslal. Poslušajte samo eno takole dogodivščino in hudobnega pisca:

Prosim, da date v časopis tole. Od metličke slogerice kako obira našo mladino za denar

V vasi viničke župnije nedaleč od ceste pod goro proti zahodu je ena mati ki gre sakah 14. dni v Metliko k tej slogerici in tam ji da nekakega praha in kako ji naroči tako dela da si bo hčer bogato vdala za dobrega fanta samo naj dela kako ji ona naroči in res gre mati iz metličke domov a ta hčerka za katero se gre je prišla materi naproti no in sta šle obe na dom tistega fanta za katerega se jima je šlo in tam ga je z robcem v obraz zamahnila in okoli njega obšla mati in mu rekla da jih naj sprovi da jih je strah in res je šel z njimi na njihov dom in kaj.

drugi dan se je vračal domu tista mati pa ni nič mogla od veselja samo to je govorila da kako ima rad njeno hčer da prec se poročita kako jo ima rad in kako bo na dobro prišla njena hči ali mogoče se mati že je 4. tako mazala pa so ju vsi hrbet obrnili in stara mora zmiraj v metliko rotat po nasvet

Prosim da date to v dolenski list naj vejo vsi bralci dolenskega lista kaj se dogaja iz metličkega romanja

Slogerica torej ne ve kaj prida, pač pa si hoče neznan pisec pomagati s časopisom. Ker nam je nos povedal, da

spodnjega pisma ni pisal tisti, ki ga je podpisal, smo imena spremenili, vse ostalo lahko preberete v originalu:

Prekličem svojega fanta danebo imel drugo punco Moj fant sepiše Slave Fratič iz B. je doma bilje za mešnarja pri maripomagatj erkevniga zdaje zapozartarja pribarakaš sedaj nevem kise nahaja Ali je prešel čezmejo ali je bolnici je bolannapluch ali je doma fast pridem svoji teti na Suhor dapride moj Slave dasebomo nekaj važnega pomenala dasebomo poročili jast se pišem K. N. iz kluke doma ulica lahinja K. N.

Kaj pravite, koliko bi prodali Dolenskega lista, če bi v njem cvetele takale »rožice?«

Zima pritiska...

Na srečo imamo stokrat več dopisnikov, ki se pošteno vedno pišejo na svoje izdelke. Prav zdajle pa bi nam spet prav prišlo nekaj nepodpisanih prispevkov. Ne morete si misliti, kako je taka pošta prikladna za podkurjenje pečl. Gori, da kar prasketal!

In povedati vam moramo, da sedaj, ko je sezona, vso nepodpisano pošto porabimo, še preden jo do kraja preberemo, za kurjavo. Poleti pa jo bomo spet vozili k Odpadu, če je bo seveda sploh še kaj...

I VO PIRKOVIČ:

Iz vojnega dnevnika

V Beči krajini je ališati, da mislijo partizani popraviti ceste, da bodo lahko vrgli v boje tanke, in osvobodili Novo mesto. Izvežbani tankisti čakajo na prihod vozil. Blizu se tudi hrivaška šestnajsta mladinska brigada, ki je na Zumberku zamenjala Trinajsto proletarsko, odkar je le-ta odšla na jug. Pod Gorjanci je divjala danes huda bitka. Nemške okrepitve v Novem mestu, ki so predvčerajšnjim poskušale uničiti bataljon na Zajčjem vrhu, so bile danes same hudo pobite, ko so napadle položaje Drugega Cankarjevega bataljona na Težki vođ in Lekoncih. Pod ognjem sovražnikovega topništva so se partizani sprva umaknili. Na Lakoncih so Nemci — domobranci ne bilo zraven — našli v neki hiši vojaške porcije in slamaata ješča. Niso se ničesar dotaknili in de-

jal! kmetu, naj vse pusti, da bodo prišli zvečer spet spat partizani. S tremi muhami, ki naj bi odnesle plen, so Nemci in domobranci celi dve uri ropali po Stranski vasi in okolici. Topovi, ki so medtem še enkrat odmrinili napadajoče partizane v Gorjance, so utihnili. Sedaj je Jesenov drugi bataljon navallil z vso močjo. Na deenen kerlu mu je prihitel na pomoč Tretji od Dolža in Zajčjega vrha. Na levem pa Prvi Cankarjev bataljon od Drganjih sel. V križnem ognju se je začel sovražnik v enredu v neredu umikati in, puščajoč vse za seboj, panično bežati. Takrat je Petnajsta brigada, za katero Nemci očitno niso vedeli, da na prehodu počiva blizu, s hitrim pohodom zaprla bežečim umik. Cankarjevi so gnali sovražnika naravnost pred

strojnice. Beg se je spreminjal v katastrofo. Povsed so ležala trupla. Ostanke razbitega sovražnika so gonili partizani nazaj proti Stopičam. Nekaj jih je pribežalo na Dolž, kjer so jih partizani že čakali in zopet uničevali. Nekaj se jih je s hudimi izgubami prebilo mimo našega strojnškega položaja. Govore o sedemdesetih mrtvih in šestdesetih ranjenih.

Petnajsta brigada je samo četiri ure zamudila, pa bi tesno zaprla še zadnjo vrzel v obroču in bi se težko kakšen Nemec ali domobranec rešil v Novo mesto. Komandant Stane je med bojem klical po telefonu: »Nič se ne sme prebiti! Nič se ne sme uti!«

Torek, 4. aprila 1944

V ranem pomladanskem jutru je dvanaest nemških avionov mitraljiralo in bombardiralo Podgrad pod Gorjanci. Od še-

zallšanju so ga vprašali, zakaj se pred propadom počenja toka naslija in hudodelstva. Odvrnil je, da morajo, ker jim je tako ukazano. Dva Nemca bodo poslali v Bono, da bosta zamenjana za partizane. Ujetnika, ki se ledaja za Nemca iz Berlina, da našem poveljstvu smilja, da je preobleden belogardist.

Drugi Cankarjev bataljon, ki je nosil težo bojev, je imel vsega enega mrtvega in tri ranjene, kakor mi je nekaj dni pozneje povedal Stanko Kušljan-Ferdo iz jatega bataljona. »Poročilo smo bili potem vsi v partizlah,« je dejal, »ker smo pričakovali, da se bodo poskušali Nemci maščevati. Ni me bilo nikoli strah, tista noč pa je bila neprijetna in človeku tesnobno pri srcu, ko nisi razločil, kaj je skala in kaj bedo trulo mrtveca.«

Včerajšnja naša velika zmaga je več novega načina bojevanja, ko se bataljoni zopet naglo premikajo in prihajajo drug drugemu na pomoč. Doslej je moral bataljon za vsako ceno držati in braniti samo svoje položaje in vasi, v katere se je zakopal. (Konec)

ŽIVE NAJ VSI NARODI

V ponedeljek na Prešernov praznik bi morala biti slavnost na akademiji v DLP v Novem mestu. Zaradi številnih in ne-nadnih obolenj v pevskem in orkestralnem ansamblu je morala proslava odpasti. Občinstvo naj to z razumevanjem opraviči, iz govora, ki ga je za to priložnost pripravil književnik Božidar Borko, objavljamo nekaj glavnih misli in odlomkov.

V dobi najglobljih, k sami osnovi družbenih in ekonomskih pogojev našega kolektivnega življenja segajočih sprememb se vedno znova, jasnejši in očitnejši kakor kdaj koli, vrača France Prešeren v našo zavest, v živo občutek slovenstva in njegovega mesta med narodi. Vrača se kot predstavnik naše umetniško dolete in izražene narodne in človeške biti, kot simbol tistih vrednot, ki jih ustvarjamo s slovensko besedo, kot prvi predstavnik naše slovenske tradicije in glasnik našega humanističnega prepričanja.

Oton Zupančič, ki je izmed pesnikov naše Moderne najbliže sodobni inanci Prešernovega pogleda na poezijo, se je izpovedal takole: »Jaz ne grem nikdar iz domovine, da ne bi vzjel vsaj Prešerna s seboj.« Toda ni niti treba iti iz domovine, ni potrebno zapustiti njenih mej. Za število Slovencev kar velikanske naklade Prešernovih poezij po osvojitvi — računamo, da je samo v tem času izšlo več kot 120.000 izvodov Prešerna v raznih izdajah — nas zgovorno prepričujejo, da je naš prvi veliki pesnik ohranil tudi v tej dobi svoje prvenstvo. Ni je slovenske knjige, ki bi dosegla v tem času takšno naklado. Dejstvo, da so se tako razširile Prešernove poezije v času, ko se zdi, da se je pozornost

množic odkrnila od pesniških knjig, kolikor je bila sploh kdaj uprta vanje, je izsledek neorganiziranega plebiscita za Prešerna. Prešeren je naposled postal naš ljudski pesnik. Njegove poezije so pogosto v roki slovenskega človeka, on je mnogo bolj kakor v prejšnjih časih navzoč v vsem našem kulturnem razvoju, pri našem delu, v vsem, kar je vtisnilo pečat našemu času in današnjemu človeku. Bil je spremljevalec mnogih, ki so v partizanskih bojih krvaveli za svobodo in kovali poteze današnjemu času.

Najlepše je to, da še danes, na pragu atomske dobe, v novih pogojih našega zgodovinskega razvoja, čutimo gorkoto tega sonca, da smo še danes, kakor kaže statistika o razširjenosti Prešernovih poezij, tako blizu Prešernu, kakor je ruski človek še vedno blizu Puškinu, temu vrelcu najiminentnejših navdihov tja do Bloka, do Jesenina in še novejših mojstrov ruskega liričnega in epičnega verza. Prav zaradi te razširjenosti Prešernovega kulta, zaradi enačenja Prešerna z najboljšim, kar je nastalo v naši vezani besedi do Ketteja, Zupančiča, Gradnika, Kosovela in drugih, je težko povedati kaj novega o Prešernu. To, kar hodi neugnano z nami, ki ljubimo Prešerna, je po svojem bistvu že tako slovensko, da sta se v tem malone že izenačila Prešernova individualnost in slovensko kolektivno občutek. Tu je poezija ponarodila v tistem ožjem smislu, ki združuje narodno z osebnim, individualnim. Tako se z neko upravičenostjo zatrjuje, da na primer Goethe predstavlja nemštvo, Dante italijanstvo in tako dalje. Vedno znova se vračamo k temu, da Prešeren predstavlja slovenstvo, saj je bil prvi in hkrati največji slovenski pesnik v svojem stoletju, predhodnik vseh, ki so umetniško oblikovali naš jezik

in ustvarjali v njem dela trajne vrednosti.

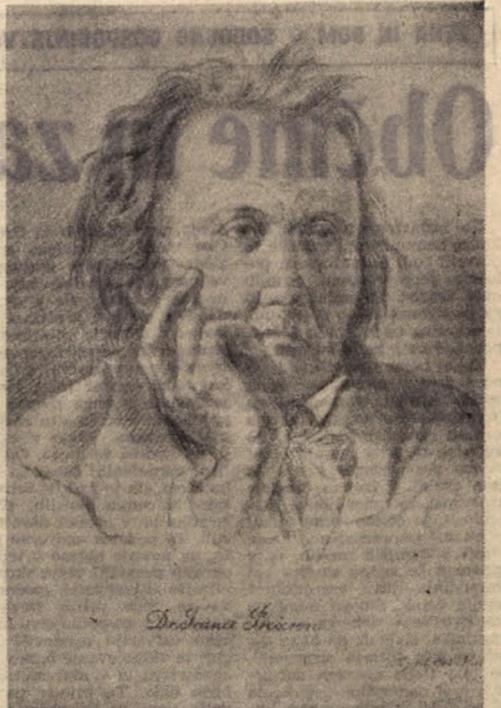
V majhnem slovenskem krogu, omejenem skoraj na toliko ljudi, kot jih šteje danes manjše evropsko velemesto, je Prešernov zglede, odkar je premagal šibko in kulturno slabokrvno slovensko malomeščanstvo, obrodil literaturo, ki se po svojih najpomembnejših dosežkih tako vzhajala k današnji evropski ravnini, kakor je nekoč knjižica Prešernovih poezij sama samcata vzklopela kvišku nad vso našo notranjeavstrijsko provincialnost, nad vso medlo kosečino šentflorjanskega rodoljubarstva. V vseh skušnjavah našega tehničnega in kozmičnega stoletja, ki uvažuje predvsem to, kar je veliko, močno in koristno, si moramo vedno znova priklicati v spomin, kaj je ta naš književni, naš umetniški razvoj pomenil za naš obstoj med drugimi, močnejšimi narodi, in kaj pomeni v velikem toku družbenih in gospodarskih sil še danes? Literatura, taka, kakor jo je prvi pri nas skupaj s svojim mentorjem Copom dogledal in prvi, popolnoma sam, ustvarjal Prešeren, nima nič skupnega s plehko zabavo, s preganjanjem zdehajočega dolgočasa, z rodoljubarskimi frazami, in z zapletenimi potrebami nekdanjih političnih strank in stranic.

Ce veliki, močni, stari narodi nismogli biti brez literature, kako neki bi mogel to najmočnejše sredstvo svojega uveljavljanja, ta vir moči in zavesti, pogrešati tak narodni kolektiv, kakor je naš, ta ogrožena skupnost človeških eksistenc na izpostavljenem ozemlju, v eni najkročlivejših geopolitičnih situacij Evrope? Naša poezija, naša proza in drama, naša upodablajoča in glasbena umetnost, naša znanost — vse, kar je zorelo v nas iz semen malega naroda v evropsko enakovrednost, ne-

odvisnost od materialne moči in števila, vse to je bilo izraz zgodovinskega procesa, ki nas je vodil na jasne sedanjosti, vse to je bilo uvertura tistega velikega, za Prešerna in tudi za poznejšo dobo nedosegljivo daljnega, kar tvori družbeno, materialno in kulturno, vsebino našega časa, našega sedanjega položaja! In prav od Prešerna, od neznačnega snopiča njegovih »Poezij«, sega v našo sedanjost razvojna premica, na kateri se sekajo mnoge linije našega čedalje živahnjega in polnejšega dozorevanja v narodni kolektiv, ki tvori za nas čvrsto osnovo ne samo naše jugoslovanske skupnostne zavesti, marveč tudi našega evropskega in našega svetovljanskega »Žive naj vsi narodi«, je pel Prešeren, »ki hrepene dočakat dan, da koder sonce hodi, preprič iz sveta bo pregnan...«. Sporazum med narodi, njihova mirna koeksistenca — mar ni ta program vidovitega Prešerna tudi program današnjega časa, njegovi najboljši sil, združujočih se v moralno obrambo pred pošastnimi možnostmi atomskega veka?

Popolno uveljavljanje človeka, potem, ko bodo povsod rešeni bistveni problemi družbenega obstoja in ekonomskega napredka in ko bo lahko človek s samozavestjo kozmične bitja ponosno petopal tisočletne predsodke, ki so zastrupljali njegovo življenje in obžarili z zavestjo zadovoljstva in sreče sleherno človeško bitje na našem planetu — to je bila rahla nada, skrivna nekje v Prešernovih pesniških prividih in to je danes, več ko sto deset let po smrti našega prvega poeta, temelj naše vere v človeka, v Človeštvo. Vsak izmed nas, ki nosimo v srcu Prešerna, mora imeti tudi luč te človečanske zavesti. Z njo bomo najbližji Prešernemu izročilu.

BOŽIDAR BORKO

Ob letošnji obletnici Prešernove smrti so bile razdeljene nagrade in diplome novim nagrajencem — slovenskim kulturnim in znanstvenim delavcem: Franu Albrehtu, Riku Debenjaku, Stojanu Batiču, Egonu Kuneju in dr. Srečku Brodarju

Korenova VOHUNKA v Kostanjevici

V soboto, 6. februarja, so člani Prosvetnega društva Ljudez Kosak v Kostanjevici uprizorili Korenovo igró v treh dejanjih Vohunka 907. Delo je izšlo v knjižnici gledaliških del, ki jo izdaja »Prosvetni servis« v Ljubljani. Avtor Anton Koren se pokloni bavi z gledališčem, saj je režiser v enem izmed beogradskih gledališč. Zato ima delo precej dobrih odzivov, čeprav standardno samo na sebi ni kakšna standardna literatura. Kostanjevici čini se za to igró odlični predvsem zato, ker je novo in slovensko obzornje. Tudi obravnava tako snov, ki je prav danes na moč sodobna.

Zgodba se spleta okoli Sare Stern, obeševalke v nacističnih vrstah. Tega ograbnega poeta se je lotila zato, da bi rešila svoje starše. Sara je Zidinja in je bila deželna vseh novostev, ki jih je izvajal nacizem. Hla pred svojim neslavno slavstvom pobedom po Evropi. Zgodba ima že vse tiste odur-

neje bi z ozirom na njegovo igró lahko rekli doživljali — Ladko Kukec, ki je s to vlogo napravil velik korak naprej. Bil je dostojanstven, eleganten, lep in činičen obzornje, saj vloga zahteva sprostitve vseh registrov. In to je znal, zato je z Marijo Sketovo bistveno prispeval k uspehu. Nemškega obeševalca Blächerja je upodobil Ivan Mlakar. Mlakar je znan kot odlični igralec, vendar se v tej vlogi na premieri ni do kraja razvil. Morda je res, da mu ta vloga povsem ne prila, čeprav je po svoji strukturi taka, da zahteva najboljšega igralca. Neprimerno boljši je bil na režiji, kjer je zlasti sceno s Saro, ko jo misli oskrnuti, izvrstno odigral. Popolnoma nov je na kostanjevski odru vesterinar Tone Stebč, ki je oblikoval vlogo Löwena, šefa obeševalne službe. Za prvi nastop je taka vloga tvegan poizkus, vendar jo je Tone Stebč vsestransko odlično podal in s tem dokazal, da bo kostanjevskim gledališkim prizadevanjem lahko še v veliko pomoč.

Prešernov dan v bolnišnici

V sredo 10. februarja so bolniki pljučnega oddelka novo-meške bolnišnice v svoji dvorani priredili uspešno Prešernovo proslavo. Z recitacijami, deklaracijami in godbo so izvajali program, ki so mu prisostvovali bolniki in bolniško osebje.

Tako je v naše enolično življenje posiljal žarek spremembe in sproščenosti. Takih in podobnih izvajanj si vsi toplo želimo. Želimo si čimveč zdravega razvedrila, raznovrstnih predavanj, gostovanj in kar koli, kar bi nam krajšalo dolge ure in dneve našega zdravljenja.

J S

Polletna konferenca v 5mihelskem dijaškem domu

V nedeljo, 6. februarja, je bila v 5mihelskem dijaškem domu polletna konferenca domače skupnosti. Povabljeni so bili tudi predstavniki ostalih dijaških domov Novega mesta.

Predsednik je v svojem referatu opisal delo domače skupnosti v prvem polletju. Priznal je treba, da si je skupnost veliko prizadevala za čim boljši uspeh svojih gojencev v šoli. Razen tega se namenjamo tudi kulturnega in ideološkega dela v domu. Posebno skrbno in lepo je bila pripravljena proslava za 29. november, novoletna jelka pa je bila za naše razmere in možnosti nekaj izrednega.

Za šolo ali spomenik?

7. februarja je bil v Dolenjskih Toplicah občni zbor organizacije Zveze borcev, ki šteje že nad 380 članov. Bivši borci so kritizirali premajhno skrb za svoje člane, posebno za tiste, ki so zboleli zaradi posledic partizansčine. Odbor društva je namreč predlagal za klimatsko zdravljenje 5 svojih članov — a ni bilo nobenemu priznano. Dalje so ugotovili, da so grobovi padlih borcev slabo oskrbovani in da je po Toplicah premalo spominskih

plošč — saj je bila tu nekoč važna postojanka partizanstva. Sprejeli so tudi sklep, da bodo postavili poseben pripravljani odbor za gradnjo nove šole. Ta odbor bo zbiral samoprispevke vaštanov, in sicer v materialu, denarju in prostovoljnem delu ter sploh skrbel, da se bo vprašanje gradnje šole premaknilo z mrtve točke. V novi šoli naj bi bil predvidoma tudi muzej. Stari muzej je namreč premajhen in ne morejo v njem raz-

staviti vsega materiala, ki imajo že pripravljena. Ne bi bilo tudi slabo, da bi pripevala organizacija ZB za gradnjo šole tudi tisti denar, ki ima pripravljena za gradnjo spomenika in spominskih plošč. Sola bo najljepši spomenik bodočim rodovom.

TOPLICE V PREŠERNOV SPOMIN

Tudi osemstletka v Dolenjskih Toplicah je proslavila 111. obletnico smrti našega največjega pesnika Franceta Prešerna. Na svečanosti so recitirali dijaki več Prešernovih in drugih pesmi, pionirski in mladinski pevski zbor sta zapela nekaj pesmi, seveda pa sta bila tudi dva govora.

V Prešernovem tednu so učenci višjih razredov osemletke razstavili v izložbenem oknu trgovine »Vrelec« svoje risarske izdelke in šolska lista »Rob« in »Zbornik«, v katerih preizkušajo svoje literarne in druge sposobnosti.

Drago Gregorc

Iz Slavonske Požege

počila lepe pozdrave domačim, vsem delovnim kolektivom in mladini, ki je gradila vtomobilsko cesto, vojak Jože Novšak.

Novomeščani iz Banja Luke pozdravljajo domače, znance in mladino Novega mesta in jim želijo pri delu še mnogo uspehov: Viktor Papež, Janez Romšek, Leopold Hlastan, Vinko Črnič in Janez Gasperšič.

Prizor iz kostanjevške uprizoritve VOHUNKE: Marija Sketa (Sara) in Ladko Kukec (Edvard Corion)

Gojenci dijaškega doma so gostom predčili zakusko, jim razkazali Crnomelj, v nedeljo pa so jih odpeljali na izlet na Dobličko goro. Na tem mestu se črnomojski dijaki zahvaljujejo vsem, ki so jim omogočili organiziranje tega izleta.

Crnomojski dijaki bodo obisk vrnil 21. februarja, ko bodo v Kranju nastopili z igró »Draga Ruth«.

● NAROČAJTE
● DOLENJSKI LIST

VLADO LAMUT: Pogled z Otoka na Štrugo (akvarel)

Pokrajinski častnik, kakor je naš Dolenjski list, že od same ustanovitve ni imel zgolj informativni namen. Hotel je opravljati vzgojne, politične in kulturne naloge na področju ožje Dolenjske v oni meri, ki so jo zahtevale specifičnosti te pokrajine in ki niso mogle iz objektivnih razlogov nastati širše obravnave v republikanski dnevnem tisku. Tudi tradicija sama, da je v raznih obdobjih imela Dolenjska svoje časopise in publikacije, je bila močna spodbuda za ustanovitev lista. Zdej, ko je poteklo 10 let našega časopisa, moramo postaviti opredelo pred obraz in trezno razmiseliti, kaj je naš časopis prispeval v razmisli h kulturni preobrazbi in napredku prebivalstva tega območja slovenskega ozemlja, ki mu je zgodovinski razvoj vtisnil določeno ekonomsko in kulturno fiziognomijo.

Pri takem razmišljanju se ne bi rad zapletel do Cankarjev Zlodej v Pohujšanjju v neko brezizhodno filozofiranje, niti ne bi s Salomonom začel »Hvalit« Gospoda, marneč bi preko ramen našega bralca skušal spremljati njegove oči po časopisnih straneh in ujeti misel, ki se mu vzbujala, kadar pregleduje kulturno stran.

Prav gotovo je prijetna zavest dejstvo, da se v zadnjih letih teden za tednom sklanja 14 tisoč bralcev nad naš časopis, ko v sočnih ali morda pustih stvarkih pripoveduje, kaj so naši ljudje doživeli, naredili, sklenili, pokazali, na kakšne težave so naleteli pri svojem delu. Pri vsej vsebinski skromnosti in skoposti poročil mislim, da bralec občuti, kako majhno plačilo ima množica naših ljudi, ki dajejo vse sile in mnogo prostega časa kulturnemu in izobraževalnemu delu, in vendar ima ta množica še vedno za natušje plačilo, da je naš časopis nastal, igró, koncert itd. vsaj

Beseda je o tebi, Dolenjski list...

zabeležil. Menim namreč, da je časopis s poročanjem o delu naših ljudi opravil ne le kulturno dolžnost, vrednost, marveč dal s tem tudi priznanje v imenu javnosti. To pa pomeni zopet veliko spodbudo. Ze v antiki je Cicero imenitno povedal: »Priznanje goji umetnost in slava podžiga prizadevanje. Nasprotno pa, kar množica odklanja in prezira, je zapisano žalostnemu koncu.« Ce je torej kulturna novica dala komurkoli spodbudo k še nadaljnjemu prizadevanju, je naš časopis opravil s tem veliko nalogo v prid kulturne sploh. Seveda je prvi in najvažnejši ocenjevalec občinstvo samo. Zal ozko odmerjeni prostor, še večkrat pa pomankanje zadostnega števila kritičnih poročevalcev povzroča, da časopis v posameznostih ne opravi vedno tudi kritično vzgojne naloge.

In tukaj zdaj trčimo na našo kritiko. »Kritika šele budi in kaže, kod je cesta v Atene«, to je bilo že geslo Levstika, ki je v slovensko kulturno in politično življenje vnesel duha ostre načelne kritike (po Spersansu). Menim, da v tem pogledu našemu bralcu ne natakamo vedno in povsod čistelega vina. Kritična misel zahteva namreč dobro poznavanje problema in — če hoče biti ustvarjalna — mora vedeti tudi za pot, kako doseči cilj. Le prerada pa se kritika izrojava v osebno obračunavanje, ko postaneta osnovni problem in končni cilj postranska stvar. Četudi torej popačena kritika kaže na malenkostne in slabo diferencirane razmere, je v naravi dialekt-

tike same, da kritika mora biti in da je objektivna kritika najmočnejše orožje za napredek kulture in družbenega razvoja sploh. Nič ne zamerjamo bralcu, če si želi v listu več kritično obarvanih poročil o kulturnih pojavih, kakor jih v večji meri še prinašajo sestavki z ostalih pomembnih področij, pa naj bo to družbeno upravljanje, komunalna politika in podobno. Mislim, da bomo v spremstvu zdrave kritike samo pridobili na veljavi našega lista in je odveč strah, da bomo še to izgubili, kar na kulturnem polju imamo.

Bralca bo najbrž tudi spreletela misel, da je dokaj šibek krog tistih, ki sodelujejo v kulturni rubriki. To je res. Vendar ne gre toliko za številčno šibkost, kakor bolj za to, da vrsta uprašanj s področja kulture in izobraževanja ni temeljiteje in skrbneje obdelana. V kakšnem slogu in jeziku so prispevki spisani, ni niti odločilnega pomena. Tukaj dodaja ali odzema korektorjeka roka toliko, da je stvar zrela za tisk. Saj tudi nismo stroga literarna revija. Manjša predvsem problemskih prispevkov, iz katerih bi dihala kulturno življenje kraja, organizacij in posameznika. Koliko zanimivih razgovorov, analiz in kritičnih ocen bi moglo služiti ob vestnem zapisovanju kot osnova za članek, ki ni treba, da je cela razprava. Mislim, da so Flauberta vprašali mladi dostileci, v čem je skrivnost uspeha pri njegovem pisanju. Pa jim je odvrnil, da le v odločni volji, sestri k papirju in začeti pisati. Z večjim

krogom sodelavcev bo časopis predstavljati tudi objektivnejši izraz kulturnih prizadevanj v našem okraju. Tisti pa, ki znajo sukati pero in sodelujejo pri pomembnih revijah in časopisih, naj ne prezoro našega lista, kadar jim kak problem, ki ni čisto »republikanskega značaja«, teži srce, in ki bi bil zanimiv predvsem za naše bralce. Bralo vas bo preko 14 tisoč bralcev in ne le nekaj sto naročnikov. To dejstvo tudi ni stranskega pomana za vsakogar, ki piše. In ne motim se če trdim, da bralec take prispevke brez oklevanja tudi prebere.

Tudi likovna umetnost najde v vsaki naši številki svoje mesto z raznimi reprodukcijami. To niso nikakoli mašila v prostoru, marveč hoteno seznanjanje naših bralcev z imeni znanih likovnih ustvarjalcev. Zal je tukaj ravno obratno, kakor je s pisanjem. Ce vzbuja piscu tiskana beseda nek ponos in zadovoljstvo, je časopisna reprodukcija podob le medel ali nepopolen odsev originala. Temu se pač za sedaj ni mogoče izogniti. Želimo torej čimveč umetniških razstav, naš list pa bo kakor doslej po svojih močeh umetniško ustrajanje spremljal in bralca seznanjal z umetnikom.

Ni dvoma, da je največji delež kulturne strani zavzelo šolstvo in izobraževanje. Zlasti osnovno šolstvo je ob reformnih prizadevanjih moralo biti publicirano v tehni meri. Ob pomankanju zadostnega števila strokovnih pedagoških svetovalcev

je bil pač časopisni članek večkrat najhitrejši, ako ne edini izhod in napotilo, kako urejati novo šolo in učiti v njej. Zlasti družbeno upravljanje na šolah je našlo v časopisu močnega poudarka. To pa je tudi problem, ki ne zadeva le učencev in vzgojiteljev na šoli, marveč zelo širok krog državljanov. Ker predstavlja dobro razvita osnovna šola za naš okraj še vedno osnovno bazo kulturnega in gospodarskega razvoja najvažnejša števila državljanov, je koncentrirana skrb okrog nje povsem na mestu. Toda tudi pošolsko izobraževanje stopa odločno v ospredje. O tem bo naš bralec hotel postopoma vedno več zvedeti tudi iz našega lista. Pota, oblike in dosežene izkušnje bodo na časopisni strani za šolstvo našle vedno svoj prostor, posebno, če bodo k problematiki prispevali sami udeleženci in obiskovalci teh šol.

Ker Dolenjski list ni revija, zato literarna prizadevanja in književnost na splošno ni sistematično spremljana. Opazil pa je bralec, da se naš list rad ustavlja ob knjižnih izdajah s tematiko iz NOB in osebnostnih gibanj na splošno. Zakaj to? Živimo na tistem koščku naše zemlje, ki je dal tako bogat delež namenom narodno-osvobodilnega boja na Slovenskem, da nam je tudi vsak literarni dokument iz slavne preteklosti posebno ljub in mikačen. Saj ima skoro vsaka hiša svojo posebno zgodovino in skladovnice knjig ne bi mogle zajeti tega, kar je naš človek doživel, pretrpel in kako je v ognju revolucije tudi dozoril. Potrebno je torej, da ga opozarjamo, kaj in kako se o vsem tem danes piše.

Se to in ono bi pobral iz misli bralca Dolenjskega lista, pa naj bo dovolj. Morda bo bralec imel še sam kaj dodati. Naj se kar oglasi in brali bomo tudi njega.

IVAN KASENIK

ZENA IN DOM ☆ SODOBNO GOSPODINJSTVO ☆ ZENA IN DOM ☆ SODOBNO GOSPODINJSTVO

Občine in zaposlitev žena

Na nedavnem plenumu CK Zveze komunistov Hrvatske so govorili tudi o družbenem položaju žena v novih pogojih naše družbe. To vprašanje, ki ga je plenum resno preručal, je značilno za vso našo državo, ponekod bolj, ponekod manj.

Tukaj bomo govorili izključno o ženi v mestu, ker je to spričlo hitrega gospodarskega in splošnodružbenega razvoja najbolj zanimivo področje, na katerem bi žena morala imeti veliko večjo vlogo, kakor jo ima doslej. Prirojen konservativnost, to težko breme preteklosti, je očitno prav tukaj najmanj izkoreninjeno. Žena, zlasti v manjših mestih, se v glavnem še vedno smatra kot gospodinja in vzgojiteljica svojih otrok, mnogo manj pa kot družbena delavka in proizvajalka. Kajpak, da bi se tak odnos čim hitreje spremenil, je bilo treba obenem ustvarjati tudi materialne pogoje, da bi se žena otrešala mnogih obveznosti, ki so ji zaradi navade, običajev in nekeke tradicije prilepljene kot etiketa že stoletja. Skupnost je v boju proti takim predsodkom zlasti v zadnjem času podvela pomembne ukrepe, da bi razbremenila ženo gospodinjinskih poslov, tako z ustanavljanjem raznih servisov in stanovanjskih skupnosti, uvajanjem organizirane družbene prehrane in podobno. Uresničitev vseh teh ukrepov in lepih zamisli, ki naj ženo zagotovo lažje življenje in ji omogočijo aktivnejše sodelovanje v družbi in gospodarstvu, je sedaj odvisna od občin, oziroma od pojmovanja tistih, ki v občini vodijo celotno življenje, in seveda tudi od družbenih in političnih organizacij, ki morajo biti nosilci take politike. Vendar se dogaja, da v vseh občinah ne mislijo enako o rešitvi tega vprašanja. Vzemimo za primer

dvoje mest: Zagreb in Osijek. Obe mesti sta malone enaki glede gospodarske aktivnosti, ne pa glede obravnavanja žene kot delovne sile v gospodarstvu ali kot družbene delavke. V Zagrebu na primer je vsaka druga poročena žena aktivna v gospodarstvu, v Osijeku vsaka četrta. Taka, vidite, je razlika v tema dvema gospodarsko močnima in razvilita okrajema. Vzeto v celoti, je pa razlika še hujska. Od 203 tisoč zaposlenih žena na Hrvaškem, jih je nad tri četrtine samo v osmih okrajih, slaba četrtina pa v ostalih devetnajstih. Ta podatek zgornjega pričča, da morajo občine v teh 19 okrajih posvetiti večjo skrb za hitrejšo ustvarjanje možnosti, da se žene rešijo številnih dolžnosti v gospodinjstvu in se tako ustvarijo ugodnejši pogoji za vključevanje žena v gospodarstvo in v aktivno družbeno delo. Ta primer pa ne velja samo za Hrvatsko, temveč tudi za druge republike, ponekod bolj, ponekod manj. In kar je še negativno v pojmovanju žene kot proizvajal-

ke, je to, da so kot po kakem pravilu določene gospodarske panoge, kjer se žene lahko zaposlijo v največjem številu, češ da so to »lažja dela«, kot na primer v tekstilni industriji, kjer je zaposlenih največ žensk. Potem se čisto dogaja to, da podjetja raje zaposlijo moško delovno silo, za žene pa »hranijo« delovna mesta, za katera niso potrebna posebne kvalifikacije. Posledica takega pojmovanja je, da žene manj dosežejo kvalifikacij, da se nekako bolj skrbi za to, da je kvalificiran moški in tako dalje. Čeprav je v zadnjem času čedalje več žena v raznih strokovnih šolah, kjer si pridobijo dobre kvalifikacije, je to vendar premalo. Tudi če imata ženska in moški iste kvalifikacije, mnoga podjetja raje zaposlijo moškega kot žensko. Mnogi to opravičujejo s tem, češ da se »bojijo«, da ženska ne bo mogla »dati vse od sebe«, zlasti če je poročena in še mati povrh, ker mora trošiti svoje sile za vzdrževanje gospodinjstva. Vidite, prav

tu morajo družbene in politične organizacije vplivati s svojim pravilnim gledanjem in s svojo stalno aktivnostjo na svoje občine, da bi občine čimprej začele ustvarjati materialne osnove za razbremenitev žene od vsakdanjih skrbi, katere ji nalaga družina. Občine morajo odpirati razne uslužnostne obrate, ustanovljati stanovanjske skupnosti in tako dalje, kar bo znatno pospešilo ta proces in omogočilo ženi, da bo res enakopravna moškemu tudi takrat, ko gre za njeno zaposlitev zunaj družine in za njeno aktivnejše sodelovanje v procesu družbenega razvoja.

(Sedma sila)

OTROŠKO PERILO IZ RABLJENE TRIKOTAŽE

Uspesneje bomo dopolnili urzeli v pomanjkanju perila, če nabavimo novo perilo odra-

slim, iz delno nerabnega perila odraslih pa izdelamo majice in hlačke za otroke. Kroji na naših skicah poka-

žejo, kako to najbolje naredimo. Majica za dečka ali deklico je sešita iz hrbtnega in prednjega dela, hlačke pa iz rokavov majo. Po otroku pomerimo, kolikšna naj bo dolžina enega in drugega kosa perila, po dobljenih merah urezujemo kroje, ki jih položimo na star kos perila in urezujemo: prednji del majice (št. 1 skice) iz hrbita majo, hrbet majice iz prednjega (št. 2), prednji del hlačk (št. 3) in zadnji del hlačk (št. 4) iz rokavov. Dekliško majico in robove hlačk okrasimo z ozko čipko, vpišemo kozico in napelujemo elastiko. Deške hlačke imajo za razporek vsitek, označen na kroju s črkatno črto. Robove obšijemo s poševno urezanimi programi trikotja.

Sivanje trikotja je trpežnejše na roklo kot na stroj, ker strojna žitanka »seka« triko, hkrati pa se nitke ob raztezanju pogosteje trgajo kot ročno šivane.

Obлека za vsak dnevni čas je dvoedna obleka na gor. silki; zelo lepa bo v črno-beli barvi iz primernega dela je ob robu vst. resast pas v črni barvi. Zadnji del se čez celo dolžino zapenja z gumbi. Pri tej obleki nosimo širok usnjen pas, ki bo obleko lepo poudaril.

Pred dnevi so člani Avto-moto društva Videm-Krško na rednem letnem obnem zboru pregledali delo preteklega leta in ugotovili, da je upravni odbor v celoti opravil zapuščane naloge. Med gosti so bili na obnem zboru sekretar AMZS tov. Košiček, član predsedstva AMZS tov. Novak, urednik revije »Avto-moto«, Krimanc, sekretar občinskega komiteja ZKS Videm-Krško tov. Milan Ravbar ter zastopniki sosednjih avto-moto društev iz Brezice, Novega mesta in Sevnice. Avto-moto društvo je v preteklem letu posvetilo vso skrb vstoj mladih kadrov. V dveh tečajih je usposobil 23 pripadnikov predvojske vzgoje. Oba tečaja sta bila zelo kvalitetna, saj so po republiški ocenitvi bili od vseh centrov v Sloveniji na drugem oziroma na prvem mestu. Pred kratkim so izsolali tudi 30 šoferjev, ki bodo v prihodnjem mesecu opravljali šoferjske izpite. Komitaja za ceste in promet bo imela iz leta v leto večje naloge, kar dokazuje dejstvo, da se število prometnih vozil pa tudi nesreč stalno veča. V občini Videm-Krško je preko 100 avtomobilov, 70 motornih koles in nad 80 mopederov. Na območju omenjene občine je bilo 29 prometnih nesreč, kjer sta izgubili življenje dve osebi. Prav zaradi tega je Avto-moto društvo izvedlo 5 tečajev za mopediste in izdalo 200 dovoljenj za vožnjo z mopedom. Kot vsako leto so tudi lani imeli po šolah prometne krožke, kjer je 210 pionirjev opravilo izpit o pro-

Uspesno delo prizaderevnega AMD Videm-Krško

metni varnosti ter nato prejelo značke AMZS. ALI BO KONSKO PRVENSTVO V VIDMU-KRŠKEM? Odkar je Avto-moto društvo uređilo na stadionu Matije Gubca speedway stezo, dobiva ta panoga športa iz leta v leto več simpatizirerjev. Da so speedway dirke v Vidmu-Krškem zelo priljubljene, je dokazala tudi razprava. Ugotavljali so, da je steza odlična, žal pa ostalo v celoti ne ustreza. Na vsakih dirkah je okrog 2000 »zastojkarjev«, ki na neposredni način pridejo na stadion skozi silabno ograjo. Tako je zagnati Avto-moto društvo pri vsaki prireditvi preko 300.000 dirkarjev. Zato bi bilo potrebno urediti ograjo. Na stadionu niso urejene sanitarije, niti ni rekoče vodovodna in tovarništvostna uredila, bi lahko društvo prevzelo v prihodnjem letu organizacijo za izvedbo konškega prvenstva v speedwayu. Za to prireditve se vsi močno navedujejo in želijo, da bi komunalna uprava skušala vse omenjene pomanjkljivosti odpraviti, tako da bo v Vidmu-Krškem v prihodnjem letu najkvalitetnejša prireditev.

NOV DRUŠTVENI DOM 10 MILIJONOV DIN Po predračunu bi nov društveni dom stal 10 milijonov dinarjev. Člani gradnjega doma podpirajo, kajti potrebe po njem so vedno večje z oziroma na vozni park in vedno večjo dejavnost. Mnena so, da bi začeli z gradnjo takoj. Društvo bi lahko v vložnjak prispevalo 2 milijona din, v gotovini pa 1 milijon. Razliko bodo morali kriti delno s pomočjo države, delno pa s pomočjo na pomoč tudi zveza. Načrti novega doma predvidevajo garaže, pisarne, učilnico itd. Ob tej priložnosti je Jože Spiler spregel od sekretarja AMZS značko Tovarištva na cestni kot najboljši šofer na tem področju. To veliko priznanje je prvo v našem okraju. Tov. Spiler je dolgoletni član društva, bil je instruktor na avtomobilski cesti v državi in je znan kot zelo soliden šofer, saj ni bil nikoli kaznovan zaradi prometnih prekrškov. Vsi ga dobro poznajo, saj vozi redni avto in je že markskatecemu rešil zaradi hitrega prevoza življenje. Znan je še po tem, da zelo dobro vzdržuje svoj avto in z njim prevozi znatno več kilometrov brez okvar kot pa drugi. Kakor smo že omenili, se namnjanje za speedway v Vidmu-Krškem vedno veča. To pa predvsem zato, ker ima Avto-moto društvo med člani nekaj zelo dobrih dirkačev. Od vseh je najboljši tov. Maribor, ki je na obnem zboru prejeli diplomo za osvojen tretje mesto na državnem prvenstvu v speedwayu. Avto-moto društvo Videm-Krško je že dolga leta zelo uspešno. To dokazujejo razna priznanja, ki jih je prejelo društvo, kakor tudi posamezniki. Pred leti je prejel za pohvalno in nenadno delo značko AMZS ob 10-letnici dela tov. Janez Potočnik, ki je že več let predsednik društva. Takrat je prejel srebrno značko AMZS tov. Ivan Strič, bronasto pa tov. Maribor, Hrančič. Zupančič in Ivčič Vanič. Poleg omenjenih je prejel 11 članov za dvoletno delo zlate značke. MILENO ROŠ

Predsednik AMZS tov. Jakopič je pred leti izročil dolgoletnemu zaslužnemu predsedniku AMD Krško tovarištu Janezu Potočniku diplomo

Kopalnica in obrat družbene prehrane v Vidmu-Krškem

V Vidmu-Krškem bodo še ta mesec dogradili kopalnice, aprila pa bodo začeli adaptirati spodnje prostore stavbe, kjer je zdaj Kmetijska zadruga Videm-Krško levi breg. Tu bo obrat družbene prehrane za podjetja Celulozo, »Savo« in SGP Pionir. Razen topliega obroka bodo kuhali tu še koscila, imeli bodo pa tudi mlečno restavracijo. Prenovitev bo stala 1,8 milijona dinarjev, predvidoma pa naj bi bila končana do 1. maja. Adaptacijo lahko zavre le to, da se AKZ ne bi pravčasno izselila ali pa da ne bi imeli sredstev za gradnjo. Gradilo bo Komunalno podjetje ali pa Center za pospeševanje gospodinjstva v lastni režiiji. Oba obrata — kopalnice in obrat družbene prehrane — bo Center za pospeševanje gospodinjstva po dograditvi dal v upravo stanovanjske skupnosti, kakor je storil že v preteklem letu s pralnico.

Čestitka vojaka Za 46. rojstni dan iskreno želim mami Mariji Vidic vse najboljše in da bi še mnogo let praznovala v zdravju in veselju. Lepo pozdravlja tudi vse domače Vaš sin Tone, ki služi vojaški rok na madžarski meji.

ZDRAVNIŠKI KOTIČEK

Dr. Božo Oblak: Kaj moramo vedeti o nalezljivih boleznih

Ošpice
Povzročitelj je virus. Pojavijo se z visoko vročino, angino, vnetjem nosu in oči, iz katerih teče. Bolnik močno, suho kašlja. Drugi dan opazimo v ustih na stenih nasprotni kočnikom bele pege, to so Koplikove pege. Temperatura pada in bolnik se počuti zdrav. Če kak dan vročina spet naraste, pojavi se izpuščaj najprej za ušesi, potem na obrazu in preide navzdol na trup in okončine. Izpuščaj je mozoljast, rdeč, sorazmerno velik in liginja v istem redu kot se pojavlja, torej z obraza najprej. Prebolevalna doba traja kakih 10 dni, organizem je precej izčrpan. Komplikacije so: pljučnica, vnetje srednjega ušesa, nevarno vnetje grla.

Rdečke
Povzročitelj je virus. Začne se z vročino, rahlim kašljem, vnetjem oči in nosu, kar pa ni tako močno kot pri ošpicah. Vnete so vse bezgavke v telesu. Drugi dan je viden izpuščaj, ki se začne za ušesi in se razvija v istem redu kot pri ošpicah. To so majhne ovalne pege. V ustih najdemo rdečkasto-rjavne pege na nebu, kar imenujemo enantem. Bolnik je v nekaj dneh zdrav. Nevarna komplikacija nastane, če je zbolela za rdečkami nosečnica. Takrat se rode otroci z napakami, posebno na srcu.

Norice
Povzročitelj je virus. Začne se s slabim tekom, predvsem zvečer, zjutraj že opazimo izpuščaj. Ta se širi od glave navzdol. Več ga je na trupu kot na okončinah. Opazimo ga tudi na jeziku in stenah ust. Izpuščaj je sprva pegast, na njem se pojavi mehurček, pozneje krasa. Oblike so vsi izpuščaji okrogle ali pa ovalne. Izpuščaj močno srbi. Ker se te vzbrsti ponavljajo,

vidimo obenem vse vrste. Mehurčki se lahko tudi zagnoje. Bolezen traja nekako tri tedne. Bolnik naj leži le, ko ima vročino. Kožo pudramo. Usta izpiramo s kamiličnim čajem. Umivanje ni priporočljivo.

Koze
Te bolezni zaradi cepljenja pri nas ni. Povzročila jo virus. Začne se z mrzlico, vročino, bolečinami v križu in glavobolom. Izpuščaj je mozoljast in ga je največ po obrazu ter po koncah udov. Je podoban kot pri noricah, z mehurčki in krastami, pač pa veliko večji. Počasi postane obraz izmalčičen, močno otekel. Požiranje ni možno, bolnik lahko umre. Če ozdravi, ostanejo na mestu mehurčki brazgotine. Nalezljive bolezni, ki imajo izpuščaj, so predvsem nevarne, če se pridruži komplikacija. Skriptična in koze spadajo v bolnišnico, ostale bolezni bolnik lahko preboli doma.

4. BOLEZNI, KI JIH PRENAŠA MRČES
Te bolezni imajo to lastnost, da brez posebne vrste mrčesa ne moremo zboleti. Morajo torej imeti nekaj, kar jih prenaša. Prenos ni tak kot n. pr. pri griži, kjer muhe prenašajo bacile, pač pa gre prav za pik ali pa za iztrebke mrčesa, ki vsebujejo kužne klice.

Pegavica
Bolezen je znana kot pegavi tifus, ker je nekoliko podobna črevesnemu tifusu. Povzročitelj je rikecija, prenašalec pa uš. Začne se z mrzlico in visoko vročino, bolečinami v udih in z glavobolom. Vročina je ves čas izredno visoka. Čez nekaj dni se pojavi izpuščaj, ki je pegast in rožnat. Največ ga je na ramah, golenih in gležnjih, najdemo ga pa tudi na dlaneh in podplatih. Čez teden dni postane bolnik dremav ali pa zapade v delirij, se pravi — blede. Voda in blato gre pod bolnika, največ jih v tem stanju umre. Če bolnik to prenese, se v tretjem tednu stanje izboljša in ozdravi. Prebolevalna doba pa je dolga. Bolezen je lahko tudi milejša, traja pa običajno od 9 do 21 dni.

Vročica
Bolezen povzročila rikecija. Prenašajo jo najbrže koze in ovce, ker so našli povzročitelja v mleku teh živali. Bolezen je vro-

čična z glavobolom, bolečinami v očeh, v križu in v prsih. Podobna je gripi. V Evropi se je pojavila prvič leta 1948, spoznali pa so jo v Avstraliji leta 1937.

Povratni legar
Povzročitelj je spiril. Prenašalec pa je uš. Začetek je nagel, vročina in mrzlica sta značilni. V enem tednu pade vročina na normalo, čez teden dni se vse ponovi. Tako se ponavljajo napadi lahko večkrat, so pa vedno slabšji. Ob koncu prvega napada nastane lahko šok, ki je smrtel.

Malariaja
Bolezen povzročila pražival. Prenašalec je poseben komar. Ti komarji so tudi pri nas, vendar dokler ni malaricnega bolnika, ki bi ga pičili, tudi ne prenašajo malarije. Bolezen lahko napade vsak tretji, vsak četrta dan ali pa zelo nepravilno. Po teh znakih je malarija poznana kot terciana, kvartana ali tropika. Značilen je napad iz polnega zdravja. Glavobol, visoka vročina in mrzlica, ki trse več ur, so značilnosti za napad. Bolnik šklepeče z zobmi, nobena odeja ga ne segreje. Čez kakih 6 ur napad mine, sedaj nastopi potenje in bolniku je neznošno vroče. Kmalu se počuti popolnoma zdravega.

Klopov meningitis
Bolezen povzročila virus, prenaša ga klop. Začno z vročino, ki kmalu poneha. Čez 10 dni se vročina povrne, bolnik bruha, boli ga glava, blede. Znaki meningitisa se pojavijo. Čez kaka 2 tedna se stanje popravi, bolnik ozdravi brez posledic.

Kuga
Povzročitelj je bacil. Prenaša ga po podganja bolha. Pri nas te bolezni ni. Začne se naglo z visoko vročino. Pojavijo se otekle bezgavke v bližini ugriza. Te močno bole in koža nad njimi je rdeča. Pod kožo nastanejo podplutbe. Včasih poteka kuga kot pljučnica s krvavim izpljункom. Če je oblika kuge pljučna, umro vsi bolniki, če pa je bezgavčna oblika, jih nekaj ozdravi.

Priporočila se »HIDROMONTAŽA« montažo podjetje za hidroelektrarne in splošno montažo MARIBOR

Kaj je novega v Tržišču

TEČAJ RDEČEGA KRIZA
Zdravstveni tečaj Rdečega kriza obiskuje 11 tečajnic. Za zaključek tečaja bodo dekleta uprizorila terdjanje »Dekle z rožmarinom«.

VEČERNA SOLA ZA ODRASLE
V prvi polovici oktobra so pri nas odprli šolo za izobraževanje odraslih. Prvi tečaj obiskuje 15 slušateljev. Pouk je štirikrat na teden. Tečajniki so pokazali precej resnosti in vztrajnosti pri pouku in kljub veliki oddaljenosti redno prihajajo k predavanjem. Ker so po večini v službah, jim ostane za učenje doma le malo časa.

GOSPODINJSKI TEČAJ
V času semestralske počitnice je KZ Tržišče organizirala gospodinjstvi tečaj, ki ga je vodila Francka Flek iz Semeča. 22 deklet so se zvrstilo v dveh skupinah. Z izrednim zanimanjem so se učila, saj se jim maledaj nudi priložnost za tak pouk. Da bi čim več žena spoznalo pomen pravilne prehrane, ki je važen čimtelj človekove sposobnosti za delo, je upravnica Okrajnega zavoda za pospeševanje gospodinjstva v Novem mestu Francka Slak

predavala tudi o pravilni prehrani. Udeležba na predavanju pa je bila slaba. Tečaj so zaključili s prijetno družabno prireditvijo.

SOLSKA ZADRUGA
Na tržiški osemletki so ustanovili solsko zadrugo, v katero se je vpisalo 63 pionirjev, pionirk in mladincev. Zadruga se je vključila v republiško tekmovalje. Člani obdelujejo

solški vrt, strokovno pomoč pa jim nudi kmetijska zadruga.

KMETIJSKA PREDAVANJA
Te dni je bila zaključena vrsta predavanj s področja kmetijstva po referatu tovariša Edvarda Kardelja. Izredno važna predavanja bi lahko pritegnila večje število poslušalcev in tudi razprava bi bila lahko dosti živahnejša kot je bila.

»V RIM POJDEM«
Ob tretjem nakupu detergenta OSKAR v trgovini »Plavi 9« v Mariboru je 14-letni mariborski dijak IVO LISENC vzkliknil: »Mama! Našel sem v Rim pojdem!«

MALI OGLASI
Tako se je pred dnevi pojavila prva slika STANKA LORGERJA, tako je bila odlična prva vstopnica OSKAR za brezplačni obisk olimpijskih iger v Rimu!

Torej: Ivo Lisenc pojde v Rim! In še vsi tisti, ki v zavitih detergenta OSKAR najdete slike našega olimpijskega STANKA LORGERJA, se tudi brez plačila popeljejo na olimpijske igre v Rimu!

Če pa vam sreča že ne nakloni brezplačnega ogleda letošnjih olimpijskih iger v Rimu, ste lahko deležni bogatih nagrad. V zavitih detergenta OSKAR so namreč razen slik Stanka Lorderja še slike desetih izjemskih olimpijskih kandidatov iz raznih držav. Te slike niso oštevilčene, kot smo pomotoma najprej objavili. Dovolj je, da zberete deset različnih slik inženerskih olimpijcev, pa lahko upate, da vam bo avgusta letošnje šreb naklonil eno izmed številnih bogatih nagrad tovarne ZLATOROG.

Tovarna ZLATOROG — organizator edinstvene nagradne natečaja OSKAR — vam želi obilo sreče!

O združitvi zadrugskega kmetijskega posestva Matija Gubec s Kmetijsko zadrugo Krško že razpravljajo. V kolektivno posestvo Matija Gubec je čutili odpor, upajmo pa, da bo zmagal zavračanje pamet. Kmetijska zadruga Krško ima dovolj mehanizacije. Ta bo bolj izkoriščena, razen tega pa v neposredni bližini posestva pripravljajo zadruga živinorejski obrat, ki bo posestvu nudil hlevski gnoj.

V gostinskih lokalih v občini je sanitarna higienska ureditev vse prej kot znosna. Na občini obljublajo, da bodo letos do gostilnevske odločne zahtevale ureditev lokalov, all pa bodo neurejene lokale zaprli. Zavel je torej nov veter.

Dom na Polomu pri Kostanjevici bodo letos s pomočjo občine dokončno uredili. Tudi to prikljubljeno planinsko postojanko bodo turisti potem še rajše obiskovali.

Kmetijsko posestvo Matija Gubec bo letos nadaljevalo v investicijami na 33 ha. Uredili bodo nov naseč hrušk, breskay in sliv. Povečali bodo tudi drevnisko, saj zahtevajo novi nasadi vedno več in več sadik.

Vodovodu v Vidmu-Krškem bodo letos povečali zmogljivost, ker potrošnja vode naglo raste. S pomočjo UNICEF bodo vodovod potegnili tudi do Kostanjevice in Podbočja.

Reorganizacija drž. uprave na občini Videm-Krško je že uresničena. Številni dosedajni oddelki so se združili v dva: v oddelek za splošno upravo in družbene službe, ki ga vodi vršilec dolžnosti načelnika Cveto Bevk (obnem tajnik ObLO) in v oddelek za gospodarstvo in finance, ki ga vodi vršilec dolžnosti načelnika Anton Avsec, dosedajni načelnik oddelka za gospodarstvo. Razen teh dveh oddelkov je na občini še samostojni odsek za narodno obrambo.

Številna zasedba delovnih mest na občini je zadovoljiva, ne ustreza pa strokovni sestav uslužbenec. Stanje bodo počasi popravili z dotokom štipendincev, nekaj vodilnih uslužbenec se bo strokovno usposobilo na višji upravni šoli, nižji uslužbenci pa se bodo izobrazili s pomočjo delavske univerze.

36 prosvetnih delavcev manjka v občini. Vrzel bo v bližnji bodočnosti izpolnjena, saj se sola na učiteljskih in filozofski fakulteti 46 študentov.

PREŠERNOVO SMO DOSTOJNO PROSLAVILI
V nedeljo dopoldne, to je dan pred Prešernovim praznikom, je bila v Domu kulture v Kostanjevici slovesna proslava 111-letnice smrti največjega slovenskega pesnika dr. Franca Prešerna. Proslava je vodil Tona Siana, nastopali pa so razen pionirjev tudi člani PD Lojze Košak, delavke Tovarne perila, posebej pa se je predstavil moški pevski zbor PD Lojze Košak, ki je lepo in ubrano zapel Prešernovo »Lula in sile«. Zbor vodi tovariš Jože Jankovič; sestavlja ga osemnajst pevcev, ki redno hodijo na vaje in postrvalno pripravljajo spored. Letošnja Prešernova proslava je bila lepa in interesantna.

DOBILI SMO STALNEGA ZDRAVNIKA
S prvim januarjem smo v Kostanjevici po krajšem premoru spet dobili stalnega zdravnika. Mladi doktor Arsen Brčić je iz Ljubljane. Takoj ob nastopu je pokazal, da je sposoben in vsestransko prizadeven zdravnik. Že kar prve dni je pridobil zaupanje pre-

precjšanji znesek. Prebivalci ga sami ne bodo zmogli, zato bo pomagala občina. Seja občinskega ljudskega odbora je bila v ponedeljek 25. januarja. Razpravljali so o izpolnitvi družbenega plana za leto 1959 in o osnovah

Elektrifikacija v občini Videm-Krško je že skoro zaključena, saj je brez elektrike le še 8 vasi na gorjanskem predelu. Daljnovid do tja in transformator sta že zgrajena. Mrežna samo z izklopom električnega omrežja. Zanj bo potreben

Tri delovne izmene v Kostanjevici

Novomeška kronika

Prešernove nagrade na novomeški gimnaziji

JOZE SINTIC za urejanje Stezic in za sodelovanje v gimnazijskem glasilu;

ALENKA AUERSPERGER za sodelovanje v Stezicah in za uspeh, ki ga je dosegla v Celju in za objavljene pesmi v ostalih revijah in časopisih;

ZLATA PEŠTAR za recitiranje na šolskih prostovah in kulturnih prireditvah in proslavah;

TIT DOBERSEK za sodelovanje v Stezicah;

IVAN POVŠE za pesmi, ki so bile objavljene v gimnazijskem listu;

VLADIMIR GAJSKI za uspešne ilustracije in za samostojne likovne prispevke.

Letos so bile podeljene Prešernove nagrade predvsem tistim dijakom, ki so sodelovali s svojimi prispevki (proza, poezija, kritika, ilustracija) v gimnazijskem listu, v bodoče pa bo treba paziti, da nem narajeni tudi dijaki, ki se udeležujejo v glasbenem in likovnem življenju. Teh na našem zavodu ni malo, razen tega so tudi vanje zelo uspešni. Da pa bodo lahko nagrade za kulturno udejstvovanje čimšteje in čimbolj objektivno razdeljene, bo potrebno k prihodni vsoti, ki je namenjena za Prešernove proslave, še kaj pridati. Sicer pa je tudi letošnje nagrajevanje uspeh, ki ga je vredno pomenjati.

'METALNA'
Tovarna konstrukcij in strojnih naprav
MARIBOR

PRIPOROČA SVOJE IZDELKE TUDI POTROŠNIKOM
DOLENJSKE, BELE KRAJINE IN SPOD. ZASAVJA

MARIBORSKA LIVARNA
MARIBOR

JE ZNANA PO VSEJ NAŠI DOMOVINI IN TUDI IZVEN NJE PO SVOJIH KVALITETNIH IZDELKIH

Vodovodu v Vidmu-Krškem bodo letos povečali zmogljivost, ker potrošnja vode naglo raste. S pomočjo UNICEF bodo vodovod potegnili tudi do Kostanjevice in Podbočja.

Reorganizacija drž. uprave na občini Videm-Krško je že uresničena. Številni dosedajni oddelki so se združili v dva: v oddelek za splošno upravo in družbene službe, ki ga vodi vršilec dolžnosti načelnika Cveto Bevk (obnem tajnik ObLO) in v oddelek za gospodarstvo in finance, ki ga vodi vršilec dolžnosti načelnika Anton Avsec, dosedajni načelnik oddelka za gospodarstvo. Razen teh dveh oddelkov je na občini še samostojni odsek za narodno obrambo.

Številna zasedba delovnih mest na občini je zadovoljiva, ne ustreza pa strokovni sestav uslužbenec. Stanje bodo počasi popravili z dotokom štipendincev, nekaj vodilnih uslužbenec se bo strokovno usposobilo na višji upravni šoli, nižji uslužbenci pa se bodo izobrazili s pomočjo delavske univerze.

36 prosvetnih delavcev manjka v občini. Vrzel bo v bližnji bodočnosti izpolnjena, saj se sola na učiteljskih in filozofski fakulteti 46 študentov.

Elektrifikacija v občini Videm-Krško je že skoro zaključena, saj je brez elektrike le še 8 vasi na gorjanskem predelu. Daljnovid do tja in transformator sta že zgrajena. Mrežna samo z izklopom električnega omrežja. Zanj bo potreben

Tri delovne izmene v Kostanjevici

Novomeška kronika

Prešernove nagrade na novomeški gimnaziji

JOZE SINTIC za urejanje Stezic in za sodelovanje v gimnazijskem glasilu;

ALENKA AUERSPERGER za sodelovanje v Stezicah in za uspeh, ki ga je dosegla v Celju in za objavljene pesmi v ostalih revijah in časopisih;

ZLATA PEŠTAR za recitiranje na šolskih prostovah in kulturnih prireditvah in proslavah;

TIT DOBERSEK za sodelovanje v Stezicah;

IVAN POVŠE za pesmi, ki so bile objavljene v gimnazijskem listu;

VLADIMIR GAJSKI za uspešne ilustracije in za samostojne likovne prispevke.

Letos so bile podeljene Prešernove nagrade predvsem tistim dijakom, ki so sodelovali s svojimi prispevki (proza, poezija, kritika, ilustracija) v gimnazijskem listu, v bodoče pa bo treba paziti, da nem narajeni tudi dijaki, ki se udeležujejo v glasbenem in likovnem življenju. Teh na našem zavodu ni malo, razen tega so tudi vanje zelo uspešni. Da pa bodo lahko nagrade za kulturno udejstvovanje čimšteje in čimbolj objektivno razdeljene, bo potrebno k prihodni vsoti, ki je namenjena za Prešernove proslave, še kaj pridati. Sicer pa je tudi letošnje nagrajevanje uspeh, ki ga je vredno pomenjati.

'METALNA'
Tovarna konstrukcij in strojnih naprav
MARIBOR

PRIPOROČA SVOJE IZDELKE TUDI POTROŠNIKOM
DOLENJSKE, BELE KRAJINE IN SPOD. ZASAVJA

MARIBORSKA LIVARNA
MARIBOR

JE ZNANA PO VSEJ NAŠI DOMOVINI IN TUDI IZVEN NJE PO SVOJIH KVALITETNIH IZDELKIH

Vodovodu v Vidmu-Krškem bodo letos povečali zmogljivost, ker potrošnja vode naglo raste. S pomočjo UNICEF bodo vodovod potegnili tudi do Kostanjevice in Podbočja.

Reorganizacija drž. uprave na občini Videm-Krško je že uresničena. Številni dosedajni oddelki so se združili v dva: v oddelek za splošno upravo in družbene službe, ki ga vodi vršilec dolžnosti načelnika Cveto Bevk (obnem tajnik ObLO) in v oddelek za gospodarstvo in finance, ki ga vodi vršilec dolžnosti načelnika Anton Avsec, dosedajni načelnik oddelka za gospodarstvo. Razen teh dveh oddelkov je na občini še samostojni odsek za narodno obrambo.

Številna zasedba delovnih mest na občini je zadovoljiva, ne ustreza pa strokovni sestav uslužbenec. Stanje bodo počasi popravili z dotokom štipendincev, nekaj vodilnih uslužbenec se bo strokovno usposobilo na višji upravni šoli, nižji uslužbenci pa se bodo izobrazili s pomočjo delavske univerze.

36 prosvetnih delavcev manjka v občini. Vrzel bo v bližnji bodočnosti izpolnjena, saj se sola na učiteljskih in filozofski fakulteti 46 študentov.

Elektrifikacija v občini Videm-Krško je že skoro zaključena, saj je brez elektrike le še 8 vasi na gorjanskem predelu. Daljnovid do tja in transformator sta že zgrajena. Mrežna samo z izklopom električnega omrežja. Zanj bo potreben

Tri delovne izmene v Kostanjevici

Novomeška kronika

Prešernove nagrade na novomeški gimnaziji

JOZE SINTIC za urejanje Stezic in za sodelovanje v gimnazijskem glasilu;

ALENKA AUERSPERGER za sodelovanje v Stezicah in za uspeh, ki ga je dosegla v Celju in za objavljene pesmi v ostalih revijah in časopisih;

ZLATA PEŠTAR za recitiranje na šolskih prostovah in kulturnih prireditvah in proslavah;

TIT DOBERSEK za sodelovanje v Stezicah;

IVAN POVŠE za pesmi, ki so bile objavljene v gimnazijskem listu;

VLADIMIR GAJSKI za uspešne ilustracije in za samostojne likovne prispevke.

Letos so bile podeljene Prešernove nagrade predvsem tistim dijakom, ki so sodelovali s svojimi prispevki (proza, poezija, kritika, ilustracija) v gimnazijskem listu, v bodoče pa bo treba paziti, da nem narajeni tudi dijaki, ki se udeležujejo v glasbenem in likovnem življenju. Teh na našem zavodu ni malo, razen tega so tudi vanje zelo uspešni. Da pa bodo lahko nagrade za kulturno udejstvovanje čimšteje in čimbolj objektivno razdeljene, bo potrebno k prihodni vsoti, ki je namenjena za Prešernove proslave, še kaj pridati. Sicer pa je tudi letošnje nagrajevanje uspeh, ki ga je vredno pomenjati.

'METALNA'
Tovarna konstrukcij in strojnih naprav
MARIBOR

PRIPOROČA SVOJE IZDELKE TUDI POTROŠNIKOM
DOLENJSKE, BELE KRAJINE IN SPOD. ZASAVJA

MARIBORSKA LIVARNA
MARIBOR

JE ZNANA PO VSEJ NAŠI DOMOVINI IN TUDI IZVEN NJE PO SVOJIH KVALITETNIH IZDELKIH

Vodovodu v Vidmu-Krškem bodo letos povečali zmogljivost, ker potrošnja vode naglo raste. S pomočjo UNICEF bodo vodovod potegnili tudi do Kostanjevice in Podbočja.

Reorganizacija drž. uprave na občini Videm-Krško je že uresničena. Številni dosedajni oddelki so se združili v dva: v oddelek za splošno upravo in družbene službe, ki ga vodi vršilec dolžnosti načelnika Cveto Bevk (obnem tajnik ObLO) in v oddelek za gospodarstvo in finance, ki ga vodi vršilec dolžnosti načelnika Anton Avsec, dosedajni načelnik oddelka za gospodarstvo. Razen teh dveh oddelkov je na občini še samostojni odsek za narodno obrambo.

Številna zasedba delovnih mest na občini je zadovoljiva, ne ustreza pa strokovni sestav uslužbenec. Stanje bodo počasi popravili z dotokom štipendincev, nekaj vodilnih uslužbenec se bo strokovno usposobilo na višji upravni šoli, nižji uslužbenci pa se bodo izobrazili s pomočjo delavske univerze.

36 prosvetnih delavcev manjka v občini. Vrzel bo v bližnji bodočnosti izpolnjena, saj se sola na učiteljskih in filozofski fakulteti 46 študentov.

Elektrifikacija v občini Videm-Krško je že skoro zaključena, saj je brez elektrike le še 8 vasi na gorjanskem predelu. Daljnovid do tja in transformator sta že zgrajena. Mrežna samo z izklopom električnega omrežja. Zanj bo potreben

Tri delovne izmene v Kostanjevici

Novomeška kronika

Prešernove nagrade na novomeški gimnaziji

JOZE SINTIC za urejanje Stezic in za sodelovanje v gimnazijskem glasilu;

ALENKA AUERSPERGER za sodelovanje v Stezicah in za uspeh, ki ga je dosegla v Celju in za objavljene pesmi v ostalih revijah in časopisih;

ZLATA PEŠTAR za recitiranje na šolskih prostovah in kulturnih prireditvah in proslavah;

TIT DOBERSEK za sodelovanje v Stezicah;

IVAN POVŠE za pesmi, ki so bile objavljene v gimnazijskem listu;

VLADIMIR GAJSKI za uspešne ilustracije in za samostojne likovne prispevke.

Letos so bile podeljene Prešernove nagrade predvsem tistim dijakom, ki so sodelovali s svojimi prispevki (proza, poezija, kritika, ilustracija) v gimnazijskem listu, v bodoče pa bo treba paziti, da nem narajeni tudi dijaki, ki se udeležujejo v glasbenem in likovnem življenju. Teh na našem zavodu ni malo, razen tega so tudi vanje zelo uspešni. Da pa bodo lahko nagrade za kulturno udejstvovanje čimšteje in čimbolj objektivno razdeljene, bo potrebno k prihodni vsoti, ki je namenjena za Prešernove proslave, še kaj pridati. Sicer pa je tudi letošnje nagrajevanje uspeh, ki ga je vredno pomenjati.

'METALNA'
Tovarna konstrukcij in strojnih naprav
MARIBOR

PRIPOROČA SVOJE IZDELKE TUDI POTROŠNIKOM
DOLENJSKE, BELE KRAJINE IN SPOD. ZASAVJA

MARIBORSKA LIVARNA
MARIBOR

JE ZNANA PO VSEJ NAŠI DOMOVINI IN TUDI IZVEN NJE PO SVOJIH KVALITETNIH IZDELKIH

Vodovodu v Vidmu-Krškem bodo letos povečali zmogljivost, ker potrošnja vode naglo raste. S pomočjo UNICEF bodo vodovod potegnili tudi do Kostanjevice in Podbočja.

Reorganizacija drž. uprave na občini Videm-Krško je že uresničena. Številni dosedajni oddelki so se združili v dva: v oddelek za splošno upravo in družbene službe, ki ga vodi vršilec dolžnosti načelnika Cveto Bevk (obnem tajnik ObLO) in v oddelek za gospodarstvo in finance, ki ga vodi vršilec dolžnosti načelnika Anton Avsec, dosedajni načelnik oddelka za gospodarstvo. Razen teh dveh oddelkov je na občini še samostojni odsek za narodno obrambo.

Številna zasedba delovnih mest na občini je zadovoljiva, ne ustreza pa strokovni sestav uslužbenec. Stanje bodo počasi popravili z dotokom štipendincev, nekaj vodilnih uslužbenec se bo strokovno usposobilo na višji upravni šoli, nižji uslužbenci pa se bodo izobrazili s pomočjo delavske univerze.

36 prosvetnih delavcev manjka v občini. Vrzel bo v bližnji bodočnosti izpolnjena, saj se sola na učiteljskih in filozofski fakulteti 46 študentov.

Elektrifikacija v občini Videm-Krško je že skoro zaključena, saj je brez elektrike le še 8 vasi na gorjanskem predelu. Daljnovid do tja in transformator sta že zgrajena. Mrežna samo z izklopom električnega omrežja. Zanj bo potreben

Tri delovne izmene v Kostanjevici

Novomeška kronika

Prešernove nagrade na novomeški gimnaziji

JOZE SINTIC za urejanje Stezic in za sodelovanje v gimnazijskem glasilu;

ALENKA AUERSPERGER za sodelovanje v Stezicah in za uspeh, ki ga je dosegla v Celju in za objavljene pesmi v ostalih revijah in časopisih;

ZLATA PEŠTAR za recitiranje na šolskih prostovah in kulturnih prireditvah in proslavah;

TIT DOBERSEK za sodelovanje v Stezicah;

IVAN POVŠE za pesmi, ki so bile objavljene v gimnazijskem listu;

VLADIMIR GAJSKI za uspešne ilustracije in za samostojne likovne prispevke.

Letos so bile podeljene Prešernove nagrade predvsem tistim dijakom, ki so sodelovali s svojimi prispevki (proza, poezija, kritika, ilustracija) v gimnazijskem listu, v bodoče pa bo treba paziti, da nem narajeni tudi dijaki, ki se udeležujejo v glasbenem in likovnem življenju. Teh na našem zavodu ni malo, razen tega so tudi vanje zelo uspešni. Da pa bodo lahko nagrade za kulturno udejstvovanje čimšteje in čimbolj objektivno razdeljene, bo potrebno k prihodni vsoti, ki je namenjena za Prešernove proslave, še kaj pridati. Sicer pa je tudi letošnje nagrajevanje uspeh, ki ga je vredno pomenjati.

'METALNA'
Tovarna konstrukcij in strojnih naprav
MARIBOR

PRIPOROČA SVOJE IZDELKE TUDI POTROŠNIKOM
DOLENJSKE, BELE KRAJINE IN SPOD. ZASAVJA

MARIBORSKA LIVARNA
MARIBOR

JE ZNANA PO VSEJ NAŠI DOMOVINI IN TUDI IZVEN NJE PO SVOJIH KVALITETNIH IZDELKIH

Vodovodu v Vidmu-Krškem bodo letos povečali zmogljivost, ker potrošnja vode naglo raste. S pomočjo UNICEF bodo vodovod potegnili tudi do Kostanjevice in Podbočja.

Reorganizacija drž. uprave na občini Videm-Krško je že uresničena. Številni dosedajni oddelki so se združili v dva: v oddelek za splošno upravo in družbene službe, ki ga vodi vršilec dolžnosti načelnika Cveto Bevk (obnem tajnik ObLO) in v oddelek za gospodarstvo in finance, ki ga vodi vršilec dolžnosti načelnika Anton Avsec, dosedajni načelnik oddelka za gospodarstvo. Razen teh dveh oddelkov je na občini še samostojni odsek za narodno obrambo.

Številna zasedba delovnih mest na občini je zadovoljiva, ne ustreza pa strokovni sestav uslužbenec. Stanje bodo počasi popravili z dotokom štipendincev, nekaj vodilnih uslužbenec se bo strokovno usposobilo na višji upravni šoli, nižji uslužbenci pa se bodo izobrazili s pomočjo delavske univerze.

36 prosvetnih delavcev manjka v občini. Vrzel bo v bližnji bodočnosti izpolnjena, saj se sola na učiteljskih in filozofski fakulteti 46 študentov.

Elektrifikacija v občini Videm-Krško je že skoro zaključena, saj je brez elektrike le še 8 vasi na gorjanskem predelu. Daljnovid do tja in transformator sta že zgrajena. Mrežna samo z izklopom električnega omrežja. Zanj bo potreben

Tri delovne izmene v Kostanjevici

Novomeška kronika

Prešernove nagrade na novomeški gimnaziji

JOZE SINTIC za urejanje Stezic in za sodelovanje v gimnazijskem glasilu;

ALENKA AUERSPERGER za sodelovanje v Stezicah in za uspeh, ki ga je dosegla v Celju in za objavljene pesmi v ostalih revijah in časopisih;

ZLATA PEŠTAR za recitiranje na šolskih prostovah in kulturnih prireditvah in proslavah;

TIT DOBERSEK za sodelovanje v Stezicah;

IVAN POVŠE za pesmi, ki so bile objavljene v gimnazijskem listu;

VLADIMIR GAJSKI za uspešne ilustracije in za samostojne likovne prispevke.

Letos so bile podeljene Prešernove nagrade predvsem tistim dijakom, ki so sodelovali s svojimi prispevki (proza, poezija, kritika, ilustracija) v gimnazijskem listu, v bodoče pa bo treba paziti, da nem narajeni tudi dijaki, ki se udeležujejo v glasbenem in likovnem življenju. Teh na našem zavodu ni malo, razen tega so tudi vanje zelo uspešni. Da pa bodo lahko nagrade za kulturno udejstvovanje čimšteje in čimbolj objektivno razdeljene, bo potrebno k prihodni vsoti, ki je namenjena za Prešernove proslave, še kaj pridati. Sicer pa je tudi letošnje nagrajevanje uspeh, ki ga je vredno pomenjati.

'METALNA

Tovariš Kardelj ob Krki

Kdo je ribič na sliki, ki lovi pod krškim jezom pri Rumanji vasi? Nihče drugi kot tovariš EDVARD KARDELJ, generalni sekretar Glavnega odbora SZDL Jugoslavije. V nedeljo, 7. februarja so imeli člani Ribiške zveze našega okraja redko priložnost, da so pozdravili v svoji sredi visokega gosta; prisrčno dobrodoščilo mu je izrekel predsednik zveze tov. Brane Suhý, ribolovca pa so se udeležili tudi tovariši Stojan Jakovljevič, Hrovat in Gričar. Zaželel mu je dober lov in izrazil zadovoljstvo, da je tovariš Kardelj izkoristil svoje bivanje v Sloveniji tudi za kratak odih na Krki, saj v njenem spodnjem toku še nikoli ni ribaril. Po nekaj metih, ki jih je tovariš Kardelj kot star športni ribič izurjeno opravil, je že ujel več kg težkega sulca in ga spravil iz vode. Tov. Kardelj je bil zelo navdušen nad Krko, po lov pa je s spremstvom zavil v Robkovo gostilno in Straži. Zanimal se je za gospodarski razvoj okraja; v zvezi z naraščajočim turizmom in novo avtomobilsko cesto mu je tov. Suhý razložil načrte naših ribičev in gradnjo nove ribogojnice, pri čemer zelo pomaga OLO. Tovariš Kardelj je zlasti to vest sprejel na znanje s posebnim zadovoljstvom. Na vprašanje, kako naj se oddolži za prijazen sprejem in lep ribolov, so mu predstavniki naših ribičev odgovorili: »Se pridite med nas, čimprej, dragi tov. Kardelj!«, kar je visoki gost tudi obljubil (foto: Brane Suhý)

Nagradna križanka

Objubljeni — izvršeni! Ljubiteljem križank smo pripravili danes malo več dela, a ne pretežkega; radi bi privabili v krog reševalce križank še več naših bralcev in prijateljev. Za tiste, ki bodo poslali pravilne odgovore, smo pripravili tokrat kar 20 lepih nagrad:

1. nagrada: 6000 dinarjev
2. nagrada: 4000 dinarjev
3. nagrada: 2000 dinarjev
4. nagrada: 1000 dinarjev
- 5.—20. nagrada: 16 lepih knjižnih daril

Pravilno rešene križanke je treba poslati na naslov uredništva vsaj do sobote, 27. februarja 1960. Izpolnjeno križanko lahko izrežete iz časnika, lahko pa nam pošljete tudi samo prepisane odgovore na posamezna vprašanja. Nerazložno pisanih, raztrganih ali zamazanih rešitev ne bomo upoštevali. Naročniki iz Novega mesta in okolice lahko oddajo rešitev osebno v upravi lista (Glavni trg 3, vhod iz Dilančeve ulice). V levi spodnji kot kuverte zapišite: KRIŽANKA, v kuverto pa ne vlagajte nobene druge pošte ali sporočil, razen svojega točnega naslova, ki ga napišite na rob rešene križanke.

Naš naslov: Dolenjski list, Novo mesto, p. p. 33. Opozorjamo bralce, ki bodo pošiljali rešitve po pošti, da morajo na pismo nalepiti znamko za 20 din, ker premalo frankiranih pism ne bomo sprejemali. Nagrade bo izžrebala komisija iz vrst naročnikov Dolenjskega lista.

V aprilu: prva MDB iz našega okraja!

Prve dni aprila odide na avtomobilsko cesto bratstva in enotnosti XI. novomeška MDB »Janko Brodarič«. Brigado bodo sestavljali večinoma kmečki mladinci, člani aktivov mladih zadrugnikov, ki bodo na akciji opravili traktorski tečaj.

Prvi brigadirji se že javljajo. Prosimo vse mladince in mladinke, ki želijo na mladinsko akcijo, da se prijavijo na svoj občinski komite LMS.

Vse prijave brigadirjev, ki smo jih dobili iz občin na okrajni komite LMS Novo mesto, smo poslali občinskim komitejem LMS, ki bodo prijavljenim brigadirjem dali nadaljnja navodila.

Razveseljivo je, da so se do sedaj javili brigadirji, ki še niso bili na mladinskih zveznih akcijah.

Okrajni komite LMS NOVO MESTO

Vodoravno: 1. spiker, 13. slovenski časopis, ki slavi desetletnico izhajanja, 24. država v ZDA, ki leži ob Tihem oceanu, 25. posvojitel dečka, 26. slika z vodenimi barvami, 27. stara dolžinska mera, 28. pološčen, zglajen, 29. hotel za avtomobiliste, kakršnega bodo zgradili pri Otočcu, 31. posedujem, 32. znak za prvino nikelj, 33. velika ujecja, 34. pri tok Šave pri Medvodah, 35. bajeslovni letalec, 37. spominjaj se (latinsko); prvi del naslova Prešernove pesmi (...mori), 39. tovarna sportnega orodja pri Begunjah; polet, 41. takšen, 42. azijska država, 44. dati klofuto; izvesti udar, 46. jed iz riža in mesa, 48. latinski veznik, 49. ime ruskega umetnega satelita, 50. znak za prvino lantana, 51. stanovanjska najemna, 53. kemična prvina (znaki Li), 54. japonsko mesto, na katero so vrgli atomsko bombo, 55. nebesno telo, 56. krinke, 57. tuj izraz za bivši, 58. nezadostno, zanič, 60. poln gora, 61. umorjen, 62. krtica za in tako, 64. osebni zaimek, 65. mažem z lojem, 68. skupek čebel, 70. kraj na Dolenjskem (dve besedi), 78. občina v novomeškem okraju, 82. loči dve državi; 83. krtica za Narodno banko, 84. vrsta kopalnih hlačk, 85. krtica za par exemplar (na primer), 86. žuželka, 87. krajši izraz za nonica (po primorsko stara mati); deveti ton, 88. predlog, 89. enota, ki opravlja posle za večjo skupnost; del telesa, 91. plačilno sredstvo, 92. nočna žival, 94. knjiga zemljevidov, 96. pod 92. vodoravno podobna žival, 98. moško ime, 99. znano metliško podjetje, 100. pripadnik zelo številne skupine narodov v Afriki, 102. kdor je iz okoli-

lice večjega kraja, 105. zelo potrebna naprava, 107. otok v Sredozemlju pod angleško vlado, 109. hunski poglavar, 110. slabšati, 111. nezorana zemlja, 114. tipka, 116. rimski vojskovođa in državnik, 118. kemična prvina (znak Ti), 120. krtica za Jugoslav. ljudsko armado, 121. gorovje v Južni Ameriki, 122. steklena plošča, 123. napasti, napadati, 124. rimska boginja jeze.

Navpično: 1. Tekstilna tovarna v novomeškem okraju, 2. najvišja gora v Turčiji, 3. dan v tednu, 4. vogal, 5. domača žival, 6. glavni števnik, 7. testament, 8. krmilo pri avtu, 9. igralne karte, 10. vrsta pesništva, 11. pravljaka, 12. pas, vmesna pokrajina, 13. spremelja ogenj, 14. zofe brez naslanjal, 15. književnik, 16. namerim, srečam, 17. začetnici imena in priimka sloven. jezika-slovca, ki je zavračal Prešernova, 18. zora jutranje svetlikanje, 19. prislov, 20. isto kot 124. vod, 21. deli plugov, 22. italijanski spolnik, 23. glavni števnik, 28. popisovanje, 30. arabski knez, 32. nedovršna oblika glagola natakiniti, 34. reka v Bosni, 36. žensko pokrivalo, 38. rusko žensko ime, 40. organizirana igra na srečo, 42. znana tovarna v Sevnicah, 43. kurirji, 45. časovno obdobje, 47. podaltem, nezakonit, 49. mesto v vzhodni Istri, 51. okrajšava za slabo, 52.

Medvedje na Dolenjskem

Spomladi 1859. leta pa se je zgodil podoben primer v bližini znane globočine pod »Gabrovim vrhom« v oddelku Erate. Ko je neko nedeljo jutraj šel železniški uslužbenec tov. Fonze iz Ajdovca po poti iz Globočine v Ajdovec, ga je na samotni stezi kar nenadoma napadla medvedka, ki je imela pri sebi enega ali dva mladiča. (Iz poznejšega pripovedovanja je bilo ugotovljeno, da je bil ta mož le preveč radoveden, kakšen je tak majhen in ljubek medvedek). Možja je medvedka seveda pošteno povaljala po tleh. Kaj hujšega ni bilo, razen veliko vpljta, prestanega strahu in pa skoraj povsem uničene obleke.

Vredno je zabeležiti tudi primer iz lanskega leta, ob lov na srnjaka, ko so nas obiskali inozemski lovski gosti. Ko smo se zvečer 2. avgusta razšli po ponosnem streli z visoke preže v oddelku 15, gostje da prenočijo v Novem mestu, jaz pa v lovski koči v oddelku 25, da takoj v prvih jutranjih urah polščem morebiti zastreljenega srnjaka, sem v močnem dežju in popolni temi po osmi uri prišel po stezi na znano križlico pri »Lukčevih hišah«, v oddelku 18-19. Na rami sem nesei puško dvocevko, v kateri sem imel po dve »šterici« za lisice, v roki pa električno ročno svetilko, s katero pa tisti trenutek nisem svetil. Nenadoma je 2-3 korake pred menoj naglo odskočil velik medved na desno in močno zarenčal. Po hrbitu me ja mrzlo spreletelo, bliskovito sem snel puško, pomeril v veliko gmoto ter obenem ob celi puške posvetil. Močan stožec svetlobe je obsijal medveda, ki je stal na mestu ter jezo puhhal. Zavedal sem se, kaj to pomeni, naglo sem sprožil oba strela mimo medveda v grmovje in z nekaj velikimi skoki dosegel gozdno cesto. Urno sem izvlekel oba prazna tulca ter ju zamenjal z dvema »idealkama«, vse to seveda v teku. Ko sem puško ponovno napolnil, sem se šele ustavil. Bil sem od kraja srečanja oddaljen morda 25-30 korakov in poslušal, kaj se dogaja v majhni dolinici pod cesto. Čeprav je precej deževalo, sem razločno slišal renčanje, pihanje in pokanje vej. Ko sem v približno 20 minutah prišel do oglarja Staneta, (pod normalnimi pogoji bi bila ta pot seveda veliko daljša), ki je imej zraven lovške kočice svoje »zračeno« stanovanje, ter mu začel v eni sapi pripovedovati dogodku, me je prekinil in mi

ponudil globok požirek »skačje sline«.

»Veste, Janko, da se boste malo pomirili, saj ste čisto zeleni. Nato mi je začel pripovedovati, da je na istem kraju 23. julija popoldne tudi on srečal medveda (in to precej velikega), ko je nesej iz doline brano v nahrbtniku. Precej časa sta se gledala — seveda bolj od daleč, nato je medved čisto počasi odkorakal.

In za slovo od naših rjavih kosmatincev na Brezovi rebri — se pozdravek dveh medvedkov, ki ju je fotograf ujel v varnem trenutku, ko njune velike »mamic« ni bilo v bližini...

»Tudi meni je bilo takrat precej vroče«, je pristavil. Potem smo šli spat. Drugi dan sem se zgodaj jutraj vračal po isti poti proti dolini. S precej mešanimi občutki sem preiskal kraj srečanja z medvedom ter ugotovil, da se je medved moral zelo ustrašiti. Posebno še po obeh strelah, ki sta skoraj popolnoma zraven njega zbornela v goščavo. To so potrjevali tudi posamezni kupčki razmetanega iztrebka na kraju samega. Da pa je bil »stric« verjetno zelo hud, so potrjevale polomljene veje in velik prevrnjen kamen.

Verjetno bi se bilo srečanje v tej okoliščini izteklo precej drugače, da nisem imel močne električne svetilke.

Ob koncu navajam še zadnji primer z lova na divje prašiče. Lovec Ferdo Z., član LD Selca-Sumberk je 9. septembra lani v večernih urah čakal ob lovski meji nad Žuženberkom na divjega prašiča, ki prehajajo iz naših lovišč v te kraje. V bližini je imej privezanega lovškega psa. Namesto prašičev pa je prišla medvedka z mladiči. Seveda je lovca takoj napadla in pošteno obdelala. Pes se je str-

ca v praksi, ki mogoče nekoliko pojasni življenje medvedov v dolenjskih gozdovih, življenje teh naših črno-rjavih samotarjev iz samotnih goščob, ki so sicer mirosljubni, tihi skrivati in ki ne marajo srečanj z ostalo divjadjo, saj to dostikrat potrjuje lajajoči srnjak ali srne v poznih nočnih urah, ki se jezijo nad potuhnjenim samotarjem. Posebno samci so znani, da se vedno potepajo sami in ne

gal in napadel mladiče, zato je medvedka pustila na tleh ležečega lovca ter stekla za psom. Lovca pa so še isto noč prepeljali v ljubljansko bolnišnico. To je nekaj doživljajev lov-

marajo za družbo svojih sovrstnikov in tudi za svoj naraščaj se ne zmenijo, vendar pa postane tudi tak samotar napadalen, če ga presenetiš ali ustrašiš. JANKO KASTELIČ

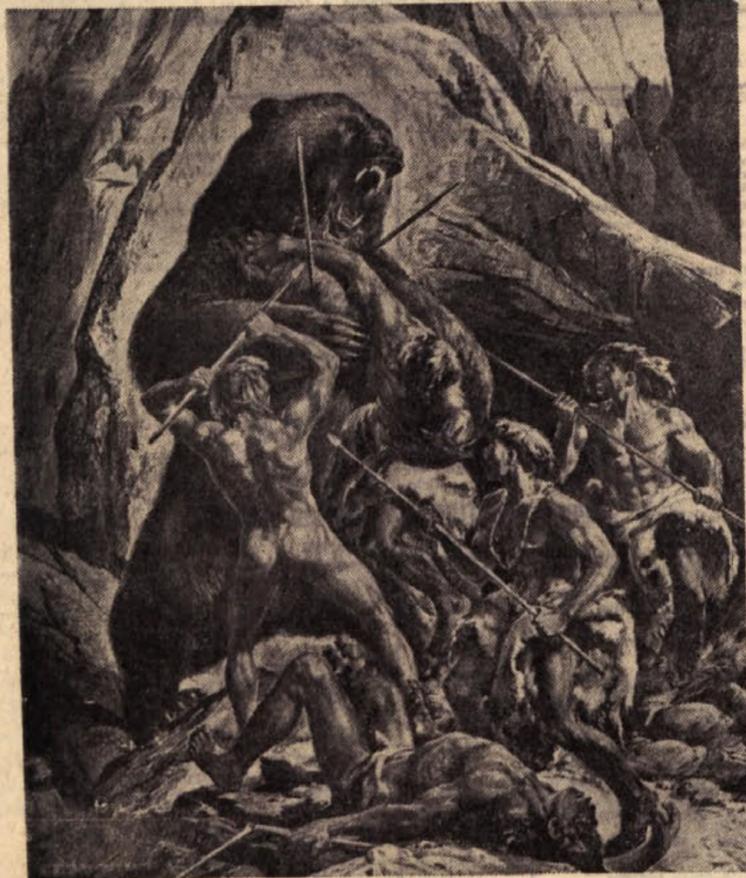
»Najbolj redna pošta«

»Nikoli nisem prejel ne od doma ne od prijateljev tako redne pošte kot mi jo prinaša Dolenjski list! Že 23 mesecev sem pri vsakih in še vedno komaj čakam četrtka, ko mi kurir prinese naš domači list. Mnogo fantov bo kmalu prišlo za nami v vrste Jugoslovanske ljudske armade. Vsem priporočam, naj si pred odhodom naroče Dolenjski list, da jim ne bo kasneje žal. Verje-

mite mi, da tu preberemo vse, prav vse do poslednje vrstice. Tako nam piše vojak Frane Hočevar, ki služi vojaški rok v Varaždinu.

Pozdrav Črnomlju

Za občinski praznik iskreno čestitajo vsem Črnomljam, zlasti pa mladini, Jože Malešič, Joško Svajger in Anton Matkovič, vojakji iz Sarajeva.

S preprostim orožjem si je držnil naš davni prednik tudi nad najnevarnejše zveri tedanje dobe. Na sliki nam je slikarjeva fantazija oživila borbo nekdanjih prednikov Indijancev, ki so prišli v Ameriko čez Behringovo ožino iz Azije, z velikim jamskim medvedom